

Edino izvoz je še spodbuden

Z novinarske konference v SDK Novo mesto — Gospodarstvo povečalo izvoz, zmanjšala pa se je proizvodnja — Največji izgubarji v novomeški občini

NOVO MESTO — Dolenjsko gospodarstvo je v občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika v letošnjem prvem polletju poslovalo dokaj slabo, saj je akumulativno močno padla in ne obeta tiste moči, ki bi v času krize morala povleči gospodarski voz naprej.

V poprečju se je industrijska proizvodnja znižala za 5 odstotkov, nižja pa je kar v dvajsetih od skupno petindvajsetih dejavnosti, kar kaže na poglobljanje krize v gospodarstvu. Proizvodni stroški so močno porasli in v takih razmerah v delovnih organizacijah pogosto posegajo po ukrepih za krčenje zalog, ponudbe, ožene proizvodnih programov, zmanjšanje proizvodnje, močni pritiski pa so na povzročili cen, kar vse bolj ogroža ciljno inflacijo. Neprodane zaloge, ki so se v začetku obračunskega obdobja znižale, so proti koncu obdobja zopet pričele močno naraščati.

Na novinarski konferenci novomeške podružnice SDK so ob obrazložitvi polletnih obračunov lahko povedali le eno pozitivno stvar: dolenjsko gospodarstvo ostaja še naprej močno izvozno usmerjeno. Izvoz se je v tem obdobju povečal za 8 odstotkov, samo na konvertibilni trg pa za 5 odstotkov; pokri-

tost uvoza z izvozom je skupno 117,8 odstotka, na konvertibilnem trgu pa 101,8-odstotna.

Z izgubo je v regiji poslovalo v tem obdobju 12 organizacij združenega dela, ki imajo skupno 3.773 zaposlenih. V novomeški občini so med izgubarji Iskrin tozdr Tenel, Novolesov tozdr TDP,

• Na novinarski konferenci pri SDK so opozorili tudi na to, da so mnogi podatki v periodičnih računih zaradi večkratnih sprememb in dopolnitev, ki jih je v zadnjem času doživljal obračunski sistem, težko primerljivi, da sedanja tako imenovana knjigovodska »aerobika« nikakor ne pomeni napredka, ampak lahko vodi le h kočnemu obračunskemu infarktu, če ne bomo končno le spoznali, da je knjigovodstvo stroka z natančno določenimi in trajnimi merili in postopki.

trije tozdr ŽG in Gorjanci — tozdr Tovorni promet, v trebanjski občini Trimo in Komunala, v metliški Mercator KZ Vinska klet in v Črnomlju Belt — tozdr Mehanska obdelava, Integral — tozdr Gostinstvo in turizem Bela krajina ter Valjčni mlin. Seveda so med izgubarji velike razlike.

Medtem ko v novomeški občini Tenelova izguba 5.124 milijonov din pomeni skoraj polovico izgub v novomeškem gospodarstvu, Trimovih 470 milijonov v trebanjski občini in Belto-

vih 89 milijonov, v črnomljski pa veliko večino, je izguba 1 milijon din v metliški občini, ki jo ima metliška Klet, skoraj zanemarljiva.

T. JAKŠE

REDNI LETNI REMONT JE KRŠKO

KRŠKO — V petek, 19. avgusta, ob 22. uri zvečer se je začel remont JE Krško, ki bo trajal do 29. oktobra. Moč elektrarne so postopoma zmanjševali do 00.18, ko so zaustavili turboagregat, faza hladne zaustavitve pa je trajala do sobote do 12. ure, ko se je elektrarna popolnoma ustavila. V času ustavljanja in ohlajanja elektrarne so tekle testiranja. Letošnji remont bo nekoliko daljši, ker bodo opravili natančen pregled reaktorske opreme in preventivno zamenjali nekatere dele v elektrarni. Reaktorsko gorivo bodo vzeli ven že konec tega meseca in reaktorska posoda bo kar en mesec prazna, tako da bodo lahko opravili vse preglede in testiranja.

POPRAVEK

V prejšnji številki je v članku S. Rožman na čelu JE Krško prišlo do napake. Pomotoma je bilo zapisano, da bodo v JE Krško zaposlili 100 novih inženirjev, predvsem iz Posavja. Moralo pa bi biti zapisano, da je sedaj zaposlenih 100 inženirjev, vrste strokovnjakov pa bodo dopolnjevali z mladimi kadri iz Posavja. Za napako se Stanetu Rožmanu in bralcem opravičujemo.

Uredništvo DL

HVALA VOJAKOM — Na slovesnosti ob otvoritvi vodovoda za Dragarsko dolino, ki je bila v petek v Podpreski, so se krajanje te doline zahvalili vojakom in vsem drugim, ki so jim pomagali zgraditi vodovod, tako, da so jim podelili priznanja in nagrade ter jih pogostili. (Foto: Primc)

Vojaki gradili vodovod

Podpreska dobila vodovod, vreden milijardo

PODPRESKA — V petek, 19. avgusta, popoldne je bila v Podpreski v KS Draga v kočevski občini slovesnost ob zaključku gradnje vodovoda Loški potok — Draga, ki so ga krajanom Dragarske doline pomagali graditi vojaki.

Predsednik občinske skupščine Kočevje Alojz Eržen je v govoru še posebej poudaril, da so glavno delo opravili vojaki, ki so lani izkopal 5.500 m jarka, položili vanj vodovodne cevi in jih zasuli, letos pa še nadaljnjih 3.400 m. Zgrajena sta bila dva vodna zbiralnika in urejeni priključki. Material za gradnjo velja po današnjih cenah 550 milijonov din, z delom vred pa je vodovod vreden okoli milijardo din. Glavni prispevek je bilo delo vojakov, v materialu, denarju in delu pa so prispevali tudi območna vodna skupnost Ljubljana-Sava, komunalna skupnost, Zavarovalnica Triglav, Hidrovod, Gozdno gospodarstvo, LIK ter krajanje Lazca in Drage.

Predsednik Eržen je prisotne spomnil, da so vojaki tudi v preteklih letih pogosto pomagali v kočevski občini pri graditvi in posodabljanju cest, gradnji vodovodov itd. Sodelovanje z JLA je bilo vedno dobro in vsi pričakujemo, da bo tako tudi ostalo.

Vojakom in vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji vodovoda, se je zahvalil tudi predsednik KS Draga Ferdinand Katern, ki je poudaril, naj bi JLA ostala še naprej naša, ljudska. Nato je podelil pisna priznanja in nagrade zaslužnim za to gradnjo. Prejeli so jih: inženirski enota VP 1427 Skofja Loka (radiokasetofon), predstavnik OVS inž. Štefan Horvat (uro), delavec Djemail Ragib (vrtalni strojek), oficirja, ki sta vodila delo in 14 vojakov (pisna priznanja), najprizadnevnejše vojake pa je KS predlagala za nagradni dopust. Za prizadevno delo se je predsednik zahvalil tudi soferjem.

J. PRIMC

Naša anketa

Dober posel za tiskarje

Včasih so ljudje rekli: »Kakršen denar, taka država.« So že vedeli, zakaj so uporabili ta vrstni red in ne obratnega, kajti na koncu koncev je bil vedno le denar tisto, na čemer so gradili svojo trenutno eksistenco pa tudi svoje načrte za bodočnost. Od denarja smo močno odvisni tudi danes, pa naj imamo takšne ali drugačne ideale, zato nam ne more biti vseeno, kaj se dogaja z našo valuto. Prišli pa smo tako daleč, da z njo lahko bolj ali manj zadostimo le trenutni potrebi. Za vsak večji nakup je že potrebna cela aktočka denarja. Če imajo s tem težave že zasebniki, kakšne imajo šele zavodi, ki morajo sprejemati, hraniti in dnevno razpečavati velike količine te robe. Namesto bank bomo kmalu morali graditi skladišča. V tej luči se tudi tiskanje novega bankovca za 50 tisočakov kaže kot kratkotrajna in zapoznela rešitev. Potrebujemo denarno reformo, vendar je znano, da brez trdnega gospodarstva tudi ta ne bi imela haska. Zato je še ni videti na obzorju. In zato se bodo stroji za tiskanje denarja še dolgo vrteli dan in noč.

IVAN HRUSTEK, referent v skupščini občine Črnomelj: »Tiskanje novih bankovcev za 50 tisočakov se mi zdi nesmiselno, saj bo najbrž kar držalo, da so stroški, ki ob tem nastajajo, večji od vsote, napisane na bankovcih. Z novim denarjem le močno povečujemo inflacijo. Predlagam, da bi pri našem denarju raje črtali vsaj dve ničli, morda celo tri. Sicer pa opazam, da je v Beli krajini zadnje čase vse pogostejše neuradno plačilno sredstvo marka in ne več dinar.«

MATILJA ŽABČIČ, vodja metliškega predstavništva Zavarovalnice Triglav: »Bankovci za 50.000 din bodo morda za pol leta olajšali promet v trgovinah, bankah, ker bo manj štetja in bodo zavzeli manj prostora, potem pa bomo morali gledati na našo inflacijo spet hoditi po nakupih z velikimi kupi denarja. Pri večjem nakupu, na primer avta, pa že sedaj niti bankovec za 100 tisočakov ne bi veliko rešil. Sicer pa menim, da je pri nas količina denarja v obtoku prevelika, zato ni nič vredna.«

ANDREJ KREMENSEK, vodja proizvodnje v Lisci, Krmelj: »Ko bo novi bankovec za 50 tisoč din začel krožiti med ljudmi, bo že zelo malo vreden. Res ne vem, zakaj ne bi tiskali bankovca za večjo vsoto. Osebnih dohodkov dobivamo sedaj večinoma v pettisočakovih. Ob izplačilu mislimo, da nekaj imamo, ko pa pridemo v trgovino, se šele zavemo, kako malo je vse to vredno. Mislim, da bi morali natisniti nov bankovec vsaj za 100 oziroma 500 tisoč dinarjev.«

BORIS JURAJEVIČ, blagajnik v Beograjski banki, Novo mesto: »Mislim, da je novi bankovec prišel z veliko zamudo. Zaradi denarnega poslovanja bi že sedaj potrebovali bankovec za 100 in 500 tisoč din. Novi bankovec bo kaj majhno premoženje, saj bo vreden le dobrih trideset mark. Seveda bo za tiste z nizkimi osebnimi dohodki tudi to nekaj. Zame bo z novim bankovcem nekaj manj preštevanja, pa tudi večja nesreča, če se bom pri preštevanju zmotil.«

MIRA ŠPILER, oddelkovodkinja v trgovini Železnina, Brežice: »Večje bankovce potrebujemo. Danes je stranka kupila nekaj malega materiala za vodovodno napeljava v hiši in je zanj pustila tukaj kar poldrug paketa bankovcev. V Nemčiji za en bankovec veliko dobiš, pri nas pa se tudi papirnat denar spreminja v drobiž, saj za eno štruco kruha potrebujemo kar tri bankovce. Kovance bi morali sploh ukiniti, saj si z njimi ne moremo nič pomagati.«

JOŽE PETERKOČ, predsednik KK SZDL Senovo: »To, kar se dogaja z našim denarjem, ni ničem podobno. Seveda je zadnji čas, da sedanje bankovce zamenjamo za take z večjo nominalno vrednostjo. Ker inflacija tako raste, bo treba kmalu pripraviti tudi bankovce za 100 tisoč dinarjev. Seveda nas vse to veliko stane, saj so stroški veliki že za papir ter za kovino za kovance, zato ne bi bilo napak, ko bi odbili kake tri ničle od tega našega denarja.«

BOBAN PIVAŠEVIČ, komercialni predstavnik TKB Kadinjača, Trebnje: »Bolje bi bilo, če bi ustavili inflacijo, kot pa da tiskamo nove bankovce. Sedaj jih seveda potrebujemo. Pred kratkim sem videl trezor LB v Ljubljani, ki je kar zajetna zadeva, pa postaja premajhen za silne količine vse manj vrednega denarja. Če bo šlo tako naprej, bodo potrebovali takega, kot je hala Tivoli. Zaradi vse manj vrednega denarja pa imamo težave tudi v vsakdanjem življenju.«

DANICA TANKO, vodja izpostave Ljubljanske banke v Ribnici: »Naš največji bankovec za 20.000 din je že skoraj toliko vreden kot najmanjši nemški za 10 DEM, kar je praktično drobiž. Imeti bi morali vsaj bankovec za 500.000 din današnje vrednosti. Zaradi visoke inflacije in nizke vrednosti denarja imamo povsod, predvsem pa v bankah in SDK, veliko več nepotrebne dela s štetjem denarja. Prav zaradi tega je v bankah zelo težko delati, posebno še zadnja leta.«

DARJA FARKAŠ, blagajničarka pri SDK v Kočevju: »Glede na visoke cene in ob upoštevanju nizkih plač — tudi v naši ustanovi — bi moral biti najnižji bankovec vsaj v vrednosti 100.000 din. S tem bi bilo olajšano delo pri nas, v bankah, trgovinah in povsod, kjer imajo opraviti z denarjem. Zaradi bankovcev (pre)nizkih vrednosti potrebujemo več kaset, več zaposlenih itd. Delno nam sicer olajšajo delo stroški za štetje, vendar imamo kljub temu veliko dela.«

ODLOŽENO SKLEPANJE O STEČAJU TEKSTILANE

KOČEVJE — Izvršni svet občinske skupščine Kočevje je na zadnji seji odložil sklepanje o morebitnem stečaju Tekstilane do konca meseca. Večina članov izvršnega sveta je namreč menila, da je možna rešitev tudi mimo stečajnega postopka. Rešitev bo iskal izvršni svet skupaj z vodstvom Tekstilane. Tekstilana ima vsak dan blokiran žiro račun, ker ji primanjkuje 500 do 700 milijonov din. Izdelati je torej treba dober program ozdravitve stanja v Tekstilani, saj bo le potem možno najeti pri banki kredite za manjkajoči denar. Izvršni svet, ki se je tokrat sestel predvsem zaradi Tekstilane, je tudi opustil Tekstilano plačevanja prispevkov po posebnih samoupravnih sporazumih.

Kočevski predlogi republikli

Plinovod mimo Kočevja — Železniško progo usposobiti še za potniški promet — Ohraniti čisto Kolpo

KOČEVJE — Kočevska delegacija je dala v republiški skupščini nekaj predlogov za dopolnitev planskih dokumentov republike Slovenije. Ti predlogi

so se oblikovali v postopku priprave razvojne študije o revitalizaciji občine Kočevje, nanašajo pa se predvsem na poselitve prostora in prestrukturiranje gospodarstva.

Na področju energetike Kočevci (skupaj z Ribničani) predlagajo, naj bi glavno plinovodsko omrežje potekalo po teh dveh občinah (6 do 8 km severno od Kočevja), kar je bilo po prvotnem predlogu tudi predvideno, kasneje pa iz dolgoročnega plana SRS izpuščeno.

Glede prometa in zvez je predvideno, da bi do leta 1990 posodobili železniško progo Grosuplje—Kočevje, tako da bi nanjo preusmerili tovorni promet. Kočevski predlog pa pravi, naj bi do tistega leta progo usposobili tudi za potniški promet.

Nadalje pravi kočevski predlog, naj bi bil v planu kot pomemben vodni vir tudi dopolnilni izvir v Slovenski vasi; med mesta, ki so pomembna za skladnejši razvoj območij, naj bi vnesli tudi mesto Kočevje; v karti varstva naravne dediščine pa je potrebno označiti Kolpo in njeno območje kot območje naravne dediščine.

Med objekte, za katere velja posebna skrb republike, ker so pomembni spomeniki NOB in revolucije, pa je treba uvrstiti tudi Šeškov dom v Kočevju, ki ga je občina Kočevje letos že razglasila za kulturno-zgodovinski spomenik.

J. P.

Krško najboljše v Posavju

Gospodarstvo občine trikrat povečalo dohodek

KRŠKO — Informacija krške SDK o poslovnih rezultatih gospodarskih organizacij iz Posavja ugotavlja, da so bili v prvem polletju letos finančni rezultati nekoliko slabši kot v prvem četrtletju. Na to so vplivali novembrski intervencijski ukrepi, upad industrijske proizvodnje in zamrznitev cen.

Hkrati v krški SDK ugotavljajo, da sedanji obračunski sistem še vedno ne zagotavlja realnega ugotavljanja poslovnih rezultatov. Organizacije združenega dela si te rezultate še vedno krojijo v skladu s svojimi potrebami. Razlika je

očitna zlasti pri dohodku, saj so porabljena sredstva z izločitvijo obresti in negativnih tečajnih razlik bistveno bolj razbremenjena, kot so obremenjena s stroški za revalorizacijo. Kljub temu pa v informaciji ugotavljajo, da so rezultati krškega gospodarstva najugodnejši v Posavju, kar velja z in brez upoštevanja JE Krško, ki ima poseben status. Tudi izgube krškega gospodarstva so precej bolj skromno naraščale kot v ostalih dveh občinah. Nasprotno ugotovitve veljajo za brežiško in sevniško gospodarstvo. V brežiški občini zaskrbljuje visoka rast izgub, ki so bile v polletju za 1000 odst. višje kot v enakem obdobju

• V posavskih organizacijah združenega dela je bilo v prvem polletju zaposlenih 18.989 delavcev, kar je le za 10 več kot znaša lansko polletno poprečje. Ustvarili so 620 milijard celotnega prihodka ali za 147 odst. več in 180 milijard dohodka ali za 175 odst. več. Razlike v rasti osnovnih finančnih kazalcev so v polletnih periodičnih obračunih nižje, kot so bile v trimesečnih. Lahko pa bi bile za gospodarstvo v Posavju še nižje, če ne bi bilo tako uspešno krško gospodarstvo, ki je doseglo trikratno rast dohodka in pri čemer ima veliko zaslug JE Krško; ta je za trikrat povečala dohodek in ustvarila tretjino dohodka v občini.

lani, medtem ko je sevniško gospodarstvo poslovalo brez izgub, zato pa je zabeležilo izredno skromno rast sredstev za akumulacijo.

J. S.

KOLIKO JE DINAR V RESNICI IZGUBIL

Jugoslovanski dinar ni devalviran od 12. julija 1973, kar pa nas ne sme navdajati s prevelikim ponosom. Dinar je namreč z drsečim tečajem vztrajno izgubljal zunanjo vrednost (izgubljal je seveda tudi notranjo) in je imel 28. junija letos samo še 0,7 odst. svoje vrednosti v primerjavi s 15 leti poprej, ko je začel drseti. Tečaj ameriškega dolarja se je med tema dvema datumoma povečal kar z indeksom 13.466. Če bi uporabili način, kot so ga v Mladini in Delu, bi pritrtili, da je dinar res izgubil 13.466 odst. svoje vrednosti, kar pa je seveda čisti nesmisel, saj nobena stvar ne more izgubiti več kot 100 odst. svoje vrednosti. Prav bi bilo reči, da je dinar izgubil v teh letih 99,3 odst. svoje vrednosti, je v Gospodarskem vestniku zapisal prof. dr. Ivan Ribnikar.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 163 z dne 22. avgusta 1988

država	valuta	tečaj	za devize, efektivno, črke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	2372,39	2375,95	2379,51
Avstrija	šiling	100	21622,62	21655,10	21687,58
Kanada	dolar	1	2359,00	2362,54	2366,08
Danska	krona	100	39727,24	39786,92	39846,60
Finska	marka	100	64409,09	64505,85	64602,61
Francija	frank	100	44836,61	44903,97	44971,33
ZR Nemčija	marka	100	151764,47	151992,46	152220,45
Grčija	drahma	100	1893,20	1896,04	1898,88
Irska	funt	1	4077,69	4083,82	4089,95
Italija	lira	100	205,11	205,42	205,73
Japonska	jen	100	2166,69	2169,94	2173,19
Kuvajt	kv. dinar	1	10210,29	10225,63	10240,97
Nizozemska	gulden	100	134349,86	134551,69	134753,52
Norveška	krona	100	41690,35	41752,98	41815,61
Portugalska	escudo	100	1862,82	1865,62	1868,42
Švedska	krona	100	44479,29	44546,11	44612,93
Švica	frank	100	180680,66	180952,09	181223,52
V. Britanija	funt	1	4901,85	4909,21	4916,57
ZDA	dolar	1	2906,65	2911,02	2915,39

kmetijstvo

V NEDELJO SREČANJE VINOGRADNIKOV

SEMIČ — Zaradi slabega vremena je odpadlo srečanje vinogradnikov, ki ga je semiška podružnica Društva vinogradnikov Bele krajine pripravljala za preteklo nedeljo. Zato bodo srečanje vinogradnikov Bele krajine in Dolenjske pod 600 let staro lipo v Gorenjskih Semicu (pod železniško postajo) znova pripravili v nedeljo, 28. avgusta, ob 16. uri. Udeležili se ga bodo tudi predstavniki Slovenske kmečke zveze. Beseda bo tekla o težavah vinogradnikov, o odkupni ceni grozdja, pridelovalci najboljših vin v preteklem letu pa bodo govorili o izkušnjah pri kletarjenju. Kulturnemu programu bo sledila zabava.

PRAŠIČI NAPRODAJ

METLIKA — Pri metliški Kmetijski zadruzi, temeljni zadrugi organizaciji Kooperacija, je moč kupiti pitane prašiče mesnatih pasem, težkih od 60 do 100 kilogramov, ki so primerni za zakol ali za nadaljnjo rejo.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Zaradi ponedeljkovega dežja je bilo tudi ljudi na tržnici nekoliko manj, cene pa se niso dosti spremenile. Kilogram zelja je stal 600 do 700 din, pese 1.400 din, krompirja 1.000 do 1.200 din, čebule 1.000 do 1.500 din, korenja 1.400 din, solate 2.000 do 2.500 din, kumaric 2.000 din, paradižnika 1.500 din, paprike 1.400 do 2.000 din. Od sadja pa so bile tudi tokrat najdražje banane, za kilogram je bilo treba odšteti 4.600 do 5.000 din, za kilogram breskev 2.000 do 2.500 din, hrušk 1.500 do 2.500 din, grozdja 2.400 do 3.000 din in za kilogram sliv 1.000 do 1.500 din. Lonček smetane je ta teden stal 3.000 din, eno jajce pa že 350 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli rejci naprodaj 169 prašičev, starih do 3 mesece, in 47 starejših. Prvih so prodali 78, in sicer po 3.000 din po kg žive teže, drugih 23, in to po 2.800 din po kg žive teže.

Kmetijski nasveti

Sorte za jesensko setev

Na njivah še ni pospravljena letošnja letina, pa je že treba misliti na novo. Pravočasno mora biti pripravljeno kar najboljše seme za jesensko setev in da bi pri tem pomagal kmetom, je Kmetijski inštitut Slovenije objavil najnovejši sortni izbor ozimnih žit za leto 1988/89. Pri tem je upošteval rezultate poskusov in izkušnje prakse, ne enega ne drugega pa pri nas ne manjka. Sprememb v primerjavi z lanskim letom pravzaprav ni veliko. Med priporočenimi sortami pšenice sta zaradi majhne rodovitnosti izpadli sorti mačvanka 2 in super zlata. Še naprej ostaja velika izbira med poznejšimi sortami, ki so tudi daleč najvažnejše. V tej skupini so celo uvedene tri nove sorte, partizanka niska, zvezda in marija, ki se odlikujejo z dobro kakovostjo zrnja. Za osrednjo Slovenijo, kamor prštevamo tudi Dolenjsko in Posavje, priporočamo sortni izbor naslednje sorte ozimne pšenice: nizijo, iskro, zagrebčanko 2, lonjo, balkan, uno, zelengoro, džerdanko in jugoslavijo (nosilne sorte) ter cibalko, partizanko nizko, zvezdo, sano, NS rano 2 in baranjko. Večina jih je novejših sort, selekcioniranih v zadnjem desetletju, ob svojih proizvodnih odlikah pa poznajo tudi nekaj slabosti. Precej je občutljivih za

● **NASVET ZA TA ČAS** — Kako se naj ubranimo polžev, ki nam v tem času uničujejo pridelek, sprašujejo bralci. Takole. Polžev se znebimo s strupenimi vabami, pužomom, mesurolom in polžepinom, ki jih trosimo okrog rastlin v pasovih po gredah, kjer polži delajo škodo. Pripravke je treba trositi zvečer ali v jutranjih urah v toplem in vlažnem vremenu. Če po trosenju dežuje, je treba postopek ponoviti. Polže je moč zatirati tudi s 3-odstotno vodno raztopino modre galice, če zvečer ali zgodaj zjutraj z njo poškropimo ogrožene rastline. Nekaj uspeha obetajo tudi stari, preizkušeni načini zatiranja: trosenje apnenega prahu ali pepela po gredicah.

plesen ali rjavjenje plevic, na kar je treba biti pri pridelovanju še posebej pozoren. Inštitutov izbor priporoča za druga ozimna žita naslednje sorte: za ozimni ječmen alfo, robur in NS 293 (Antares), za ozimno rž sorto danko, za ozimno tritikalo pa toliko hvaljeno sorto clercal. Kako so te in prejšnje pšenične sorte dosegljive, priporočilo ne pove. Ker gre v veliki večini za sorte, ki so jih vzgojili oz. jih razmnožujejo pridelovalci v drugih republikah, je treba z naročili pohiteti, pri čemer imajo zadruge in druge kmetijske organizacije najvažnejšo posredniško vlogo.

Inž. M. L.

Trebanjci tudi v kmečki zvezi

Kmetje terjali, da se uredi njihov ekonomski položaj tudi s cenami — Za prvega predsednika so izvolili polkmeta Toneta Straha iz Kamnega potoka

TREBNJE — Od minule nedelje naprej imajo tudi v trebanjski občini podružnico Slovenske kmečke zveze, v katero se za sedaj ni včlanilo toliko kmetov, kot je bilo pričakovati. Vendar pa je razprava v trebanjskem domu kulture pokazala, da imajo tudi trebanjski kmetje marsikaj povedati na račun naše kmetijske politike in bodo aktivisti in odborniki SKZ še pridobili nove člane. Najprej so se udeleženci ustanovnega zbor seznanili s pravilnikom Slovenske kmečke zveze, potem so sprejeli program delovanja trebanjske podružnice in v razpravi o njem našli vrsto problemov in težav. Kot je dejal eden

TREBANJCI PRISTOPILO H KMEČKI ZVEZI — Trebanjski kmetje so se lahko že pred začetkom ustanovnega zbora trebanjske podružnice Slovenske kmečke zveze vpisali med njene člane. Nekaj pa je bilo tako previdnih, da tega niso storili, a je zbor kljub temu v celoti uspel. (Foto: J. Simčič)

Dodatne kmečke nadloge

Slabo opravljena melioracijska dela jezijo kmete

BRINJE — Kmet Alfonz Jaki šteje prav gotovo med najbolj produktivne v trebanjski občini. V hlevu ima ponavadi po 40 glav živine, vsako leto pridelava po nekaj deset ton pšenice in krompirja, vse tržne presečke pa seveda proda prek KZ Trebnje. Zaveda se, da je treba delavcem za stroji zagotoviti hrano in zato ni imel nič proti, ko so se na Rakovniškem polju lotili melioracijskih del. Pričakovalec je, da bo potem lahko še več pridelal, pa se je zgodilo prav nasprotno.

Alfonz Jaki: »Vzeli so mi poldrugi hektar dobre zemlje in mi dali v zameno nekdanji gozd.«

»Na rakovniškem polju pri Sentrupertu so začeli z agromelioracijskimi deli že pred tremi leti. Že projekt se mi ni zdel v redu, ker sem opazil, da so ga delali za risalno desko v ljubljanskem Geodetskem zavodu, ne da bi si sli ogledali 300 ha velika zemljišča. No, potem so mi obljubili, da bo moja zemlja ostala v enotnem kosu, nazadnje pa so mi vzeli poldrugi hektar zemlje in mi dodelili drugo meliorirano površino, to je gozd, kjer so tla veliko slabša. Pa to še ni konec vseh mojih težav. Dela so opravili zelo slabo. Sam sem moral zapraviti jarke in propuste, vendar mi Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto ni plačalo niti dinarja za moje delo, čeprav so trdili, da bodo vse pošteno

plačali. So tudi rekli, da bodo vsem lastnikom parcel, ki niso sami posekali drevja, zaračunali delo, pa tega niso naredili. Vse to je plačala KZ Trebnje, ki sedaj stoka, da nima denarja. Sploh pa lahko rečem, da so bila vsa dela zelo slabo opravljena, čeprav člani komisije za tehnični prevzem v obdobju največje suše niso mogli videti. Če bi prišli zgodaj spomladi, bi lahko videli, da sem imel vse večjem, ki sem ga sadil v sodelovanju s Kmetijskim zavodom Ljubljana v raziskovalne namene, pod vodo. Vse te težave so se zgrnile nadme, čeprav sem bil prej, ko smo imeli svoj jarek za odvodnavanje, s svojimi njivami kar zadovoljen. Dal sem že več pritožb in sedaj čakam jesen, ko naj bi na rakovniškem polju opravili še komasacijo,« pripoveduje Jaki.

J. S.

Šentjernejski se pripravljajo na shod zadružnikov

Kmečki politični piknik v režiji mladih

GORNJA STARA VAS — Na srečanju aktivov mladih zadružnikov Slovenije v Šentjerneju v soboto bodo na začetku igre. Najprej bo košnja in grabljenje sena in to je kar železni program vseh takih srečanj. Pripravili pa bomo še dirko samokolnic, tekmo v izdelovanju glinastih posod in tekmovanje harmonikarjev. To troje je značilno za šentjernejsko območje, saj so tu dirke, lončarji in muzikantje. Po tekmovanju bo politični piknik, glavna

Marjan Kosmač: »Če bo dež, bo srečanje na kmetijski šoli pod Trško goro. Tam bi bila prireditelj krajska.«

nit prireditve. To naj bi bil razgovor. Ker so sem vabljeni ljudje, ki so zadolženi za kmetijstvo, bi bilo prav, da bi res prišli,« pravi Marjan Kosmač, predsednik aktiv mladih zadružnikov v Šentjerneju in torev vodja skupine, ki pripravlja zadružniško srečanje.

Pred začetkom priprav je bil v strahu, da ne bo našel sodelavcev za organiziranje, zato je bil skoraj prisenečen, ko so mu kolegi radi prišli na pomoč. Tako zdaj v 25-članskem pripravljalnem odboru delajo člani šentjernejskega aktiv mladih zadružnikov ter osnovnih organizacij ZSMS Orehovica in Šentjernejske, vsem pa pomaga Polje, to je šentjernejska enota Kmetijske zadruge Krka Novo mesto. »Mladi zadružniki iz Šentjerneja bomo pripravili prostor, organizirali igre in veselico. Podobno je bilo lani v Bohinjju, prej na Vranskem pa so hoteli s srečanjem mladih zadružnikov v glavnem zaslužiti,« poudarja glede sobotne prireditve Marjan Kosmač, ki sicer kot kmetijski tehnik opravlja na območju TZO Polje šentjernejsko kontrolno v zbiralnicah mleka in po hlevih.

M. LUZAR

izmed udeležencev razprave, je program bolj zbirka želja, kot pa odraz dejanskih potreb. Zdi se namreč, da je tudi za trebanjske kmete, nova organizacija osvežilna in vsekakor potrebna novost, čeprav si za sedaj z njo še ne znajo prav dosti pomagati. Prav lahko bi se namreč zgodilo, da bi se kmetje do kraja razgeli samo zaradi škode, ki jo na njivah povzročajo prek mere razmnožena divjad. To je resda velik problem, zlasti za kmete v bolj odročnih območjih Suhe krajine, a zagotovo ne največji. Po vmesnem nastopu Draga Kotarja, direktorja KZ Trebnje, ki je seveda govoril o kmetijskih problemih predvsem iz zadržnega zornega kota, so kmetje našli pot do resničnih problemov, ki jih tarejo. In

• **Kakšna je ta naša kmetijska politika, se sprašuje kranjski Glas, ko navaja, da je država dovolila uvoz večjih količin mleka in mlečnih izdelkov, ki so se za tretjino cenejši od slovenskih in ki že preplavljajo tudi slovenski trg.** Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze, sicer pa kmet iz Zminca pri Škofji Loki, se ob tem sprašuje, kje je še država, ki dovoljuje uvoz kmetijskih pridelkov brez uvoznih dajatev in ki prepeljuje svoje kmetijstvo samo zakonom trga ter s tem uničuje domačo pridelavo hrane. Švica, na primer, je dovolj bogata, da lahko kupi vso potrebno hrano, vendar tega ne stori. Nasprotno: veliko vlaga v domače kmetijstvo.

teh ni malo. Pritoževali so se nad visokimi prispevki za socialno in pokojninsko zavarovanje, češar sedaj mnogi kmetje ne zmorejo več. S tem v zvezi so omenjali tudi sramotno nizke kmečke pokojnine, ki sedaj znašajo za kmete le 70.000 dinarjev. Spraševali so se, kakšno perspektivo naj vidijo mladi kmetje v kmetijstvu, ko pa jih čaka prihodnost, kakršno sedaj uživajo kmečki očetje, starši sedanjih kmetov. Seveda je bilo tudi to pot veliko govora o cenovni politiki, ki je pripeljala do takih nesmislov, da mora kmet prodati dva litra mleka za liter mineralne vode. Podoben primer je tudi s pridelovanjem krompirja, kjer kmet vložil 5 milijonov dinarjev na hektar, končni izrizek pa je manjši, kot če bi ta isti denar vložil na banko. Hkrati se dogaja, da država uvaža meso in mleko ter s tem podpira kmete v drugih državah, namesto da bi kaj naredila za svoje kmetijstvo. Ker pa federacija očitno še nekaj časa ne bo spoznala svojih zmot, so trebanjski kmetje zahtevali, da se v Sloveniji, kjer je višja življenjska raven, uvedejo tudi drugačne cene pridelkov kot drugod v Jugoslaviji. Na zboru so izvolili začasnega predsednika trebanjske podružnice. Do naslednjega zbora bo to nalogo opravljal Tone Strah iz Kamnega potoka, ki sicer ni čisti kmet, a so kmetje menili, da to ne sme biti ovira.

J. SIMČIČ

Zavračajo očitke in sume kmetov

Informacija Živinorejske poslovne skupnosti Slovenije o problemih oblikovanja cen svežega mleka — Pritisk dolgoročno kmetom le škoduje?

Ob zahtevi Kmečke zveze, Zveze kmečke mladine, Zadrugne zveze Slovenije in drugih, da je treba urediti ekonomski položaj pridelovalcev mleka, se pojavljajo tudi pogoste kritike na račun »neustreznega« odnosa mlekarске industrije Slovenije do proizvajalcev mleka, ki pa niso utemeljene.

Tako, denimo, očitajo mlekarški industriji, da ne spoštuje dogovora o povečanju odkupne cene svežega mleka v avgustu od 478,80 din na 604 din za liter mleka s 3,6% tolsče. Bili so le predlogi za takšno rešitev, med njimi tudi predlog, da mlekarne pod določnimi pogoji sprejmejo predlagano odkupno ceno 604 din. Ta predlog na skupnem sestanku predstavnikov slovenskih mlekarov 29. julija ni bil sprejet.

Očitke, da mlekarška industrija ni pripravljena v največji možni meri pomagati pri reševanju kritičnega položaja v proizvodnji mleka, je krivičen. Mlekarška industrija se dobro zaveda, da je njen razvoj v pretežni meri odvisen od kvalitetnega razvoja primarne proizvodnje, v okviru organiziranih odkupnih območij in da predstavljata obe proizvodnji v razvojnem pogledu neodtujljivo celoto. Večina mlekarov zato že dolgo svolaga tako v razvoj odkupne mreže kot tudi neposredno v pridobivanje mleka. Tako so veliko pripomogle k sedanjim sorazmernim visoki ravni mlekarstva v Sloveniji, ki predstavlja četrtno celotne jugoslovanske tržne proizvodnje.

Tudi v sedanjem položaju je mlekarška industrija pokazala visoko stopnjo skupne zavesti in pripravljenosti pomagati. Toda že sedanja odkupna cena 550 din za liter svežega mleka, na katero je pristala mlekarška industrija, je za 15% nad ravni odkupne cene mleka, ki je sicer uveljavljena v Jugoslaviji. Upoštevanje dejstva, da slovenske mlekarne plačujejo še dodatke za kakovost mleka v povprečni višini 4% odkupne cene mleka, je že sedanja raven odkupnih cen v Sloveniji za približno 19% višji, kot je sicer uveljavljena v Jugoslaviji. Potrebno je poudariti, da posluje tudi mlekarška industrija v izjemno težkih ekonomskih razmerah,

ker izgubljam tržišče po Jugoslaviji. K temu prštejmo še negativne učinke uvoza mleka in izdelkov, s katerimi se duši prodaja izdelkov slovenskih mlekarov, kar lahko pripelje do velikih težav v odkupu mleka.

Usmerjanje kmetov, da si predvsem s pritiskom na mlekarne zagotovijo razrešitev svojega ekonomskega položaja, predstavlja v bistvu odvracanje od pravih dolgoročnih rešitev. Iluzija je namreč, da je možno zagotoviti dolgoročno konkurenčno sposobnost slovenskega mlekarstva ob višjih odkupnih in prodajnih cenah, ki bi trajno bistveno odstopale od normalne ravni cen v Jugoslaviji. Takšno pridelovanje mleka bi bilo tudi nesmiselno. Kljub temu pa smo prepričani, da je ob uveljavitvi normalnih proizvodnih oziroma odkupnih cen mleka v Jugoslaviji, ob jasno opredeljeni agrarni politiki in določeni zaščiti kmetijstva pred dumpingom, kot ga uveljavljajo vse države na svetu, možno zagotoviti tudi zadovoljiv razvoj mlekarstva v Sloveniji.

Težišče aktivnosti je zato potrebno usmeriti na:

- omejitev možnosti uvoza mleka in mlečnih izdelkov, ki ne pomenijo popostritve asortimana, ker je v Jugoslaviji glede na zemljiški in delovni potencial možno brez posebnih problemov ustvariti zadostno proizvodnjo in ponudbo mleka in dovolj visoko notranjo konkurenco;
- zagotovitev ekonomsko upravičene cene za pasterizirano mleko ali zagotovitev ustreznega regresa ter sprostitve cev za sterilizirano mleko, ki pomeni dopolnilni izbor v preskrbi;
- zagotovitev posebnih časinskih republiških nadomestil neposredno proizvajalcem mleka za stimulacijo ohranjanja proizvodnje, dokler se ne normalizirajo splošne odkupne razmere v Jugoslaviji

ŽPS — Odbor za mlekarstvo

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Deset let vinograške rubrike

Poziv k sodelovanju

V času vinskega sejma na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pred 10 leti je takratni upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske pod predsednikom Jožetom Frelihom v navzočnosti tedanjega in sedanjega odgovornega urednika Dolenjskega lista inž. Marjana Legana sprejel sklep, da zaprosi Dolenjski list, naj v bodoče posebej objavlja strokovne nasvete iz vinogradništva in kletarstva. Dolenjski list je prošnji ustregel in urednik lista je v rubriki izbral naslov »En hribček bom kupil«, ki je naslov znane, ponarodele Slomškove pesmi iz časa Slomškovega kaplanovanja na vinorodnem Bizelskem. S tem je Dolenjski list s to rubriko postal neuradno glasilo društva vinogradnikov in svetovalec vsem vinogradnikom širšega območja tega vinorodnega predela.

Pregled pisanja člankov

iz vinogradništva pokaže, da je bilo v desetih letih na tem mestu objavljenih 517 člankov, od tega 410 strokovnih (330 jih je napisal urednik rubrike, 80 pa drugi strokovnjaki) ter 107 člankov iz ostale problematike vinogradništva (84 jih je napisal urednik rubrike, 23 pa drugi sodelavci iz stroke). Število prispevkov pove, da je uresničena želja, napisana v uvodni besedi te rubrike (septembra 1978), da naj bo vinogradniška rubrika v Dolenjskem listu vodnik, glasnik in učitelj dolenjskih, belokranjskih, posavskih in bizelskih vinogradnikov. Avtorji prispevkov, zlasti urednik rubrike, so se v teh letih trudili, da bi vinogradništvo, ne glede na lastništvo, kot najstarejša in najplemenitejša kmetijska dejavnost v splošnem razvoju kmetijstva našla mesto, ki tej stroki pripada. Dolenjski list je s tem dal možnost vinogradnikom in društvu vinogradnikov, da so bili prek lista redno in sproti obveščeni o dogajanjih v vinogradstvu in to na strokovnem, društvenem in upravnem področju. Dolenjski list, urednik rubrike

Nadaljevanje dela

Kot urednik rubrike po 10 letih ugotavljam, da so vinogradniki, vinogradniški in vinarski strokovnjaki ta čas v tej rubriki premalo sodelovali s svojimi prispevki. Pisati in s tem pomagati vinogradnikom ni le dolžnost urednika rubrike, temveč vseh, ki sta jim šolanje in praksa dala ustrezno znanje. Kot zdravnik, ki pomaga bolnikom, mora tudi šolan kmetijski strokovnjak s svojim znanjem pomagati vsem, in to ne glede na to, ali je to zasebni vinogradnik ali ne. Priznam, da sem se pri dosedanjem delu in skrbi za redno objavo prispevkov utrudil in da v bodoče ne bom več zmogel večino prispevkov za rubriko napisati sam. Zato po 10 letih ponovno pozivam k sodelovanju uspešne in strokovno večje kmetijske strokovnjake širše Dolenjske, da s svojimi prispevki pomagajo. Želim tudi, da vinogradniki, ki so v teh 10 letih našli v rubriki zase koristen nasvet, prav tako povedo svoje mnenje o nadaljnjem obstoju te rubrike v Dolenjskem listu in svoje mnenje sporočijo uredništvu Dolenjskega lista.

TIT DOBERŠEK, urednik rubrike

Kolikšna krivda je v prenovi?

Ali članstvo izstopa iz Zveze komunistov zaradi njene politike »sestopanja z oblasti«? — »Članarina je fasada« — Črtanje manj boleč ukrep

NOVO MESTO — Pred časom je sekretar ene od osnovnih organizacij ZKS v občini presodil, da imajo člani Zveze komunistov premalo informacij o družbenih dogajanjih, čeprav bi morali biti po njegovem mnenju najbolj obveščeni o vsem.

Čeprav so taka razmišljanja ob napovedanih spremembah v delovanju ZK že vsaj malce zastarela, se da z njimi pojasniti tudi katerega od izstopov iz te organizacije, ki jih je v zadnjem času tudi v novomeški občini več kot prej. Na OK ZKS Novo mesto soglašajo, da mnogim komunistom ni po volji izgubljanje vodilne vloge v krojenju oblasti, poudarjajo pa, da je potrebno osip članstva ocenjevati v širši luči. Po besedah sekretarja Jožeta Florjančiča navajajo komunisti velikokrat osebne razloge. V teh primerih izstopov iz organizacije v prepričanju, da jim je bila vzeta kaka osebna pravica, čeprav sami pred izstopom večkrat sploh ne poskušajo uveljaviti take pravice. Večja skupina tistih, ki so v občini izstopili iz ZK, pojasnjuje odločitev z razočaranjem nad

težkimi razmerami tako v Jugoslaviji kot v ozdih in krajevnih skupnostih. Mnogi pri tem še navajajo, da je za težave kriva Zveza komunistov, ki da zdaj ni sposobna potegniti toneže družbene ladje iz morja problemov. Številni bivši člani pa se sklicujejo na previsoko članarino. Jože Florjančič ugotavlja, da prihaja na občinski komite res precej tovrstnih pripomb, vendar dodaja vprašanje, ali ni članarina le fasada, za katero se posameznik skriva, da mu ni treba pojasnjevati pravih razlogov umika iz ZK. Med izstopajočimi so tudi taki, ki ne pristajajo na nikakršen pogovor o vzrokih za izstop.

Ne gre zanemariti, da je OK ZKS Novo mesto zabeležil manj izstopov v času ob konferenci ZKS in da se je številni

• V letošnjem juniju je bilo v novomeški občini v 161 osnovnih organizacijah ZK 2.983 članov. V prvih 6 mesecih se je število povečalo za enega člana. V tem času jih je iz ZK izstopilo 80. Za Slovenijo je podatek za junij 110.313 članov v 5.666 osnovnih organizacijah. V prvem polletju so jih v republiki sprejeli v ZK 208, v tem času pa je iz organizacije izstopilo 3.249 članov. Dodati velja, da gre osip članstva tudi na račun izključitev in črtanja. Podatki o tem pa kažejo, da osnovne organizacije pogosteje kot izključitev izberejo črtanje kot manj boleč ukrep.

lo vrnjenih partijskih knjižic pozneje spet povečalo. Očitno je, da članstvo nenehno tehta sposobnost, odločnost in demokratičnost vodstev Zveze komunistov.

M. LUZAR

Dve plati o odlagališču

Črnomaljsko odlagališče odpadkov pri Vranovičih že dolgo prepolno — Kje bo nova deponija?

ČRNOMELJ — V zadnjem času so polemike o tem, kje naj bi bilo novo centralno odlagališče komunalnih odpadkov v črnomaljski občini, nekoliko potihnile. Na Komunalni pa se še kar naprej ubadajo s tem, kam s komunalnimi odpadki, saj je bilo odlagališče pri Vranovičih že pred enim letom prepolno. Na Komunalni pravijo, da je pri Vranovičih prostora v najboljšem primeru le še do marca prihodnje leto. Ze sedaj namreč odlagajo smeti v obliki piramide, kar povzroča dodatne težave pri zagrinjanju. Če ne bodo postopki za novo deponijo hitro stekli, bodo kljub temu

morali začeti odlagati smeti drugam, kajti smetarska vozila ne bodo mogla zlesti na hrib. Septembra bodo dobili novo vozilo in tako začeli dosledno uresničevati odlok o odvzemu komunalnih odpadkov tudi v Semicu, Vinici in delu Črnomlja, kjer doslej ni bilo rednega odvzosa. S tem se bo količina smeti povečala za 40 odstotkov. Na Komunalni pravijo, da je teoretično v Vranovičih možna še ena rešitev, ki pa je tehnično skoraj neizvedljiva: da bi odlagališče dvignili še za eno nadstropje. S tem bi bili veliki stroški, učinkovitost pa majhna, saj bi zaradi višine veter raznašal odpadke.

In kako daleč so na občini pri iskanju nove lokacije? Kot je povedal predsednik komiteja za družbeni razvoj Anton Horvat, je Urbanistični inštitut v Ljubljani izdelal študijo o možnih lokacijah za centralno odlagališče komunalnih odpadkov. Studija je sedaj v recenziji pri skupini SEPO na Inštitutu Jožeta Stefana. Konec avgusta, ko bo recenzija opravljena, bodo dokument glede na odločitev SEPA ali dopolnili ali dali v javno razpravo v okviru sprememb prostorskega plana.

M. B.-J.

PREDLOG RAZDELITVE ZEMLJIŠČ

METLIKA — V Metliki so pripravili predlog nove razdelitve komunalnega območja Rosalnice—Radoviči—Zelebej. Občani si lahko ogledajo dokument od 22. avgusta do 5. septembra, in sicer v Rosalnici, Radovičih in na Božakovem ter v Metliki v kmetijski zadruzi in v stavbi občinske skupščine. Pripombe na predlog bodo sprejemali do 5. septembra.

NA POČITNICAH TUDI V RONCHIJU

METLIKA — Med počitnicami je ob morju letovalo iz metliške občine 69 otrok. Prva skupina 43 otrok je preživela 10 dni počitnic na Debelem rtiču, druga skupina 11 otrok je bivala prav toliko časa v pobrateni občini Ronchi v Italiji, tretja skupina 15 otrok pa se je pred dnevi vrnila iz Nerezin na Malem Lošinju. Skupino otrok sta vodila Jože Omerzel in Anica Pezdirc iz OŠ Metlika.

A. KOPINIČ

SZDL: NEZADOVOLJSTVO MED DELAVCI

ČRNOMELJ — Na seji občinske konference SZDL Črnomelj, ki je bila pretekli ponedeljek, so obravnavali družbenoekonomske in politične razmere v občini. Poudarili so, da postajajo delavci zaradi vse slabšega ekonomskega in socialnega položaja nezapljivi, se zatekajo k dezinformacijam, naraščata pa nezadovoljstvo in apatija. Obravnavali in sprejeli so tudi predlog pravil občinske organizacije SZDL, ki so krajša in razumljivejša od prejšnjih. Ker dosedanji sekretar Socialistične zveze Stane Šimec odhaja na novo dolžnost, in sicer za predstojnika medobčinskega študijskega središča ZKS Novo mesto, so izvolili novega sekretarja. To funkcijo bo opravljal Zvone Butala, dosedanji izvršni sekretar predsedstva OK ZKS Črnomelj. Več o seji prihodnjič.

M. B.-J.

Nekateri se požvižgajo na poslovnost

Zakaj ima Janez Molek vedno dovolj dela

GRADAC — Za Gradac, ki sicer ni velik kraj, velja, da je tipično obrtniški, saj ima v njem delavnice okrog 15 zasebnikov. Med večjimi je avtomehanič Janez Molek, ki ima poleg sosedja Rusa, ki popravlja Renaultove avtomobile, edini v Beli krajini specializiran servis, in sicer za avtomobilsko zastavo, fiat in lada. Maja letos je kupil tudi nov tovornjak za vlečno službo, ki je dejurna 24 ur na dan in močno konkurenčna črnomaljski avto-moto bazi. Kilometer prevoza je cenejši za 100 din, stalne stranke pa imajo popust v primeru nesreče ali okvare avtomobila.

»V naši delavnici smo zelo pozorni do strank, posebno stalnim pa nudimo še več drugih ugodnosti. Teh strank je vedno več, prihajajo iz velikega dela Hrvaške in celo iz Postojne, Nove Gorice. Postali smo

Janez Molek

poznani po tem, da imamo rezervne dele vedno na zalogi, te pa je včasih težko dobiti v Jugoslaviji,« pove Molek in pristavi, da bi rad družbenemu sektorju dokazal, da se da tudi pri nas z dobrim delom in odnosom do strank marsikaj spremeniti na bolje. »Moti pa me, kako je nekaterim malo mar poslovnost. Tako nas je na primer pošta pred kratkim obvestila, da bo naslednji dan spreminila telefonske številke. Kaj ne bi mogli spremembe sporočiti nekoliko prej, da bi stranke lahko pravočasno obvestili o novi številki (57-207)? Da ne govorim o dodatnih stroških zaradi spreminjanja napisov na oglasnih deskah in ponovne tiskanja vizitk,« se razburja mehanik.

M. B.-J.

Kljub slabšim časom več izletnikov

Široka dejavnost Integralove turistične poslovalnice

ČRNOMELJ — Integralov tozd Promet in delavnice je junija v prenovljeni bivši Žuničevi hiši odprl turistično poslovalnico, naslednico nekdanjega turističnega biroja, ki je v teh nekaj mesecih zelo razširila svojo dejavnost. Njihova glavna naloga je še vedno organiziranje izletov, katerih število je v primerjavi z lanskim letom močno poraslo. Vendar pa se ljudje v glavnem odločajo za krajše izlete po domovini, medtem ko so od tujih držav zanimivi le še skoki čez mejo v Italijo in Avstrijo ter nakupi na Češkoslovaškem.

Veliko Belokranjcev, a tudi Dolenjcev, se udeležuje Integralovih

Verica Marušič

kulturnih potovanj na prireditve v Cankarjev dom, Opero, dvorano Vatroslava Lisinskega v Zagrebu. Ob koncu tedna je naavdno zasedenih vseh 12 avtobusov, ki jih imajo na voljo za izlete. Tako imajo težave z vodiči, saj je pečica domačih premalo, zato bo poslovalnica pripravila tečaje za turistične vodiče, na katere vabijo predvsem študente.

»Prodaji Globturvovih in Kompasovih programov izletov in dopustov se je letos pridružil tudi naš program letovanja v Makrski, za katerega je bilo veliko zanimanje. Prihodnje leto bomo razširili ponudbo, izbirali pa predvsem med cenejšimi možnostmi. Seveda pa ni naš cilj, da bi turistične storitve nudili le Belokranjcem, ampak da bi tudi tisti, ki obiskujejo deželo ob Kolpi, odnesli čim boljši vtis,« pove Verica Marušič iz turistične poslovalnice.

M. B.-J.

Znižane cene, a še vedno previsoke

Poletne razprodaje vse manj privlačne

NOVO MESTO — Trgovine s sezonsko znižanimi cenami konfekcije in obutve so kljub lepemu in za poletno razprodajo ugodnemu vremenu vendarle slabše obiskane kot lani. Vse tanjše denarnice ne dopuščajo več niti nakupov na nekoč zelo obiskanih razprodajah.

V novomeških trgovinah s konfekcijo in obutvijo so prodali letos občutno manj. V Mercatorjevi blagovnici in trgovini Kecek so prodali še največ otroške konfekcije in kopalk. Zavedajo se, da bodo otroška oblačila še vedno lahko prodali, medtem ko bodo zaloge ženske in moške konfekcije ostajale vse bolj nedotaknjene. Trgovci postajajo zaskrbljeni, kajti če se bo ta draginja še naprej stopnjevala, bodo ostali brez dela.

In kako so se odrezali v trgovinah z obutvijo? Podobno kot v trgovinah s konfekcijo, bi lahko rekli na splošno, izjema je le trgovina Planike na Glavnem trgu, kjer so znižali cene poletne obutve že 18. julija in to za polovico, nekatere cene obutve pa celo za več. Znižanje velja še do 31. avgusta, prodali pa so že 90 odst. obutve po nižjih cenah.

Danes gledajo ljudje predvsem na ceno, in kar je ceneje, gre tudi bolje v prodajo, vedo povedati trgovci. Na žalost pa so znižane cene za večino še vedno previsoke.

J. Ž.

MOST KOT NOV

OTOČEC — V vasi Otočec so delavci novomeškega Cestnega podjetja doslej popravili približno četrtno dalj časa zaprtega lesenega mostu. Zabetonirali so nosilno steno na levem bregu Krke in zabili v rečno dno nove pilote. Na prenovljenem delu mostne konstrukcije so zdaj vsi leseni piloti novi in kot so ugotovili, bodo morali nosilne stebre v celoti zamenjati tudi na preostalem delu mostu.

VESELICA ZA DEŽ

KOČEVJE — Zaradi nizkega vodostaja in suše so poginjale ribe v Rinži in Kolpi. Včasih so ljudje proslili za dež boga, in to s posebnimi procesijami. V novih časih pa veljajo novi običaji in kočevski ribiči so 20. avgusta organizirali veselico in sklenili, da bodo čisti dobček namenili za pomoč ribam. Kaže pa, da so naravne sile nekoliko drugače razumele namen in prošnje ribičev. Ko je bilo razpoloženje na veselici na vrhuncu (to je bilo nekaj pred polnočjo) in ko je vse kazalo, da se bo začel v blagajno stekati dobček, se je začel hud naliv, ki je razgnal goste in odpihnil dobček. Ribiči pa so zadovoljni tudi z devihtom, saj je voda v Rinži in Kolpi narastla in ribe več ne poginjajo.

P-c

Sovlagajo v križišče

Iz dela KS Mali Slatnik — Razširjanje pokopališča

MALI SLATNIK — V KS Mali Slatnik imajo trenutno precejšen problem s širitvijo pokopališča v Smolenji vasi. Dozdej so v ta namen usposobili novo dovozno pot in zgradili precej podpornega zidu, ki je potreben za delo izravnano zemljišča. Očitno je tudi v tem primeru svoje odigrala solidarnost krajanov, saj so v zid vgradili prek 100 kubičnih gramozov in skoraj toliko kamna in 350 vreč cementa, pri čemer so precej pomagali avtoprevozniki iz krajevne skupnosti, ki so kamen brezplačno speljali iz vasi v okolici Karteljevega do gradbišča. Čeprav so na pokopališču že precej postorili, jih čaka še nevhvaležno urejanje lastninskih zadev v zvezi z nekaterimi zemljišči.

Med bodočimi krajevnimi pridobitvami zavzema vidnejše mesto tudi pričakovana gradnja pločnika od Žabje vasi do Malega Slatnika. Da bi do nje

čimprej prišlo, je krajevna skupnost že vložila nekaj sredstev v gradnjo križišča na Veliki Cikavi.

• KS Mali Slatnik ima 15. avgusta krajevni praznik. V čast letošnjemu so pripravili 14. avgusta v Smolenji vsi proslavo, na kateri so poddelili krajanom pet bronastih priznanj krajevnih konference SZDL in dve priznanji KS, oboja za leto 1988. Za praznik so izdali tudi svoje glasilo.

Medtem ko nikjer v krajevni skupnosti še nimajo kanalizacije, so že precej dobro poskrbeli za vodovod, telefon in asfalt. Pri urejanju precej obsežnega načrta komunalnih del so se z delom in denarjem izkazali tako domačini kot vinogradniki, denarju obojih pa so v KS dodali večji delež družbenih sredstev.

Obrobje Bele krajine brez vode

V metliški in črnomaljski občini privažajo ljudem vodo od jutra do večera — Tudi v zajetjih že na kritični točki — Poziv občanom, naj bodo varčni

ČRNOMELJ, METLIKA — Zaradi poletne suše so predvsem višje ležeče belokranjske vasi ostale brez vode. S cisternami jim jo dovažajo vse dni od jutra do večera, čakalna doba pa je dan ali dva. Dovažanje vode je zlasti za kmete z veliko živine zelo velik izdatek, saj je pripeljana voda več kot desetkrat dražja od tiste iz vodovoda.

V črnomaljski občini od lanskega leta, ko je odkupila staro cisterno od gasilcev, dovažajo vodo Komunalna. Hkrati lahko pripeljejo po 7.000 litrov vode, ki jo vozijo po 16 ur na dan, ob sobotah in nedeljah. Naročnik mora, ne glede na oddaljenost, plačati za cisterno 44 ti-sočakov, dodatnih 10.000 din pa dobi Komunalna kot regres. S tem so stroški Komunalne pokriti, po besedah njenega direktorja Bojana Koširja pa bi morala kmetom-kooperantom subvencionirati vodo kmetijska zadruga ali sis za pospeševanje kmetijstva, saj bi jih 1.000 li-

trov vode iz vodovoda veljalo le 512,40 din. Največ težav zaradi suše imajo v črnomaljski občini na semiškem koncu. V zajetju v Srednji vasi, ki napaja Semic, je voda že na kritični meji. Če ne bi dotekalo dodatnih 10 do 12 litrov vode na sekundo iz zajetja v Dobljčah, bi bile po Koširjevih besedah pipe v Semicu suhe že dva meseca. Zaradi premikanja zemlje v sušnem obdobju je na cevovodih tudi veliko okvar, ki pa jih je Komunalni doslej uspelo sproti odpravljati, tako da ni bilo redukcij. Vendar pa

opozarjajo ljudi, naj racionalno uporabljajo vodo.

• V metliški občini so brez vode v krajevnih skupnostih Jugorje, Suhor, Grabrovec, Lokvica, Božakov, Drašiči in Radovica, čeprav imajo vodovod povsod razen na Jugorju, vendar je pritisk tako slab, da voda ne priteče do pip. Sreča, da imajo ljudje vodnjake, v katere z dvema cisternama privažajo vodo metliški gasilci v sodelovanju s Komunalnim gospodarstvom in občinskim štabom za civilno zaščito. Dnevno pripeljejo okrog 80.000 litrov vode, za prost. meter pa mora naročnik plačati 6.100 din, čeprav so stroški prevoza znatno višji. Za sedaj so v metliški občini še kos vsem naročilom.

Črnomaljski drobir

ŠPORT IN »KULTURA« — Ljudje, ki imajo hiše za športnim objektom na črnomaljskem stadionu, se pritožujejo nad nekaterimi obiskovalci tega objekta. Pravijo, da postaja ta stavba vse pogostejše tuji pripeljalnice različnih grešnikov, ki zaparkirajo s svojimi vozili javno cesto, popivajo, preklinjajo, na veliko in malo potrebo pa hodijo kar za vogal namesto na WC. Prebivalci tistega dela Loke se jezijo zaradi smrada in kaljenja javne morale. Če pa se obregnejo ob katerega od kršilcev, dobijo pod nos, da kakajo in lulajo na družbeno in ne na zasebno zemljo in da jim ni nič mar. Če želi kdo komentirati temu zapisu, naj se postavi za vogal stavbe na stadionu, pa ga bo slišal.

FASADA — Možakar, ki mu je bilo naročeno, da zaradi napisa v čast Janeza Janši preplekša vso steno črnomaljskega gradu, je to svoje delo komentiral: »Boli bi bilo, da bi ljudje popisali katero drugo steno gradu, ki je pleskanja zares potrebna.«

Drobne iz Kočevja

VODE JE DOVOLJ — Medtem ko se povsod po državi otepaajo s pomanjkanjem vode, se v Kočevju pipe spolni ne niso presušile. Tudi niso bile razglašene kakor omejitve. Prejšnja leta je bilo več kritik zaradi kroničnega pomanjkanja pitne vode vsaj na posameznih delih vodovoda, danes pa takih kritik ni več.

NE VRTAJO ZARADI NAFTE — Na območju kočevskega Melamina stojijo vrtilni stolp geološkega zavoda. Občan malo za šalo malo za res pravijo, da Melamin išče nafto. Zvedeli pa smo, da iščejo vodo. Melamin namreč potrebuje kar nekajkrat več tehnološke vode, kot znaša pretok v Rinži.

RINŽA KEŽA REBRA — Kočevska Rinža ima rekordno nizko vodostaj. Vodostaj se je tako znižal, da je ponekod dno, ki je sicer oddaljeno tudi po več metrov od obale, zdaj na suhem. Bujno pa v Rinži cveti zelenjava. Občani, ki imajo ob Rinži hiše, se pritožujejo zaradi komarjev in smradu.

Načrtov veliko, denarja malo

Mercator-Trgopromet izdelal načrt za obnovo trgovin — Specializirati prodaja — Obnovo lokalov zavira še dejstvo, da je Trgopromet le njih najemnik

KOČEVJE — »Prednostni vrstni red obnove trgovin pri tozdu Mercator-Trgopromet je tak: preureditev Špecerije v trgovino s talnimi oblogami, nato bo na vrsti obnova trgovine Prehrana in gradnja nove trgovine v Stari cerkvi, kot četrti pa bo obnovljena trgovina Hrana,« je povedal direktor Trgoprometa Ivan Glad in dodal, da je uresničitev tega načrta odvisna od denarja.

Bivšo trgovino Špecerija na Roški cesti že preurejajo v specializirano prodajalno talnih in stenskih oblog. Odprtja bo čez približno dva meseca.

Za gradnjo nove trgovine v Stari cerkvi je bilo že vse pripravljeno lani decembra, a se je zataknilo pri samo enem soglasju. Zdaj izdelujejo v Marlesu načrt za novo lokacijo. Po načrtu iz de-

zavrnen, zato zdaj proučujejo možnost, da bi jo preuredili v samopostrežnico.

J. PRIMC

KOMU POSLOVNI PROSTOR?

KOČEVJE — Občinski izvršni svet je na zadnji seji 15. avgusta sprejel tudi pravilnik o oddajanju poslovnih prostorov v najem. V njem je določeno, da poslovne prostore oddajajo z javnim natečajem ali pa tudi brez njega, vendar le s pogodbo. Pravilnik določa tudi, da ima prednost pri najemu tisti, ki ponudi večjo najemnino, kar pa ne velja za dejavnosti, ki jih v kraju primanjkuje. V središču mesta Kočevje pa bodo imeli prednost pri pridobitvi lokalov še tisti, ki bodo lokal uredili tako, da bodo poleg videza stavbe in ulice ter dejavnosti, ki ne bodo povzročale hrupa, onesnaževanja zraka in okolice ter motenj v prometu.

Načrt za obnovo Prehrane je tudi izdelan. Lokal je v upravljanju samoupravne stanovanjske skupnosti, ki naj bi obnovila prodajalno (gradbeni del), Trgopromet pa bi poskrbel za novo opremo. Soglasja za to so dana, pri SSS pa nimajo denarja.

Direktor Glad je povedal, da želi Trgopromet trgovine posodobiti in v njih urediti specializirano prodajo. To pa ni mogoče, ker večino trgovin upravlja samoupravna stanovanjska skupnost, po veljavnih predpisih pa lahko vlagajo ali pa tudi brez njega, vendar le s pogodbo. Pravilnik določa tudi, da ima prednost pri najemu tisti, ki ponudi večjo najemnino, kar pa ne velja za dejavnosti, ki jih v kraju primanjkuje. V središču mesta Kočevje pa bodo imeli prednost pri pridobitvi lokalov še tisti, ki bodo lokal uredili tako, da bodo poleg videza stavbe in ulice ter dejavnosti, ki ne bodo povzročale hrupa, onesnaževanja zraka in okolice ter motenj v prometu.

• Obnova in specializacija kočevskih trgovin sta potrebni. Vendar ne le zaradi zahtev inšpektorjev, ampak tudi zaradi vse večje zasebne konkurence. Trenutno je v občini že osem zasebnih trgovin (niso všteti zasebni butik), tri pa pripravljajo za odprtje. Tik pred sprejemom pa so tudi že novi predpisi, ki bodo še bolj omilili pogoje za odpiranje zasebnih trgovin. Tako se družbenemu sektorju obeta huda konkurenca. Ze brez nje in le zaradi padca standarda pa pri Trgoprometu računajo, da jim bo v kratkem promet upadel za okoli 20 odstotkov.

cembra bi trgovina veljala okoli 300 milijonov din, zdaj pa kaže, da bo ta znesek povečan na 800 milijonov din.

Shirajo lahko brez izgub

SEVNICA: reprodukcija sposobnost vse bolj usiha

SEVNICA — Sevnško gospodarstvo je po mnenju občinskega sindikata v prvem polletju pokazalo precej poslušna za vključevanje v program ukrepov za boljše gospodarjenje, zato tudi niso imeli izgub. Predvsem je razveseljivo, da so se do boljših rezultatov dokopali kolektivi, ki so težko lovili ravnotežje in

• Za Sevnščane je trenutno največja mora nezaposlenost delavcev iz obrata STT Trbovlje, od koder so poslali 21 ljudi na prisilni dopust. Trenutno zaposlujejo 101 delavca, septembra pa jih bodo poslali na prisilni dopust še dvajset. Za ostalih 80 zagotavljajo delo do konca leta. Zaposlitev za tiste, ki so ostali doma, iščejo po Posavju, ne samo v občini. Za ljudi z nizko kvalifikacijo je vedno manj prostih mest, zato jih bodo poskušali usposobiti za zahtevnejša dela, pri čemer pa imajo velike težave.

so dotlej nihali na meji rentabilnosti. Med njimi so Kopitarna, Žaga in Tozd Gozdarstvo. Osebnih dohodki v teh delovnih organizacijah niso odstopali od občinskega povprečja. Za prvih šest mesecev je bilo to povprečje v Sevnici 414.251 din.

Ko je predsedstvo sveta Zveze sindikatov v petek razpravljalo o položaju gospodarstva v občini, je eden od članov dejal, da bi skoraj raje videl, če bi imeli kakšne izgube, samo da bi bilo celotno gospodarstvo bolj pri močeh. Reprodukcijska sposobnost in akumulacija se vidno zmanjšujeta, kar pomeni samo eno — hiranje.

Nesposobnost za razreševanje nako-pičenih težav se vedno bolj odraža na nazadovanju zaposlovanja. V občini trenutno išče zaposlitev 161 delavec. V Posavju je prijavljenih 725 brezposelnih. Delo išče 187 ljudi več kot lani in med njimi narašča število mladih. Celo pripravništvo jim težko zagotovi.

J. T.

KAJ BO Z RESTAVRACIJO? — Senovška restavracija je bila odprta leta 1923 in je neprekinjeno delovala vse do pred nekaj leti. Sedaj je zaprta in zob časa jo je že močno načel. (Foto: J. S.)

Smo vsi za trg?

Zasebno prodajalko iz Krškega moti konkurenca

KRŠKO — Medtem ko se v teoriji vsi zavzemamo za tržne odnose, torej za svobodno konkurenco, se lahko v praksi zatakne že na tako majhnem trgu, kakršen je krški. Ta trg namreč dolgo časa ni prav živ, ko pa se je na njem pojavilo več prodajalcev suđja in zelenjave tudi iz drugih krajev naše države, so kriki in vik zagnali domači prodajalci.

Resnici na ljubo je treba povedati, da ti prodajalci najbolj motijo zasebno prodajalko Majo Zorko iz Krškega. Povedala je, da je lokal kupila pred petimi leti s prihranki iz Nemčije. V začetku je bilo še vse dobro, saj so na trgu prodajale samo domače kmetice, medtem ko konkurenca z juga ni bilo. Odkar pa se je pojavila konkurenca, ima pri delu same težave. »Obljubili so mi, potem ko so na vse pretega silili vame, naj lokal kupim, da bodo ostali na trgu prodajalci samo ob tržnih dnevih. No, sedaj pa prodajajo vsak dan in ne samo ob tržnih dnevih. Vse to bi še nekako prenesla, moti pa me, da na tržnici ni več reda, pa tudi to, da ti prodajalci uporabljajo naše skupne prostore, do katerih bi morali imeti večje pravice mi, ki smo vanje vlagali,« meni Maja Zorko.

V Kostaku, ki upravlja s tržnico, priznavajo, da bo treba na tržnici narediti več reda. Na občini, kjer izdajajo tudi dovoljenja za tako dejavnost, pa menijo, da se Zorkova povsem brez potrebe razburja. Zagovarjajo tržno konkurenco v prid potrošnikov, ki imajo tako večjo izbiro in tudi več možnosti, da dobijo cenejše blago. Seveda ne bi bilo napačno vprašati gospodinje, kaj menijo o tem, a je žal tako izjavo zelo težko dobiti.

J. SIMČIČ

Mesec turizma po brežiško

Do 18. septembra ne bo več mrtvila

BREŽICE — Poletje le ne bo minilo brez privlačnih prireditev za turiste, za priložnostne obiskovalce in domačine, ki si v počitniških dneh želijo več živahnosti in razvedrila. Turistični zvezi se je posrečilo v zadnjem hipu zbrati skupaj tiste, ki karkoli pripravljajo v času od 14. avgusta do 18. septembra, da je lahko vse dogodke oznanila javnosti na obetavno zelenem plakatu.

Prvi dve prireditvi sta medtem že minili, začetna v Kapelah in naslednja v čateških Termah, kjer so v soboto, 20. avgusta, organizirali zabavno noč malo drugače kot včasih. Za soboto, 27. avgusta, napovedujejo na dvorišču brežiškega gradu koncert New swing Quarteta, ki slavi 20-letnico. Prvi jubilejni koncert je imela ta skupina 22. avgusta v ljubljanskih Križankah, druga v Rogoški Slatini, tretji pa bo nastopila v Brežicah z izborom najboljših pesmi od začetkov do danes.

V dneh od 26. do 28. avgusta bo na igrišču pri stadionu v Brežicah prvenstvo Posavja v namiznem tenisu. V soboto in nedeljo bodo trajala tekmovanja ves dan.

Na čateškem polju bo 2. in 3. septembra privlačna prireditev za kmečko prebivalstvo. To bo republiško prvenstvo traktoristov. Drugi dan zvečer bo družbeno srečanje s kulturnim in razvedrilnim programom v Artičah. V soboto, 3. septembra, prirejajo kmečke igre Dobovčani, ki jih prav tako zaključujejo z zabavnim večerom.

Posavski muzej napoveduje 8. septembra otvoritev slikarske razstave Alojza Konca iz Sevnice s koncertom kitarista Jerka Novaka.

Osnredni dogodek mesta turizma bodo Slovinovi dnevi od 9. do 11. septembra pod naslovom Slovin-pesem-vino. Prireditelj bo v Brežicah in takrat bodo cesto od občine do gradu zaprli za javni promet.

Prireditve bodo povezovali nastopi znanih domačin in drugih ansamblov, degustacija Slovinovih vin in razstava cvetja, ki jo napoveduje Agraria.

Turist hotel se vključuje v mesec turizma s pripravo srečanja harmonikarjev in domačih godcev v soboto, 17. septembra, občinska gasilska zveza pa z gasilskim dnevom, ki bo 18. septembra v Pišecah, kjer bo domače društvo slavilo 80-letnico obstoja.

V septembru bo komisija občinske turistične zveze ocenjevala tudi urejenost krajev. Zanj bo letos prvič podeljevali turistično vrtnico in koprivo.

J. T.

O NEGOSPODARSTVU NOBENIH POROČIL

SEVNICA — Sindikatu ni prav, da poročila o gospodarjenju ne vsebujejo podatkov za družbene dejavnosti. To sodi skupaj, saj je prav tako del gospodarstva. Ponekod že dlje časa izdelujejo popolnejša poročila, da lahko istočasno obravnavajo skupne težave. Delavci iz negospodarstva poleg tega negodujejo zaradi zaostajanja pri zviševanju osebnih dohodkov. Šele dva meseca potem, ko si jih poviša gospodarstvo, lahko izkoristijo to možnost. Krivdo pripisujejo zamudi pri obveščanju.

Roman Sotler, predsednik KS Senovo

Preživeli bodo brez krompirja

Kolinska vseeno računana na 2.000 ton — Dogovor z Milupo

MIRNA — Od 1. julija dalje tovarna za predelavo krompirja na Mirni ni več temeljna organizacija Kolinske, ampak samo še poslovna enota. Kot pravijo na Mirni, je to samo del tistega, za kar so se dogovorili, glavni poudarek pa je, da bodo sedaj veliko bolj prilagodljivi za vse spremembe, ki jih bo terjal trg.

»Predvsem to pomeni, da ne bomo več delali za vsako ceno, ampak se bomo sproti prilagajali povpraševanju,« je povedala Marinka Škufca, vodja PE Mirna o novi statusni spremembi tovarne na Mirni.

»Torej za nas ne bo nobena katastrofa, če letos ne bomo imeli dovolj krompirja za predelavo. No, da potolažim naše kooperante, naj povem, da letos računamo na okoli 2.000 ton te poljščine. Sicer pa bo naš glavni proizvod otroška hrana, ki je vse več izvažamo. Naš trg se je namreč razširil na Poljsko, CSSR, Libanon, krompirjeve kosmiče izvažamo celo na Švedsko, naš stalni partner pa je tudi ZSSR. Ker na domačem trgu nimamo otroške hrane za otroke do 4. meseca starosti, smo v dogovorih z največjim proizvajalcem otroške hrane milupa iz ZR Nemčije. Tako otroško hrano naj bi izdelovali po njihovi licenci, nekaj naj bi je ostalo celo za izvoz, sicer pa bomo uvoz pokrivali s izvozom naših ostalih izdelkov.«

V PE Kolinske na Mirni so prepričani, da bodo vse načrte izpeljali, saj je sedaj njihova naloga zagotoviti samo reden potek proizvodnje. Poslovne funkcije so vse združene v Ljubljani, kjer je vodja določenega proizvodnega artikla odgovoren za plasman izdelkov in za vse, kar spada zraven. Pomemben prihranek je tudi to, da bodo imeli poslej samo en žiro račun, kar tudi pomeni prihranek nekaj milijard starih dinarjev.

J. S.

NAJBOLJŠI JE RIGLER — V soboto, 20. avgusta, je bilo na Mlaki pri Kočevju tekmovanje traktoristov iz občin Kočevje in Ribnica za uvrstitev na republiško tekmovanje, ki bo od 3. do 5. septembra na Catežu. V posameznih skupinah so bili najboljši: člani z dvobrazdnimi plugi: 1. Milan Despot 221 točk, 2. Bojan Klepec, 3. Said Memić itd. — vsi iz tozda KG Govedoreja; člani s trobrazdnimi plugi: 1. Branko Poje 258 točk, 2. Martin Pozderec, 3. Andrej Antolin ml. itd. — vsi iz tozda KG Govedoreja; zadržniki-kmetje z dvobrazdnimi plugi: 1. Matija Rigler (Praproče) 268 točk (ki je bil tudi absolutni zmagovalec tekmovanja), 2. Peter Marolt, 3. Jože Marolt (oba Gornje Podpoljane) — vsi iz KZ Ribnica. Na republiško prvenstvo so se uvrstili zmagovalci in drugovrščeni. Zmagovalci v posameznih skupinah so prejeli poleg pokalov in diplom še po 30.000 din denarne nagrade, drugovrščeni po 20.000 in tretjevrščeni po 10.000 din nagrade, vsi pa (poleg diplom) še po 5.000 din štartnine. (Foto: J. Primc)

Končno bodo zazvonili telefoni

Gradnja telefonskega omrežja v KS Senovo bo letos končana — Kanalizacija pride drugo leto na vrsto — Probleme bi laže reševali s samopriskevkom

SENOVO — Časi, ko je Senovo še živelo od stare slave in moči, ko je rudnik dajal kraju in sedanji krajevni skupnosti veliko več, kot lahko daje sedaj, so minili. Toda krajinu te krajevne skupnosti seveda ne živijo od lepih zgodb o preteklosti; tako kot vsi drugi si želijo, da bi imel kraj lepšo podobo, da bi bilo življenje v njem bolj udobno.

»Vsekakor je sedaj naša pomembnejša naloga, da končno zgradimo kanalizacijo na Senovem,« je povedal predsednik skupščine KS Senovo Roman Sotler. »Seveda smo planirali, da bomo kanalizacijo zgradili že letos, toda nalozba je le prevelika, zato dvomim, da bi nam kaj takega lahko uspelo. Gradnja kanalizacije, javne razsvetljave in pločnikov vse do Metalne nas bo veljala 1,2 milijarde dinarjev. Zdaj je na voljo samo 200 milijonov, računamo pa še na 200 milijonov dinarjev bančnega kredita. Radi bi gradili tudi nove stanovanjske bloke, a za gradnjo letos še ne bo nič, ker delovne organizacije nimajo denarja, da bi pri gradnji sodelovale. Zato se bomo letos lotili samo obnove stavbe, kjer ima sedež krajevni urad in krajevna skupnost, v njej pa bo potem prostore dobila še pošta in pridobili bomo dve novi stanovanji.«

Med velike pridobitve nedvomno šteje tudi gradnja telefonskega omrežja, ki bo letos dokončano in bodo telefoni zazvonili v najbolj oddaljenih vaseh. V teh so velik problem zlasti ceste, saj imajo marsikje še vedno makadam. Denarja je za take posege malo, zato so Senovčani tembolj ponosni na to, da jim bo

uspejo asfaltirati cesto od Sp. Blance prek Gor. Leskovca do Stranj. Tam so se zlasti odrezali krajinu Leskovca, ki so opravili veliko prostovoljnih delovnih ur pri zemeljskih delih, pomagali s traktorji itd. Slavnostna otvoritev nove ceste bo oktobra, ko bo tam tudi proslava v spomin na prvo partizansko šolo na tistem območju.

»V našem kraju je še marsikaj takega, kar bi bilo treba izboljšati. Moti nas zlasti trgovina, ki še ni organizirana v skladu z našimi potrebami, kajti Preiskrba še ni opravila specializacije, kot je obljubljala. Podobno se obnaša tudi Hotel Srečič, ki je nosilec gostinske dejavnosti v občini, pa se kaj malo meni za nekdanjo restavracijo. Na Senovem pa nimamo niti enega prenočišča ali gostinskega lokala, kjer bi se lahko človek najedel. Sicer pa lahko pohvalim dobro delo društva, upravljanje in izkoriščenost športne dvorane, medtem ko bi turistično društvo lahko malo bolje delalo, pa tudi kegljišče bi lahko spet zaživelo. Sicer pa menim, da se bomo morali tudi na Senovem odločiti za samopriskevke, če bomo hoteli v naši krajevni skupnosti kaj spremeniti,« meni Sotler.

J. S.

V njej bo izhajal pretehtan izbor slovenske književnosti, namenjen Evropi in svetu — Knjige najprej v angleškem, pozneje tudi v nemškem prevodu — V prvem kompletu 5 knjig

LJUBLJANA — Po mnenju Društva slovenskih pisateljev je slovenska literarna tvorbnost zadnjih let na visoki evropski ravni in je neprecenljiva škoda, da ni ta slovenska kvaliteta v Evropi tudi dejansko navzoča.

Zato so se pisatelji odločili za drugačen, prodornejši način uveljavljanja v tujini: za sistematično preverjanje in tiskanje izbranih spisov največjih mojstrov Slovenske književnosti — najprej za angleško, pozneje pa tudi za nemško boroče ljubitelje besedne umetnosti.

Tako je nastala knjižna zbirka Vilenica, poimenovana po slikoviti kraški jami, ki je postala že tradicionalno prizorišče za srečavanje naše z zamejskimi in drugimi evropskimi kulturami. V prvem kompletu je pet knjig petih slovenskih avtorjev, ki bodo, prevedene v angleščino, izšle letos oktobra. To so: »Pomladni dan« Cirila Kosmača, »Antigona« Dominika Smoleta, »Moje življenje« Ivana Cankarja, »Na kmetih« Ivana Potrča in »Menuet za kitaro« Vitomila Zupana. Knjige bodo v enotni likovno oblikovani opremi, za kar sta že poskrbela akademski slikar Kostja Gatnik in oblikovalec Ranko Novak. Prednaročniška cena kompleta je 100.000 dinarjev, kar je ugodno, saj bodo knjige po izidu precej dražje. Naročila sprejema Društvo slovenskih pisateljev na svojem sedežu v Ljubljani, Tomšičeva 12, o naročilu pa se je moč pogovoriti tudi v knjigarni Mladinske knjige v Ljubljani na Titovi 3.

Prvi komplet obsega torej pretehtan izbor slovenskega že klasičnega in tudi novejšega romanopisja, novelistike in dramatika, kratka, dovolj reprezentativni prikaz naše literarne ustvarjalnosti. Zbirka Vilenica je namenjena angleško (in nemško) boročim bralcem, predvsem pa našim soročnikom, prijateljem in znancem, ki živijo zunaj meja naše ožje domovine, raztreseni po vsem svetu. Imenitno pa bo služila tudi kot lepo in dragoceno darilo za tuje goste in poslovne partnerje, ki bi radi o naši deželi in ljudeh »na sončni strani Alp« zvedeli kaj več, kot lahko razberejo iz slik in zemljevidov.

I. Z.

Nas bosta udušili birokracija in dvojna morala?

Po 20-urni seji CK ZK Srbije je sekretar P CK ZK Srbije Dragoljub Pajić novinarjem Intervjuja, ki je izšel 22. julija, izjavil: »Kdo bo še verjel oblasti, ki dela krivice in se boji te krivice odpraviti?« Z njim se strinjam, saj njegovo izjavo podpirajo praktični primeri. V letih po vojni so mnogim sodno zaplenili premoženje, velikokrat so različni funkcionarji »v imenu ljudstva« odnesli komu jedilni pribor, ure, pohištvo in podobno. Kdaj bodo ponovno prerezane krivične zapestle hiš, zemlje? Primer: mizarski mojster Rudolf Lah iz Mladice pri Semiču si je z velikimi težavami in odpovedovanjem zgradil blizu Semiča hišo z delavnico, vse skupaj pa ob začetku vojne sploh ni bilo dokončano. Delavnico so mu oblasti po osvoboditvi nacionalizirale, čeprav sta bila dva njegova sina borca in je eden od sinov v partizanih padel. Potem je morala Lahova družina odkupiti prostor v lastni hiši in odšteti zanj staro milijardo. Je to skladno z ustavo in zahodno civilizacijo? Ob tem so odprta še številna vprašanja.

Obstaja npr. predpis, da je nekemu moč vzeti zemljo in jo dati drugemu, če je prvi ne obdeluje. Kako, da zakon ne velja za družbeni sektor? Pogledimo npr. kočevske njive, ki jih že vrsto let zarašča

grmovje, ker jih nihče ne obdeluje. Smo res tako bogati? Kot da nam z Zahoda uvožene hrane ne bo treba plačati! Brez skrbi, različna tuja posojila niso »posojila svobode«, ki jih je razpisal SNS.

Zahodni kapitalisti najbrž niso tako krotki, kot sta dolenski in belokranjski kmet, in bodo zahtevali plačilo glavnice in obresti. Zakaj ne bi teh obresti rajše plačali našemu kmetu?

V omenjenem Intervjuju je Ljubomir Denković iz Novega Sada izjavil, da če hoče naša družba naprej, mora pogledati resnici v oči, sicer nas bosta zadavili birokracija in dvojna morala. Prav je povedal Ljubomir Denković, ki je še rekel, da je dolgo govoril le najlepše o revoluciji, dokler ga ni birokracija utrudila in spravila v dvome.

FRANC DERGANČ

PRISPEVKI ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri OO RK so prispevali: samoupravna stanovanjska skupnost občine Novo mesto 100.000 din namesto venca za Marjana Petrinčiča, javno pravobranilstvo Novo mesto 100.000 din namesto venca pokojnemu dr. Bogdanu Škerlju, Majda Peric iz Novega mesta, V Ragov log, 40.000 din namesto cvetja na grob Ljuzeta Gundeja, Drago Hadzi iz Novega mesta, Cankarjeva 34, 50.000 din namesto cvetja na grob veterinarja Ljuzeta Gundeja, sektor kontrole IMV Novo mesto 101.500 din namesto cvetja na grob očeta Marjana Petrinčiča. Doslej so darovali prispevali za mamograf 19.369.443 din. Vsem se OO RK Novo mesto iskreno zahvaljuje.

Zaradi napake v Dolenjskem listu št. 33 objavljamo tale pravilni podatki: družine Kržman, Vavpotič in Rebernik iz Novega mesta so prispevale 100.000 din namesto cvetja na grob Angelece Nenadič.

Še: Skupina mladih na cesti napadla vojaka

Mnenje k vesti, objavljeni 28. julija v Dolenjskem listu

Predsedstvo OK ZSMS Brežice je 17. avgusta med drugim razpravljalo tudi o domnevnem napadu štirih mladincev na vojaka iz garnizije v Cerkljah. Po obsežni razpravi so bili sprejeti naslednji zaključki:

1. Vsak konflikt med civilno in vojaško osebo ni in ne more biti napad na JLA.
2. V času, ko še teče kazenski postopek, ne moremo trditi, da so fantje res zakrivilo dejanje, ki se jim očita, seveda pa ga ne moremo tudi zanikati.
3. Od pravosodnih organov pričakujemo, da bodo postopek vodili korektno in predvsem ugotovili resnico.
4. Pri informiranju javnosti o takšnih in podobnih dogodkih je potrebna večja pozornost, saj se lahko kaj hitro zgodi, da so osumljeni zaradi nepoznavanja kazenskega postopka s strani posameznih (neimenovanih) novinarjev obtoženi še pred koncem postopka pred sodiščem.

Predsedstvo OK ZSMS Brežice

Poletna likovna šola

V Metropolu trinajst likovnikov začetnikov iz vse Slovenije — Šola se bo po desetih dneh dela končala v nedeljo

NOVO MESTO — V novomeškem hotelu Metropol, ki je postal nekakšno izobraževalno središče slovenskih ljubiteljskih slikarjev in kiparjev, poteka že od minulega petka republiška izobraževalna kolonija za likovnike začetnike. To je tako imenovana poletna likovna šola, ki jo je pripravilo Združenje likovnih skupin Slovenije pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije.

Solo, ki je zasnovana kot atelejsko izobraževanje, obiskuje trinajst udeležencev oziroma trije manj, kolikor se jih je prijavilo. To so pretežno mladi ljudje iz raznih krajev Slovenije, kjer tudi sicer delujejo kot člani likovnih skupin, klubov ali društev. V desetih dneh, kolikor traja poletna likovna šola, pa se bodo seznanili predvsem z osnovami likovnega izražanja, in to teoretično in praktično.

Delo poteka pod vodstvom mentorja akademskega slikarja Toneta Račkega. Udeleženci se učijo opazovati, izbrati motiv in ga reducirati glede na svoj koncept. Ob tem delajo vaje iz kompozicije, perspektive in barvnih odnosov ter se seznanjajo z realističnim principom risbe in s hitrim risanjem.

Kot je povedala umetnostna zgodovinarica Andreja Koblar, strokovna svetovalka za likovno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, ki ves čas spremlja delo poletne likovne šole v hotelu Metropol, je glavni namen te šole spoznavanje procesa dela in učenja, s tem pa pridobivanje kritičnega odnosa do lastnega dela.

I. Z.

ZAČEL SE JE PULJ PO PULJU 88

NOVO MESTO — S filmom Za zdaj brez naslova se je v ponedeljek zvečer začel v tukajšnjem Domu kulture Pulj po Pulju 88, poseben filmski program, v okviru katerega bodo tudi novomeški obiskovalci lahko videli izbor trinajstih nagradnih in drugih filmov z letošnjega festivala v znani puljski areni. Danes bo na sporedu slovenska noviteta Maja in vesoljček, sicer pa bo ta spored, s predstavami ob 21. uri, tekkel vse do 3. septembra, ko bodo zavrteli še zadnji film omenjenega izbora Nenaavadna dežela. V Domu kulture so uvedli tudi filmski abonma in znaša vstopnica za ogled vseh trinajst filmov 30.000 din.

ZGODOVINA DVORA — Kulturo tudi za tovarniška vrata, tako so se odločili delavci Novolesovega tozda na Dvoru in v sodelovanju z novomeškim muzejem, ki je prispeval večino slik, pripravili pregledno slikovno razstavo o zgodovini svojega kraja, njegovi bogati gospodarski in kulturni dejavnosti skozi stoletja, pa tudi o razvoju lastne dejavnosti. Razstavi, ki so jo postavili kar na hodnike in v jedilnico, so dodali še dosegljive umetnine, ulite v nekdanji železovlarni na Dvoru. (Foto: T. Jakš)

Metlika se je prebudila

Poltno kulturno mrtvilo v mestu pretrgal večstranski umetnik Lado Jakša — Glasba, diapozitivi

METLIKA — Z umetniškim večerom, ki ga je pripravil Lado Jakša iz Ljubljane, so v Metliki pretekli teden pretrgali letošnje poltno kulturno mrtvilo. Jakša se je predstavil z večmedijskim projektom Oslíkana glasba in z razstavo fotografij Zamaknjeni prostori, ki bo v Ganglovm razstavišču odprta do 7. septembra.

Lado Jakša se je rodil leta 1947 v Ljubljani, diplomiral pa je na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje in na Filozofski fakulteti v Ljubljani, smer umetnostna zgodovina. Doslej je imel 22 samostojnih razstav fotografij v Jugoslaviji, Italiji, Avstriji in ZDA. Poleg fotografije obsega njegovo umetniško izražanje solistične koncerte, avtorsko glasbo za gledališke predstave, televizijo in film, plošče in večmedijske projekte. Tako so lahko sicer redki obiskovalci umetniškega večera v Metliki spoznali večstranskega umetnika, kakršnih pri nas ni veliko.

moč ogledati njegove umetniške fotografije iz cikla Zamaknjeni prostori, na katerih je na različne načine prikazan prostor ali izseki iz prostora.

Čeprav se je Jakša odpovedal razstavnini, pa organizacija umetniškega večera ne bi bila mogoča brez denarja, ki so ga zagotovili turistično društvo Metlika, občinska kulturna skupnost in Belokranjski muzej.

M. B.-J.

OSLIKANA GLASBA — Tako je dal Lado Jakša naslov večmedijskemu projektu, s katerim se je, poleg razstave, pretekli teden predstavil v Metliki. Na žalost je bilo malo obiskovalcev na umetniškem večeru. Ali to pomeni, da Metličanom prija kulturno mrtvilo, ki je nastalo po lanskem živahnem poltnem kulturnem življenju? (Foto: M. B.-J.)

NOVOMEŠKA ZKO IMA NOVEGA PREDSEDNIKA

NOVO MESTO — Konec junija so na konferenci ZKO v Novem mestu za novega predsednika te organizacije izvolili Zdravka Hribarja, ravnatelja Glasbene šole Marjana Kozine. Hribar ni samo znan glasbeni pedagog in sposoben vodja glasbene šole, ampak se je uveljavil tudi kot kulturni delavec in uspešen organizator glasbenih prireditev. Upajo, da bo občinska ZKO Pod njegovim vodstvom naredila korak naprej pri širjenju in uveljavljanju ljubiteljskega kulturnega delovanja.

POLJANČEVA ZAPUŠČINA

V ŠTUDIJSKI KNJIŽNICA
NOVO MESTO — Dr. Franjo Poljanec, šmarješki rojak, ki je večidel svojega plodnega življenja preživel v Zagrebu, kjer se je uveljavil kot pomemben strokovnjak, je v oporoki določil, da dobi njegovo zapuščino Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu. Več zabojev te zapuščine so pred tedni, nekaj mesecev po Poljančevi smrti, tudi že pripeljali v Novo mesto. Zapuščino med drugim sestavlja več sto knjig iz Poljančeve osebne knjižnice, več rokopisov, fotografij in ostalega gradiva, vse do knjižne omare in delovne mize, ki jo je dr. Poljanec uporabljal tako rekoč vse do svoje smrti.

TROBENTAR V OSNABRÜCKU

KOČEVJE — Akademska slikarja Andrej Trobentar iz Kočevja in Pavle Učakar iz Ljubljane sta pred kratkim razstavljala v Osnabrücku v Zahodni Nemčiji. Razstavo je organiziral Vito Oražem iz Kočevja, ki v tem nemškem mestu dela na področju holografije, izdajo kataloga pa je omogočila Mladinska knjiga iz Ljubljane, kjer je Učakar likovni urednik. Slikarja in njuna dela sta v katalogu (tiskan je v slovenščini in nemščini) predstavila Franci Zagoričnik (Učakarja) in Vito Oražem (Trobentarja).

Metlika je ostala mrtvo hladna

Kratek poskus razmišljanja o najnovejših dogodkih v metliški kulturi

Jani Bevk, znani metliški stihopisec, je, očito razočaran nad mačehovskim odnosom do metliške kulture, odstopil s položaja predsednika občinske ZKO. S to potezo in pa s številnimi intervjuji — uradnimi in neuradnimi, ki jih je dal v teh dneh, je poskušal javnost opozoriti na probleme, ki vladajo v občini na tem področju. Na njegovo veliko razočaranje pa je uradna javnost ostala neprizadeta, kar si lahko razlagamo le na ta način, da je zanje pesnik Jani Bevk veliko pomembnejši kot poslovodja v eni od Mercatorjevih trgovin kot pa predsednik ZKO v občini, ki je znana po bogati kulturni tradiciji, saj je v preteklosti tu največji hektarski donos pesnikov, tekstopisec, slikarjev, muzikantov in drugačnih umetnikov.

Očitno je, da je Bevkova poteza razburila v Metliki le eno osebo, in sicer njega samega. Vsi drugi so za njegove probleme in probleme metliške kulture gluhi, žal pa ne tudi nemi, saj imamo še vedno nekaj uradnih proslav. Prva bo ob dvajsetletnici pobratenja z občinama Ronchi in Wagna, ko se bodo vsi spomnili ZKO in njenega predsednika. Mnogi bodo šele tedaj zvedeli, da je ta že bivši in je sredi priprav za svojo fantovščino. Spet bodo brneli telefoni pri že skoraj mumificiranem Toniju Gašperiču, spet ga bodo vleкли iz naftalina, saj v Metliki nobena podobna prireditev od časov hladne vojne ne more brez njega. Takrat pa, ko naše metliške karavane potujejo na obisk k pobrateni Italijanom ali Avstrijcem, se noben den ne bo spomnil, da bi verjetno tudi Gašperič potreboval nekaj italijanskega riža in viskija. Pa zakaj bi ga vleкли s sabo, saj kulturne programe v Ronchiju in Wagni pripravljajo gostitelji in je metliški avtoBUS že nekaj let vnaprej zasaden za vse, ki si ga želijo ogledati. Sicer pa je Gašperiča nevarno vleči iz Metlike, saj se ne zna obnašati in lahko naredi kakšen mednarodni incident.

Pa se povrnimo k »aferi Janez Bevk«, ki na njegovo razočaranje ni postala afera, temveč le ujetega ptička tožba, ki ne seže dlje kot do vrat Mežnaršičeve gostilne.

Jani Bevk si je z odstopom naredil medvedjo uslugo, saj je pokazal svojo nemoč in nesposobnost urediti razmere v ZKO. Lahko bi se zatekel v globoko senco in si naročil hladno pivo ter počakal, da mu mine mandat. Hkrati bi se, tako iz dolgega časa, kitil s tujim perjem, z uspehi folkloristov, godbenikov, Ganglove galerije itd..

Le da oni niso hoteli delati nekich scen s formalnimi odstopi, kot je to naredil

UGOVOR BODICI

V zvezi z bodico »azil«, objavljeno v rubriki Trebanjske iveri 4. avgusta na 5. strani, nam je nekdanji novomeški družbeni pravobranilec samoupravljanja poslal kopijo izplačilnih listov, iz katerih je razvidno, da se ni zaposlil v KPĐ Dob zaradi večjega osebnega dohodka, kar skuša ironizirati omenjena bodica. Za netočnost se prizadetemu opravičujemo.

Uredništvo DL

metliški poet. Sicer pa me je presenetilo, da je Bevk sploh prišel na to funkcijo, saj je bil pred leti kot glavni urednik Razmerij predlagan za predsednika OK ZSMS, vendar je bila uradno podana obrazložitev, da ima dvomljiv odnos do naše družbene ureditve in so dvomljive njegove moralno-politične kvalitete. Ta obrazložitev še vedno visi na zidu njegove sobe in do sedaj Bevk še ni bil uradno rehabilitiran. Vprašujem se, kako je nekdo lahko zaupal vodilno mesto v metliški kulturi antielementu. Ker je »afera Bevk« časovno soupadala z »afero Janša«, se celo hojimo, da imamo Bevkov odstop politično ozadje.

V Metliki že nekaj časa nimamo tajnika TKS, sedaj nimamo predsednika ZKO. Nihče se ne razburja. Življenje

teče v svojem ritmu naprej. Mogoče se bodo še mnogi tajniki, predsedniki, animatorji itd. odločili za podobno potezo kot Bevk in nihče se ne bo razburjal. Življenje bo spet teklo naprej. Nihče jih ne bo pogrešal. Ali to pomeni začetek zmanjševanja administracije, odpravljanje nepotrebnih funkcij?

Kultura je v ljudeh, ne v funkcijah in institucijah. Kulture se ne da spraviti v okvirje, pa naj se ti okviri imenujejo Cankarjev dom ali pa metliška ZKO. Kultura ni avtomobil, ki ga zapelješ v garazo. Bevk se bo še ukvarjal z njo, ne bo se sploh bo, pa bi najpomembnejše storil, da pripravi pogreb metliškega ZKO. Mogoče bi to rešilo metliško kulturo.

MATJAŽ RUS

Lojzetu Gundeju v slovo

Pred dobrim tednom so se Novomeščani v velikem številu poslovili od enega svojih dragih, priljubljenih in spoštovanih someščanov, od živnozdravnika Lojzeta Gundeja. Skoraj istovrstno so na smihelskem pokopališču položili v grob njegovega sošolca sodnika dr. Bogdana Škerlja, na novomeškem pa sodnika Leona Korošca.

Rod Lojzeta Gundeja poteka iz vasi Orehovec pod Opatovo gorjo pri Kostanjevici na Krki, oče pa je bil orožnik in potem uradnik sodišča v Novem mestu. Lojze je bil rojen 28. avgusta 1910 v Ribnici, kjer je njegov oče vodil orožniško postajo. Bil je spoštovan in znan po tem, da je ob velikem požaru, ki je zajel Ribnico, s tveganjem lastnega življenja reševal ljudi in blago, za kar je prejel posebno priznanje svojih nadrejenih.

Lojze je bil že kot dijak novomeške gimnazije znan po svoji družabnosti in ljubezni do lepega petja, kar je njega in njegove gimnazijske in druge prijatelje združevalo v veselo družino »Pihharjev«. Po gorjanskih košenicah in med trškogorskimi vinogradi ter ob bregovih Krke je prepevala in odmevala njihova mladost. Po opravljeni maturi leta 1930 se je posvetil živnozdravniškemu študiju, po zaključnih izpiti pa se je z dušo in srcem predal svojemu poklicu. Ob sovražni zasedbi se je z žarom ljubezni do domovine, do pravice in pravičnosti odzval klicu svobode in bil že poleti 1942 kot partizan Rok med borci v Polhograjskih Dolomitih. Od tam je konec marca 1943 prišel na Rog in bil nekaj časa tudi upravnik partizanske bolnišnice Jelendol. Ko je bil septembra 1943 v sklopu partizanske sanitetne službe osnovan poseben veterinarski odsek, je v njem sodeloval seveda tudi Lojze Gunde-Rok, med drugim tudi v veterinarski ambulanti XV. divizije na Toplem vrhu nad Črmošnjicami. Veliko si je prizadeval tudi za ureditev partizanske veterinarske lekarniške službe.

Po osvoboditvi je opravljal veterinarsko službo, predvsem v Novem mestu, in v pretekleti dolenski vasi bi vedel s hvaležnostjo marsikaj povedati o njegovi pomoči, vestnosti in dobroti. Zgodilo se je, da mu je telesni napor včasih nujen pri izvrševanju poklica, prizadeval dolgočasne in boleče posledice.

Lojze Gunde pa ni bil samo več ljubitelj in zdravnik živali ter velik človekoljub, ampak tudi estetsko izobražen ljubitelj lepe slovenske besede. Med pesniki je posebej cenil in spoštoval Alojza Gradnika in je rad citiral njegove verz, med sodobnimi poeti pa je imel še posebej rad Toneta Pavčka. Skoraj rosnih oči je včasih ponavljal njegove stihe:

Nekje na Dolenjskem so kraji, hiša, vinograd, košček polja... Tam so meseci sami maji, tam sem nekoč bil doma.

Zdaj je Lojze za vedno onemel in njegovo dobroti prepolno srce je za vedno obmorovalo. Spomini na njegovo znanje, njegovo spoštovanje in ljubezen do naše dežele in kmečkega človeka na njej pa ne bodo tako hitro presahnil.

Dragi prijatelj Lojze, naj Ti bo lahka Tvoja ljuba domača zemlja.

Tvoji prijatelji

Na meji gre vedno zares

Na jugoslovansko-italijanski meji nad Ratečami je bila letošnja osrednja republiška slovesnost ob dnevu graničarjev, in sicer so 15. avgusta, prav na praznik, imenovali tamkajšnje novo karavlo Slatina po narodnem heroju Jocu Miljkoviću. Sicer se je v Sloveniji zvrstilo še več proslav od Črne na Koroškem, kjer so v Koprivni odprli novo karavlo, do Maribora, kjer so tudi slovesno proslavili 15. avgust.

Najsi bo pravilno Slatina ali Slatna, kajti o tem so mnenja različna, je dejstvo, da je karavla s tem imenom nadvse sodobna stavba z lepo urejeno okolico in prijetnimi prostori za bivanje vojakov in bi bila na kakšnem drugem kraju zlahka planinska postojanka, ki se je ne bi ogibali niti razvajeni planinci. Nadmorska višina, na kateri leži, je gotovo že pravšna — 1.040 metrov. Soncu se nastavlja nedaleč od Ponc, čepi v zavetju bohotne smrečine in je hkrati nedaleč od vsem znanih planinskih stezic. Nemara se je nad tako opojnostjo naslajal tudi kdo od obiskovalcev, ki so 15. avgusta prisostvovali simbolični otvoritvi karavle, ko je slavnostni govornik podpredsednik predsedstva SFRJ Stane Dolanc odkril na zgradbi spominsko ploščo z imenom heroja. Morda je stavbo na tak način opazoval kdo nekaj dni prej, ko je nabirala vtise v karavli Slatina časnikarska delegacija. Toda zaradi neposredne bližine državne meje je nanovo postavljena zgradba nad Ratečami v prvi vrsti vselej budno oko.

Preverjanju budnosti in ob njej še drugačne pripravljenosti posadke karavle je bila namenjena tudi vaja, ki jo je enota graničarjev v Slatini izvedla nalašč za povabljeni obiskovalce. V ta namen je dobila obmejna vojaška enota alarm, po katerem so se maskirani fantje naglo zbrali na dvorišču. Kratka, najnujnejša na-

vodila — potem so se vojaki skupaj z neučakanima psoma vkrkali v »pingauerje« in odbrzali na točno določena mesta, kot bi šlo zares.

Kdaj vse gre na meji zares, se da razložiti različno, vselej takrat pa se zgodi nekaj tako ali drugače nevsakdanjega ali, bolje rečeno, prepovedanega. O tem so pripovedovali tudi starešine karavle Slatina in med nedovoljenimi početji v stometskem obmejnem pasu najpogosteje omenjali ilegalne prehode čez mejo. V letošnjih prvih sedmih mesecih so jih našli na meji, to velja za vso državno mejo na slovenskem ozemlju in ne le za gorenjski del, okrog 1.000. Tako je očitno, da se na tem ozkem pasu sveta na meji pri Ratečah pravzaprav križajo stotere poti, saj želijo skrivaj pobegniti čez mejo ljudje iz najrazličnejših dežel. Ker si graničarji v poplavi takih želja ne želijo presenečenj, so nenehno na preži. Noč in dan imajo patrole, stražarje in po potrebi tudi zasede. Tako si s stalno previdnostjo pravzaprav lajšajo vsakdanje delo, ki jim je bilo naloženo že s prihodom v obmejne enote, a jim ga vsakič posebej nalagajo tisti, ki želijo kdove zakaj v samotni prestopiti na drugo stran umetne ločnice med državama. Kdo vse preži na priložnost za skrivni skok čez mejo, lahko natančno pokaže kvečjemu skrbna statistika, ker je zajeten seznam ljudi najrazličnejših narodnosti preveliko breme za človekov spomin.

Da je ta košček sveta pri Ratečah — ob vseh tistih, ki so tam že hoteli smukniti čez mejo, in vsemi, ki bodo to poskusili v bodoče — res svet v malem, lahko potrdi med drugim primer Kitajcev. 17 ubežnikov iz Pekinga je namreč nameravalo izkoristiti morebitni trenutek nepazljivosti graničarske patrole. Spodletelo

jim je, čeprav so imeli pri sebi točno skico vseh možnih skritih prehodov v Italijo. Pustoslovščina vzhodnjakov tako pomaga dokazovati prisebnost graničarske enote JLA v trenutku, ko je šlo na meji zares. Takšne zbravnosti pa ne sme manjkati obmejni vojaški posadki tudi v posebno kočljivih primerih, za katere prav radi poskrbijo Romi. Ti se zatekajo k taktiki, da ženske vodijo ob sebi otroke. Na tako skupino graničarji ne smejo streljati, opozorilni klici vojakov pa pri tovrstnih ubežnikih praviloma ne zaležejo.

Ali bodo graničarji zalotili ubežnike in tiho tapce, je precej odvisno tudi od okoliških prebivalcev ter civilnih organizacij in društev. To so starešine v karavli Slatina jasno poudarili in se pri tem sklicevali na Edvarda Kardelja, ki je dejal, da je najbolj zavarovana tista meja, ki jo varuje prebivalstvo. Kot kaže, so graničarji v Slatini, najbrž pa kar na vseh 650 kilometrih državne meje v Sloveniji, vzeli Kardeljevo načelo za svoj delovni moto in zato navezujejo stike z domačini. Priložnosti za spoznavanje je veliko, največkrat pa jih poiščejo graničarji, ko pomagajo domačinom napravljati drva, ko pomagajo ostarelim prebivalcem in ko sodelujejo pri gradnji vodovodov. Domačini jim za to nudijo drobne usluge od brezplačnih kart za športne prireditve do vabil na krajevne prireditve. Tako nastajajo drobne niti, ki skupaj spletajo mrežo, v katero se ujame prenekateri nezaželeni obiskovalec meje. Dogaja se namreč, da lovci, gozdarji, pastirji ali kmetje z zemljo na obeh straneh meje opozorijo graničarje na kako sumljivo osebo. Da bi bila slika sodelovanja popolnejša, je treba omeniti še carinike in obmejno milico.

Ker sčasoma graničarji domačinom nekako zlezejo v dušo, se toliko privadijo sožitju karavle in krajanov, da neradi odidejo v vojaš-

nico, če jih vojaško poveljstvo že razporedi tja. Če so vojaki v obmejni enoti zadovoljni, da so prav tu, pa so verjetno še zaradi občutka, da je graničarska služba kljub vsemu morebiti manj vojaška kot katera druga. Vendar bi bilo razmišljanje o morebitnem prestižnem značaju življenja v karavli ta hip stranpot, ker je v ospredju zapisa dan graničarjev.

Kot že rečeno, je praznik obmejnih vojaških enot 15. avgust. Tega dne leta 1944 je bil ustanovljen KNOJ, enote le-tega pa je januarja 1953 vrhovni komandant jugoslovanskih oboroženih sil preimenoval v graničarske enote JLA. Njihova naloga je varovati državno mejo in tako je vzdolž meje poleg Slatine nad Ratečami se veliko »Slatin«.

M. LUZAR

1000 SLOVENCEV NA KOSOVU?

Organizacijski odbor za odhod Srbov in Črnogorcev na zborovanja in protestne shode je v ponedeljek poslal predsedstvu SZDL Slovenije brzojavko, v kateri predlaga, naj bi eno od prihodnjih sobot v Ljubljani priredili solidarnostni miting. Na zborovanju, navzočih naj bi bilo tudi 1000 Srbov in Črnogorcev s Kosova, bi slovenska javnost izvedela za mnenje preprostega človeka o položaju v pokrajini. Kosovarji, tako predlagajo, bi bili gostje pri 1000 slovenskih družinah, kar bi bila dodatna priložnost za informiranje o položaju na vročem jugu Srbije. Telegram predvideva tudi alternativni predlog: 1000 Slovencev naj bi prišlo na Kosovo, stanovali bi pri prav toliko kosovskih družinah, pripravili pa bi tudi miting solidarnosti.

Bilo je samo vprašanje časa in načina, kdaj bo ekipa Slobodana Miloševića skušala poslati svoje že skoraj poklicne odrede tudi v Zagreb in Ljubljano. Zdaj, ko je bila prva izbrana Ljubljana, je mogoče domnevati, da so ljudje, ki vlečejo poteze na srbski šahovnici nacionalnega vrenja in vsega, kar stoji za tem, prepričani v svojo moč. V času, ko to pišemo (torek popoldne) odgovor predsedstva reubliške konference SZDL Slovenije še ni znan.

Kakšen je lahko ta odgovor? Še najlažje bi se bilo sklicevati na sicer brezuspešen poziv jugoslovanskega partijskega vodstva, naj bi vsaj začasno prenehali s takimi in podobnimi manifestacijami. Ta poziv bi morali že po načelu demokratičnega centralizma najprej upoštevati ravno tisti, ki te mitinge organizirajo in selijo po Jugoslaviji.

Je mogoče ta svojevrsten pritisk na Slovenijo preprosto ignorirati? Najbrž ne, slovenska politika za razliko od nekaterih drugih praviloma odgovori na vsak izziv ali pobudo. Če predlogu zdaj ugoditi, bi to lahko razlagali kot popuščanje nacionalističnemu populizmu, ki je komajda še pod kontrolo, če bo naš odgovor »ne«, se bo to ob sedanjih metodah delovanja srbskega časnikaštva in politike spremenilo v še bolj silovito, še bolj sprevrženo gonjo zoper SR Slovenijo in njene prebivalce. Še posebej zato, ker ima predlog tudi past, če že mi ne smemo k vam, naj

pride 1000 Slovencev na Kosovo. Jim bo takoj vse jasno.

Seveda kolikor toliko prosvetljen in obveščen človek že brez tega ve, da sta slovenska politika in tudi javnost s položajem na Kosovu precej dobro in točno seznanjeni. Slovenija je za razrešitev kosovskega vzroča tudi dejansko marsikaj naredila, na primer z ustanavljanjem podjetij v tej pokrajini. Samo norec in brezsrčnež ne razume stiske pregnanih in pregananih Srbov in Črnogorcev, ki jih z njihovih domačin z najbolj perfidnimi metodami iztisaka večinski, v tem primeru albanski narod.

Toda problema Kosova, ki je nedvomno vsejugoslovanski, ne morejo rešiti populistični mitingi s parolami »dajte nam orožje«, shodi, ki jih vodijo odslužene zvezde kvazinarodne glasbe, vroče glave, ki jim komaj preprečijo povedati, naj bi bil vsega kriv Tito. To ni način razreševanja problema, ki se pod krinko nedvomno zapletenega stanja na Kosovu počasi levi, strah me je to povedati, v nacionalsocializme

v republikah in pokrajinah. Hkrati pa do včeraj in tudi še danes vsemo-gočna Partija nemočno gleda, kaj se dogaja. Zaradi razcepa v njenih najvišjih vrstah je namreč težko dati od sebe kaj več kot mlačna opozorila, precej zadržani, zaradi katerih bi v bolj homogenih časih letela glave, pa se prelaga na jesen.

Kakšna bo ta jesen, ne ve nihče, tuji opazovalci, katerih jata v Beogradu in drugod nenehoma dobiva nove člane, pa domnevajo dva mogoča razpleta. Eden od njih je bolj ali manj unitaristično jugoslovanstvo pod zaščitnim plaščem JLA. To je gromek, čeprav nekoliko tesen način enotnosti. In kaj potem, ko bi po svoji ali tuji volji postali taki? Nič. Kajti taka enotnost ni še nikoli rešila niti enega gospodarskega ali socialnega problema. Teh pa imamo kot malokdo na tem planetu. Nerešena nacionalna vprašanja so njihova posledica in ne vzrok. A kaj ko je najlažje spreti ljudi in ljudstva ter nato še dolgo dolgo vladati.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Za časa vladavine Ludvika XV. in Ludvika XVI., zadnjih francoskih kraljev pred revolucijo, je imela ta država zelo strogo cenzuro. Najmanj stokrat se je zgodilo, da niso sodili samo avtorjem tako imenovanih nesprejemljivih knjig, ampak tudi knjigam samim. Knjige, ki jih je državni pravdnik obtožil, so bile dobesedno posajene na zatožno klop. Če je bila knjiga obsojena kot protirezijska, so jo poslali na prestajanje kazni v jetnišnico. Še bolj nevarne knjige so obsodili na smrt, glede na stopnjo nevarnosti je bila usmritev izvršena s požigom na grmadi, blažje oblike protidržavnega črkovnega delovanja pa so končale pod mečem. Kaže torej, da se Stipe Suvar s svojo znamenito Belo knjigo vendarle ni do konca izučil obrti.

Leta 1848 so v londonskem lokalnem Langham priredili pojedino za 160 krajevnih ljubiteljev konjetine.

Voltaire je imel Williama Shakespeara za tako slabega pisuna, da ga je v kar nekaj svojih spisih imenoval »tisti zapiti norec«.

Najbrž niste opazili, vendar vam lahko to potrdi vsak student astronomije. Zemlja se v marcu hitreje obrača okoli svoje osi kot v septembru.

Francoskega gangsterja Jana Charlesa Wiloqueta so policisti, pripadniki odreda za boj zoper gangsterizem, prijeli v trenulku, ko je v nekem hotelu udobno gledal dokumentarno oddajo o učinkovitosti omenjenega odreda.

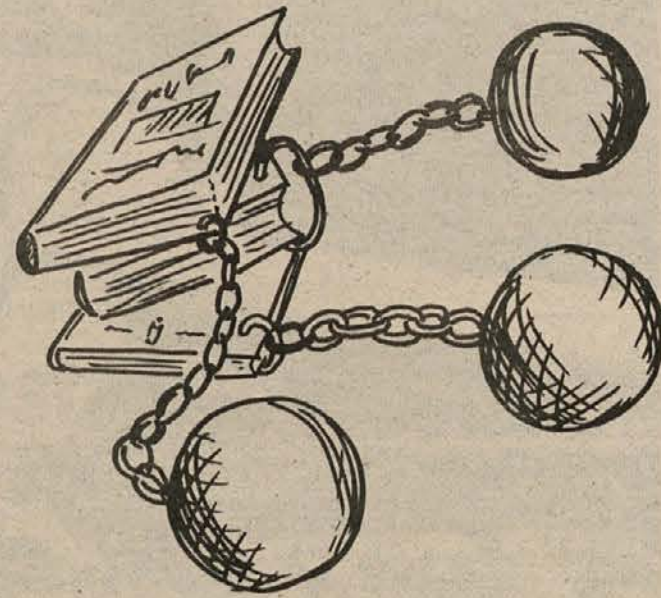
Pred dvema letoma je znani francoski tednik L'Express s pomočjo ankete razkril, da bi bilo 37 odstotkov današnjih Francozinj raje moškega kot ženskega spola.

Pripadniki indijskega plemena Karaja, ki žive v pragozdovih Amazonke, govore skozi nos pri zaprtih ustih. Poleg tega imajo dva dialekta, moškega in ženskega, ki sta tako različna, da se le s težavo sporazumejo. Kakšen raj!

V Parizu je okoli 1000 spomenikov, samo deset jih prikazuje žensko. Od teh desetih so tri Ivane Orleanske.

Eden od prvih živalskih vrtov v Angliji je bila velika menažerija v londonskem Toweru. Ustanovili so jo v srednjem veku. Še v 18. stoletju so lahko obiskovalci na kraju samem kupili psa ali prašička in ga vrgli v kletko večno lačnim levom. Množično razvedrilo v teh časih je bilo tudi gledanje javnih usmritev, veliko zanimanje pa je bilo tudi za opazovanje norcev v sloviti norišnici Bedlam pri Londonu.

Ko se bodo na svetu pokvarili vsi barometri, bo še vedno mogoče napovedovati vreme. Na tekočem bodu zlasti tisti, ki imajo ovce. Ze dolgo se namreč ve, da se ovcam pred dežjem popolnoma zravnajo sicer skoradni prameni volne, ovni pa pred nevihtnimi oblaki izgube vsako veselje za seks.

trgovsko podjetje NOVOTEHNA

68001 novo mesto, glavni trg 11

Novotehna, trg. podjetje na debelo in drobno p.o. Novo mesto, Glavni trg 11

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

1 VODENJE RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Kandidatiza opravljanje navedenih del in nalog morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo končano VI. ali V. stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 - da imajo 3 oz. 5 let delovnih izkušenj na teh delih.
- Kandidati za razpisana dela in naloge naj pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh na naslov: Novotehna, kadrovska splošni sektor, Glavni trg 11. O izbiri bomo kandidite obvestili v 15 dneh po izbiri.

402/34

DOM POČITKA METLIKA METLIKA, Mestni trg 16

Svet doma razpisuje dela in naloge

VODJE (računovodje) FINANČNE SLUŽBE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri
- 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na ustreznih delih
- organizacijske sposobnosti

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov z označko »za razpisno komisijo«. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisnega roka.

UPRAVNI ORGANI OBČINE NOVO MESTO Razpisna komisija delovne skupnosti

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

DAVČNEGA INŠPEKTORJA

v upravi za družbene prihodke občine Novo mesto

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih, se zahteva izpolnjevanje pogojev, določenih:

v pravilniku o sistemizaciji del in nalog v upravi za družbene prihodke za dela in naloge davčnega inšpektorja, in sicer:

- višja izobrazba upravne, ekonomske ali pravne smeri,
- 3 leta delovnih izkušenj,
- opravljen strokovni izpit,
- aktivno znanje slovenskega jezika

ter v družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji predvsem: moralno etične vrline, zavzetost in družbena aktivnost pri uveljavljanju in razvijanju socialističnega samoupravnega sistema, sposobnost usklajevanja širših interesov na podlagi meril in pooblastil.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo.

Davčni inšpektor je delavec s posebnimi pooblastili. Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let. Po preteku te dobe bo lahko ponovno imenovan na dela inšpektorja ali pa razporejen k drugemu delom in nalogam, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi oz. z delom pridobljeni delovni zmožnosti.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom sprejema 8 dni po objavi sekretariata za občno upravo — kadrovska služba — upravnih organov občine Novo mesto; Ljubljanska cesta 2.

Kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH STROKOVNIH SLUŽB SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI GOŠPODARSKIH DEJAVNOSTI OBČINE KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

1. PRAVNIKA — VODJO SPLOŠNE SLUŽBE
2. STROKOVNEGA DELAVCA KOMUNALNE IN CESTNE DEJAVNOSTI
3. REFERENTA ZA VZDRŽEVANJE STANOVANJSKEGA SKLADA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1. — da imajo visoko strokovno izobrazbo pravne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na pravnem področju ter strokovni izpit; poskusno delo je 3 mesece; pod 2. — da imajo višjo strokovno izobrazbo gradbene smeri in 3 leta delovnih izkušenj na komunalnem ali cestnem področju ter strokovni izpit po zakonu o graditvi objektov; poskusno delo je 3 mesece; pod 3. — da imajo srednjo strokovno izobrazbo gradbene ali strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj v stroki ter strokovni izpit po zakonu o graditvi objektov; poskusno delo je 2 meseca.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Delovna skupnost skupnih strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti gospodarskih dejavnosti občine Krško. Kandidate bomo o izidu izbire pisno obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

409/34

AVTO-MOTO DRUŠTVO BELA KRAJINA ČRNOMELJ

objavlja po sklepu izvršnega odbora

JAVNO LICITACIJO

— za odprodajo osebnega avta zastava 101, letnik 1983, prevoženih 114000 km, v voznem stanju, izklicna cena 3.500.000 din

— osebnega avta zastava 750, letnik 1984, prevoženih 99000 km, v voznem stanju, izklicna cena 1.500.000

— osebnega avta zastava 750, letnik 1985, prevoženih 91000 km, v voznem stanju, izklicna cena 3.000.000 din

Ogled bo mogoč na dan licitacije.

Javna licitacija bo v petek, 2. 9. 1988, ob 17. uri pred AMD. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Pred licitacijo morajo zainteresirani plačati kavcijo v višini 10% izklicne cene. Nakup bo po sistemu »videno-kupljeno«. Prometni davek ni vključen v prodajno ceno. Kupnino in ustrezní prometni davek plača kupec.

406/34

novoles

Komisija za delovna razmerja NOVOLES TOZD TAP Trebnje

vabi k sodelovanju

DIPLOMIANEGA INŽENIRJA KEMIJE

Pogoji:

- visokošolska izobrazba kemijske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

Kandidatu nudimo možnost rešitve stanovanjskega problema. Vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 15 dneh od objave na naslov: NOVOLES, lesni kombinat kadrovska socialna služba, Straža, s pripisom »za razpisno komisijo.«

RAZEN UŽITKA JE NA MORJU VSE FIZIKA

Zdaj smo tu, v marini Biograd na morju. Večeri se, naš novi dom bavarija 820, po dovoljenju za plovbo in drugih papirjih že vemo, da ji je ime Tin-Daniel, kar je veliko bolj osebno, je poln vode, hrane, nafte, pregledanih jader in vrvi ter seveda želje po širnem morju. Sploh ni čudno, da nekateri nikoli ne zapuste marine, tu je tako udobno, varno, vsi se pogovarjajo o istih zadevah (morju, vetrovih in čolnih), jadrnica je samostojna bivalna enota z ravno toliko drugačnosti, da je že zdaj vse kot ena sama avantura. Kdo bo izplul v kakor kdaj prijazne morske širjave, na katerih ni vedno ljubeznivi maestral, ampak tudi jugo z grozljivo dolnimi valovi in burja z naleti vetra, ki znajo jadrnico naginiti do križa.

Toda na morju smo zaradi plovbe. Pravzaprav jo prvi začne sin Marko, ki popolnoma oblečen s privezane jedrnice pade v morje, nakar pol marine zavpije: »Človek v morju!«. No, Marko je tako hitro iz vode, da se komaj zmoči. To je dobra šola, zdaj vsa posadka ve, da je s krova prav lahko butniti v vodo in da je to zadnje, kar se ti sme zgoditi. Prepriženi z autanom (zoper komarje) gremo spat.

Zjutraj je sobota. Iz gozda jamborov se počasi odpeljemo z motorjem. Tudi zunaj, v kanalu, nas naprej poganja nafta, veter ni namreč niti toliko, da bi nagnil plamen sveče. Naš cilj je rt Opat, jugovzhodni konec otoka Kornat, po katerem ima ime vsa skupina otokov, otočkov in čeri. Okoli 9. ure se morje rahlo nakodra. Jadra zdrve kvišku, nafta neha smrdeti, zdaj smo jadrnica, kar je najljepšega na svetu. Posvet s karto pove, da moramo mimo otoka Vrgade pluti natanko proti jugu, kurz 180, rta Opat namreč zaradi megličaste obzora ni videti. Seveda še zdaleč nismo na debelem morju. Med obalno plovbo ob naši strani Jadrana to praktično ni mogoče. Vedno vidite ta ali oni otok, izjemi sta le, ko se mimo južnega rta Istre odpravite čez Kvarner in ko se pelješ na Vis. V teh dveh primerih je nekaj časa tudi ob dobri vidljivosti okoli čolna samo morje, iluzija oceana.

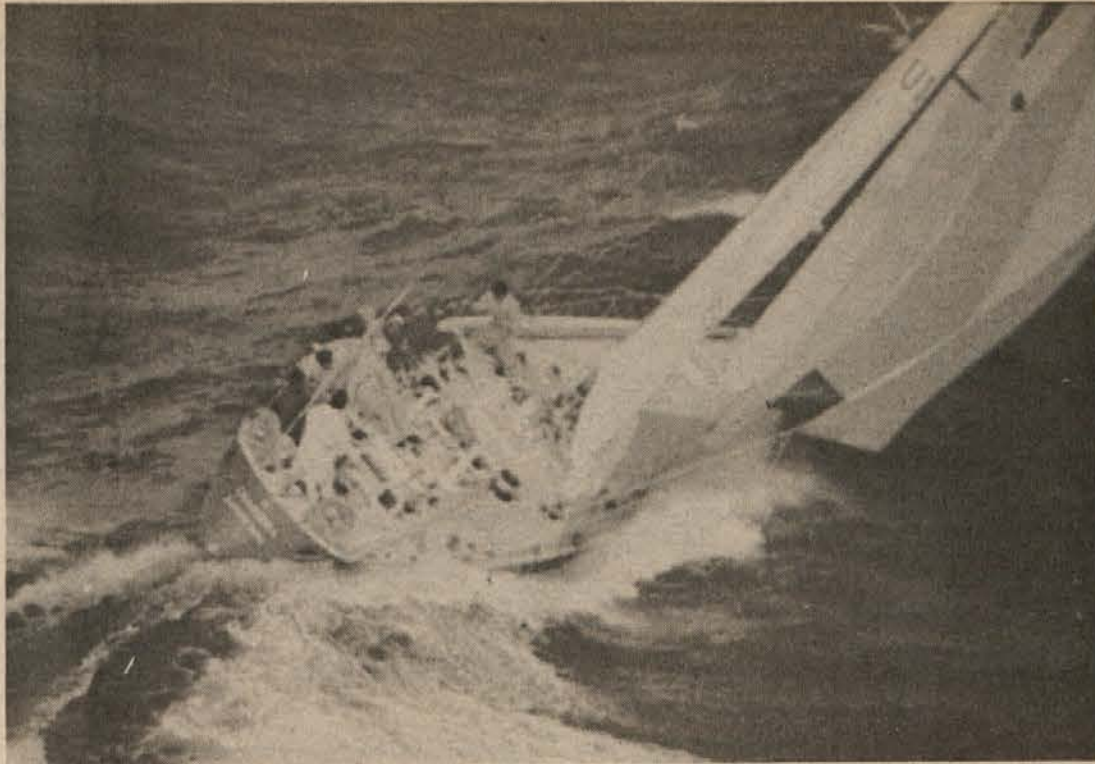
Veter raste, prepoznamo rt Opat, tako se imenuje, ker ima njegov okrogli vrh nekakšno kapico kot škof ali, če hočete, albanski očanci. Maestral, ta idealni veter, ki ob stabilno lepem vremenu čez dan piha z morja na kopno, je vedno močnejši. Tin-Daniel začne kazati, kaj zna, hitrost naraste na 4 do 5 vozlov, vozil je ena milja na uro, morská milja pa je dolga 1852 metrov. Jadrnica te dolžine zmoro ob najbolj idealnih pogojih nekaj čez 7 vozlov, kar je že blizu 13 km na uro. Seveda so idealni pogoji dokaj relativna stvar, nekateri skipperji objublajo ob vetru, ki daje to hitrost, maše v stolnicah, drugi pa komaj začnejo uživati.

VSE O JADRNICAH

Sicer pa nekaj besed o jadrnicah. To je za vodo bolj ali manj nepropustno korito, ki ga poganjajo jadra, izjemoma pa motor, če posadka zaradi neznanja sovraži jadra. O jadrnih, njihovem delovanju in uporabi so napisane debele knjige, v osnovi pa je tako, da jadrnico žene naprej razlika med nad in pod pritiskom, ki nastaja ob jadrju. Popolnoma zgrešeno je mišljenje, da jadrnico veter potiska naprej, to se dogaja samo, ko vozi z vetrom v krmo. Veter jadrnico, verjeli ali ne, srka naprej. Tako je mogoče razložiti tudi na videz paradoksalno resnico, da jadrnica lahko plove tudi proti vetru, do določenega kota. Popolnoma v veter fizika ne dovoljuje. Na jadrnici je namreč vse fizika od vrha jambora do nekaj stokilogramske koblice, ki čoln pomaga držati v smeri in preprečuje, da bi se prevrnili. Dobra jadrnica je namreč kot otroška igračka s svincem v nogah. Možiček na mizi se vedno postavi pokonci. Temeljno pravilo na jadrnici je, da se ob dobri posadki ne more prevrniti. Lahko se z jamborom oziroma križem dotakne morja oziroma valov, kar je precej grozljiva zadeva, veter ji lahko zlomi jambor in raztrga jadra, toda prevrniti se ne more. Če se to vendarle zgodi, je bila krmarjeva napaka ali pa vihar, v katerem tudi najboljši skipper zleze v kabino, zapre vse odprtine, se oprime pete jambora in se skuša spomniti molitvic iz davno pozabljenih ur verouka.

BITKA ZA KORNATE

Mi pa smo zdaj zavili v Kornate, jambor ni v nevarnosti, maestral nam piha v bok in nas nagiba ravno toliko, da je zanimivo. Naš današnji cilj je otoček Lavsa, v tamkajšnjem zalivu je dokaj varno sidrišče. Kornati! Del zadrškega arhipelaga. Ime so dobili po največjem otoku, sicer pa je otokov, otočkov in omembe vrednih grebenov menda natančno 125. Površina tega nacionalnega parka, ki si ga med prepri lastita zadrška in šibeniška občina (pred izbruhom jacht turizma so za Kornate vedeli le pastirji, ribiči in kmetje), je 320 kvadratnih kilometrov. Otočje ni stalno naselje-

no, čeprav je tu in tam kakšna hiša, v katerih občasno žive ribiči ali pa kmetje, ki na skopih in redkih poljih rdeče zemlje goje trto, olive in fige. Nekoč so bili Kornati bolj obljudeni. O tem pričajo ilirska gradišča, rimske utrdbe in ostanki srednjeveških cerkvic. Danes je tu prepovedano zidati in prav je tako. Tu je tako lepo, da bi se kdo prav hitro spomnil ustanoviti kakšno nerazvito občino Neum. Na srečo visoki funkcionarji ne ljubijo pretirane samote, čedalje bolj se počutijo v bližini postaj milice.

Tin-Daniel elegantno križa po Kornatskem kanalu. Nekaj časa vzdrižimo tekmo z italijansko jadrnico, nato pa makaronarji vzamejo pamet v roke in nas med prijaznim mahanjem počasi, vendar kot smrt zanesljivo prehite. Ne čutimo se poražene, njihova jadrnica je še enkrat daljša od naše in zato tudi veliko hitrejša. Največja hitrost jadrnice je namreč njena konstanta krat kvadratni koren dolžine vodne linije v čevljih. Več čevljev (okoli 30 cm), večja hitrost. Na morju je vse fizika, razen užitka.

Že smo pri vhodu v zaliv otoka Lavse. To je eden občasno naseljenih kornatskih otokov. Precej grobo zidane prilikave hiše in nekaj čolnov. Človeške postave. Na naš pozdrav z mahanjem ne odgovore. Najbrž so turisti zanje samo nepotrebna nadlega, ki plaši ribe in krade fige in grozdje. Tudi to se dogaja. Toda zdaj bo prvi maj, grozdja in fig še ni, malo prijaznosti ne bi škodovalo. Tudi Tin-Daniel se odloči za ignoranco, varno se zasidrmo sredi zaliva. Tu je že nek čeh, na čolnu, ki mu je komaj mogoče reči jadrnica. Pridno lovi koščene špore, ki jih ob naši obali jedo samo mačke in Čehi, ko še ni brezplačnega paradižnika. Sicer pa se iz Čehov in Poljakov nihče več ne norčuje. Po Agrokomercu, nenehnih 20 milijardah dolga, Slobi Miloševiću in dogodkih na Roški v Ljubljani so nam nekako bližji. To ni prijetna bližina, a kaj ko resnica skoraj praviloma ni prijetna.

FERDINAND GOR, FERDINAND DOL

Bili so tudi drugačni časi. Tudi na jadrnicah. Pred kakšnimi 15 leti smo bili na jadrnici z lepim imenom Lepša ravno v tem zalivu Lavse. Domorodci so nas komajda pogledali, kar dokazuje stabilnost značaja, mi pa smo bili mladi in polni dinarjev. Potem ko je domorodec, ki se mu je glava kot ameriški črnemu košarkarju končevala v hitri konici tik nad očmi, na smrt pretepel osia, ki je ukradel nekaj kapljic na teh otokih nedvomno dragocene vode,

Hitrost 5 vozlov, posadka je v jadrnalnih oblekah, pre meč jadrnice tu in tam že razprši val v oblak še hladnih kapljic.

smo rekli (malo iz objestnosti malo iz usmiljenja), da osla kupimo. In res smo se pogodili. Sivček je zamenjal lastnika za tretjino tedanje novinarske plače, kar je bilo na Kornatih velik denar in verjetno v povojni zgodovini najdražje plačan kos osla. Sivček se je spretno gugal na Lepši, vendar smo se ga tudi mi kmalu naveličali. Resnično je trošil neznanske količine vode, ki je mi ob bogatih zalogah piva in arhivskih buteljki sicer nismo pili, zobe pa je vendarle treba tu in tam umiti. Skratka, osel, ki smo ga krstili za Ferdinanda, je postal odveč. Ko smo pristali na Pašmanu, nas je tam odprtih rok, shramb in kleti sprejel domorodec Tonči. Starejši možak, ki je imel vsega dovolj, samo dolgčas mu je bilo. Znana zgodba: sinovi in hčere v Kanadi in Avstraliji, žena v grobu. Gostil nas je, tudi Ferdinanda, dva dni. Ko smo odhajali, smo mu podarili sivčka. Ni ga hotel sprejeti, v tistih časih je bilo to nekaj takega, kot bi mu podarili traktor (osel pravzaprav je dalmatinski pratraktor). Tonči je najbrž mislil, da je sivček ukraden. Šele ko smo sestavili obširno pisanje, v katerem je kar mrgolelo številnih osebnih izkaznic in drugih obeležij identitete, je Ferdinand dobil prostor v hlevčku. Tonči pa je rekel, da ga bo prekrstil, Ferdinand je preveč nevarno ime. V zameno začasno brezimnega osla smo dobili za pol Lepše paškega sira in vina. Sir smo morali čez nekaj dni zmetati v morje, jahte v tistih časih še niso imele hladilnic, vino pa se ni imelo čas pokvariti. Srečna leta in časi.

Tudi zdaj nam ni slabo, čeprav moramo dvigniti sidro, z obale se nam namreč približuje nakakšen neverin, kratka, vendar močna poletna nevihta, ki bi v tem zalivčku znala narediti neprijetne valove. Na Tin-Danielu so tudi otroci in ženske, guganja njihovi žledoci morda ne bi prenesli. Zadeva je preprosta, okoli rta je marina Piškera, s privezi, ki vzdrže vsako nevihto. Na bližajočo se nebesno neprijetnost opozorimo tudi Čeha, vendar pravi, da bo ostal kar tu. Za marino je potreben denar.

AUSTRIJSKI ZGODOVINAR IN SONCE PO GORENJSKO

To smo spoznali tudi mi, Tin-Daniel plove pod nemško zastavo, zato veljajo zanj tujske cene. Koliko smo plačali, ne povem, da vas ne bi odvrnil od jadrnanja. Sicer pa je v Piškero število osebja marine presegalo število gostov. Sezona se še ni začela, morda je naš Marko prav zaradi tega iz vode po tekočem traku vlekli ribice. Spet koščeni

Marko zna vse, težave so le s snemanjem ribic s trnka.

špari, podarili smo jih sosedom, varčnim Gorenjcem. In res, nobena kost se jim ni zataknila v grlu. Okoli desete zvečer, ko bi moral biti v marini (tak je hišni red) že spokojen mir, je dalmatinsko vino vrglo pokonci Avstrijca iz Linza. Ko je zvedel, da je naša posadka delno iz Ljubljane, delno iz Novega mesta, zelo važen del pa tudi iz Sarajeva, je vzneseno izjavil, kako velika in urejena država smo bili nekoč. Dalmatinska kapljica ima očitno tudi ta vpliv, da se ta ali oni mornar loti tudi zgodovine pred letom 1919.

Izpluli smo zgodaj. Iz avstrijske jahte smo slišali zgodovinarjevo smrčanje, Gorenjec pa je budil žensko in otroke, češ naj se gredo hitro sončit, da ne bodo šli sončni žarki v nič. Zunanja stran Kornatov, na našem levem boku je pravo odprto morje, od nas do ne tako bližnje italijanske obale je samo voda. Kornati s te strani imajo do 70 ali še več metrov visoke pečine. V njih gnezdi galebi. Pečine se navpično spuščajo v morje. Tu je voda takoj globoka skoraj 100 metrov. Grozljivo, navzgor 100 metrov pečin, navzdol 100 metrov globin.

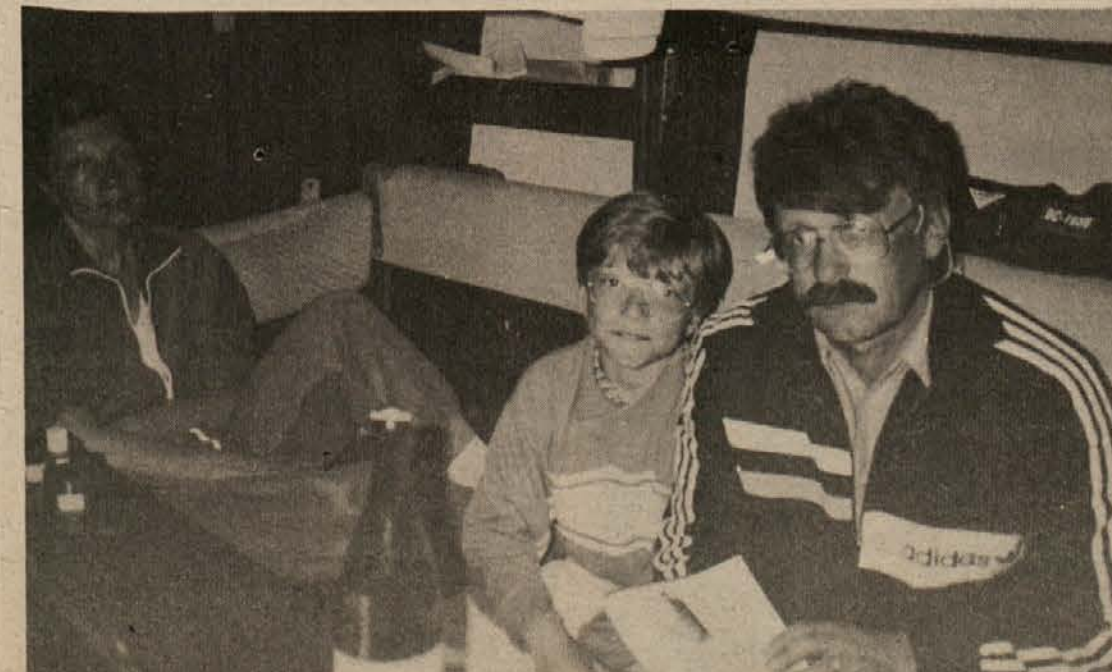
Preblizu ne gremo, tudi otok Mana, na katerem so že od daleč vidne ruševine obširnih zidov, si ogledamo bolj od daleč. Ruševine so na pomorskih kartah označene kot podrtá utrdba, vendar v kopici knjig o našem morju nisem našel podatka, kdo bi zložil tiste kamne. Prebrisani domačini vodijo k podrtiji naivne turiste in govore, da je tu prebivala starogrška nimfomanka Kirka in nase kar nekaj let vlekla Odiseja. Resnica je samo delna, res je namreč samo, da je pred leti naš plečati Albanec Bekim Fehmiju tukaj pod italijansko taktirko igral Odiseja, laška lepotička pa Kirko. Zadevo je bilo mogoče videti tudi v naših kino dvoranh. Vsekakor pa ima otok Mana po vsem tem več opraviti z Odisejem kot Gabela s Trojo, v hercegovskem Medjugorju pa je tako ali tako na začasnem delu Devica Marija.

V OBJEMU MILIJARDERJEV

V bližini Mane smo opazili tudi hitri čoln brez zastave, ki je, ko nas je zagledal, švignil za riti. Na jadra smo se odpravili za njim, upajoč, da gre za naše tihotapce, ki v morju pobirajo italijansko robo. V naglici kakšen dobro pred vodo zaščiten plavajoči zaboj tudi pozabijo. Na koncu, ob pristanku v velikanskem zalivu Telaščica na Dolgem otoku, kjer se končajo Kornati, se je izkazalo, da so bili »tihotapci« pravzaprav bogati obrtniki iz Zadra, ki so imeli v predsezoni v uvali Mir velepikniki. Pred nami so se umaknili zato, da mi ne bi odkrili njihovega parangala, na katerega so lovili ribe. Kakšna bi se lahko tudi snela. Po naključju. Pa je bilo rib vseeno dovolj, posadili so nas medse, vse sami milijarderji. Večinoma so bili gostinci, pojedina v naravi je zadnja priložnost, da se pred sezono malo razvesele. S seboj so imeli tudi nabehelna davkarje, pokazali so mi ga od daleč, češ nepomemben človeček, naj se enkrat pošteno naje in napije. Mene je osebno gostil prvi gostilničar Zadra, proti večeru mi je priznal, da se mu ni izpolnila samo ena želja. Ima dve hčeri in nobenega sina, vendar se tudi tu najde rešitev, milijarde bodo že naše primerna zeta. Biznis je biznis, med vrunki pa bo gotovo tudi kakšen fant. Na vrhuncu zabave, ko je prišlo na dan tudi malo politike (Ne dajte se, Slovenci!) je eden od Krezov spoznal, da mu je zmanjkalo njegovega najboljšega vina. Ročno je s prijateljem sedel v motorni čoln (dvakrat po 160 KS) in hajd v Zadar. V poltretji uri sta bila nazaj, vino sta pozabila doma. Sicer pa sploh ni šlo za vino in žejo. Nekdo je pač hotel zaorati z dvakrat po 160 konji. Najbrž smo tudi zaradi tega prijazno zavrnili ravno tako prijazno povabilo na večerjo. Ne bi namreč želel, da bi tudi zame kdo govoril: »Naj se enkrat pošteno naje in napije!«

Prihodnjič: Tudi velejadralci ne vedo vsega. Tropinovec brez tropin. Viharni jugo. Stalini mrtev.

MARJAN BAUER

V kabini Tin Daniela je vse udobje za bivanje do petčlanske posadke.

Pomoli marine Piškera so bili za prvomajske praznike še prazni.

SOKOLI SO SE KRIŽALI STOJE

Med posebnostmi novomeškega Brega moramo omeniti dve perišči (flos) na Krki in seveda »štirno«, ki je bila priljubljeno zbirališče mestnih klepetulj. Ženske so hodile po vodo s škafi in vedricami, mudilo se jim ni nikamor, vzele so si veliko časa za obranjanje ljudi. Tako so se nekega popoldneva lotile franciškanskih patrov in kapiteljskega prošta.

Otroci so glasen pogovor opravljal vlekli na ušesa in kaj so slišali? Ženske so dejale, da pater Atanas preveč pogostoma obiskuje M. K. Potem, da je pater Akvin tako vlekel za ušesa Slavka Mihelina, da mu je poškodoval uhelj in je moral v bolnišnico. Spomnile so se tudi patra Bena, ki je zapustil franciškanski red in se preselil v Ljubljano. Tam so ga baje videli, da je prenašal sokolsko zastavo. Obrekovale so tudi patra Pavla, ki da je kazal nagnjenje do dečkov.

Govorile so tudi o tem, kako je prošova kuharica povila lepega dečka; kdo bi mu bil oče, ni bilo potrebno ugibati. Ženske so večkrat klepetale s Petričevim atetom, imenovanim Jope, ki je z bobnom razglašal občinske novice. Bila je prava senzacija, kadar je nastopil.

Čeprav so imeli na Bregu veliko zalih in prikupnih deklet, so breški fantje bili najbolj veseli, ko je tja prišla Švajgarjeva Cirila. Radi so jo imeli, ker je doraščajočim fantičem rada pokazala svoje čare, kar pa so zamerila druga dekleta, ki so bila bolj boječa in zadržana. Rada so se na Šancah ali kje drugje družila s fanti, vendar nikoli niso prestopila dovoljene meje. Bila so lepo krščansko vzgojena, zato jim pregrešne misli niso rojile po glavi.

MESTO JE IMELO TRI PROCESIJE

Novo mesto je bilo v drugem desetletju tega stoletja poznano tudi zaradi izredno lepih procesij, kot so bile franciškanska, kapiteljska in šmihelska.

Prva se je navadno začela franciškanska, bila je vedno dopoldne in se je vila iz cerkve mimo trgovca Kopača proti mostu in nazaj po trgu do Bergmanove lekarne. Potem se je obrnila proti vogalu Ogoreutzove trgovine mimo stare gimnazije nazaj v cerkev. Cerkveni obred je bil kratek, malo je bilo zastav in drugih cerkvenih relikvij, v procesiji pa so bile v glavnem terciarke z Brega, ki so pobožno obračale oči v nebo, da bi si pri Bogu z molitvijo izprosile odpustanja za vse tisto obrekovanje na »štirni« in drugje.

Mogočnejša in vpadljivejša je bila kapiteljska procesija, ki je iz cerkve šla navzdol po Bregu na glavno cesto in trg do mostu, potem pa se je mimo Seidlove trgovine prek Florijanovega trga po kapiteljskih stopnicah vrnila v cerkev.

V procesiji je bil kapiteljski prošt, duhovni, patri, usmiljen bratje iz kandijske bolnišnice in bolniške sestre, vsi so v rokah nosili sveče. Pridružili so se jim tudi uradniki sodišča v cilindrih in belih rokavicah, gospod župan s svojo elito, poštariji, sodnijski pazniki in drugi. V njej je bilo veliko vernikov, ki so na čelu nosili bandero patrona Sv. Miklavža in

Procesija na začetku stoletja v Novem mestu

cerkveno nebo. V sprevodu so šli tudi pevci in pevke, vodil jih je pevovodja Ignac Hladnik, potem pa še novomeška godba in končno četa novomeških obrtnikov v uniformah pod komando gospoda Arha z bridko sabljo, ki jo je spretno sukal v roki. Sprevod so zaključili gasilci, ki so potem imeli še mokre gasilske vaje, poveljevali pa so že v slovenskem jeziku.

Med eno od procesij je bil na Florijanovem trgu manjši cirkus, ker pa je mimo šla procesija, so morali cirkusanti v dolžini približno tridesetih metrov s posebno zvono in z brezovimi vejami prekriti obledelo in zelano platno, da niso delali sramote lepo pripravljenemu in svečanemu cerkvenemu obredu.

Koder je šla procesija, so bila okna okrašena z lončnicami, povsod pa so tudi bile prižgane sveče. Ko sta šla mimo ljudi kapiteljski prošt in nebo, so vsi poklekli.

V procesiji so organizirano stopali tudi sokoli in orli. Med seboj so se razlikovali pri povzdigovanju v cerkvi. Sokoli so se križali stoje, vsi drugi verniki in orli pa so to opravili kleče.

Božidar Jakac v Idriji ob odhodu na fronto

Pavel Golia

Voščilnica Hladniku za god

Najdaljši pot je opravila šmihelska procesija, ki se je v dopoldanskih urah vila na čelu z godbo skozi vso Kandijo mimo bolnišnice usmiljenih bratov vkreber do Vovkove pekarije, potem pa mimo Barletove vile nazaj v šmihelsko cerkev Sv. Mihaela. V procesiji so bile zastopane vse cerkvene podružnice od Birčne vasi do Rateža in Brusnic. Med sprevodniki je bilo veliko vernikov, pridružile pa so se jim tudi nune reda Notre Dame, fevdalna gospoda s Pogancev, učenci grmske šole in cerkveni pevci, ki so stopali za velikim banderom in peli nabožne pesmi.

RIMSKA TONI

Dolenjska prestolnica je imela tudi svojo znano in dobro teto, otroci si ji dejali Rimska Toni. Na današnjem Glavnem trgu je imela skromen lokalček, kjer je točila brezalkoholne pijače. Največkrat so bili njeni gostje dijaki, ki jim je rada pomagala, saj so bili vedno suhi. Zelo rada jim je tudi skuhalo enolončnico, samo da so se laže preživeli. Odkod ime Rimska Toni? Baje je Toni v mladih letih kot gospodinjica pomočnica služila bogatim aristokratom v

Trma

MORJE NE LJUBI ŽENSK

Ljudje si navadno napačno predstavljajo delo pomorščakov na velikih, preokceanskih ladjah. Pa jim ne gre zameriti! Njihove predstave so namreč zgrajene na tem, kar vidijo, ko ladje priplujejo v pristanišče: mornarje, ki se sprehajajo po palubi ali ogledujejo mesto. Kaj se dogaja v notranjosti ladje, je očem skrito. Prav tako vse tisto, kar morajo pomorščaki opraviti na ladji, ko je na odprtem morju. Prav napačne predstave o delu na ladji so pred petimi leti pripeljale na srednjo pomorsko in prometno šolo v Piranu dve dekleti, ki zatrjujejo, da se z izkušnjami, kakršne imata danes, zagotovo ne bi nikoli vpisali v to šolo. To sta Daša Breščak iz Pirana, ki se bo gotovo zapisala v zgodovino slovenskega pomorstva kot prvo dekle, ki se je na tej šoli vpisalo v smer strojniki, ter Marija Žugelj z Dobravice pri Metliki, ki je kot prva Belokranjca končala na pomorski šoli navtično smer. Seveda pa jim prej omenjenih izkušnji ni dala šola, temveč enoletno delo na ladji Splošne plovbe iz Pirana, »Ljutomeru.«

Marija se je skupaj z Dašo, s katero sta prijateljici že nekaj let, odločila, da po srednji pomorski in prometni šoli, ki jo je lani končala z odličnim uspehom, nadaljuje študij na višji pomorski šoli v Piranu. Pogoj za vpis na višjo šolo pa je bilo 300 delovnih ur, ki bi jih morali opraviti na ladji. Eno trimesečno potovanje bi torej zadostovalo in lani jeseni bi kot študentki že lahko sedli v šolske klopi. Toda za tri mesece bi lahko vkrcali na ladjo Marijo le kot mornarja, Dašo pa kot čistilca strojev. Tega pa dekleti nista hoteli. Tudi na ladji sta želeli biti enakopravni s svojimi sošolci, tako kot v šoli. Ostala jima je torej edina možnost: da ju na ladji sicer zaposlijo kot kadeta in asistenta stroja, toda pluti morata najmanj eno leto. Dekleti sta zagriznili v jabolko, ki pa je bilo — to sta žal spoznali šele veliko pozneje — bolj grenko, bolj kisl.

SAMI MED MOŠKIMI

»Iluzije o tem, kako bova tudi na ladji, tako kot sva bili v razredu, s sošolci, enakopravni s svojimi sodelavci, so se kmalu razblinile. V začetku so bili vsi prepričani, da ne bova vzdržali enoletnega potovanja, a sva bili prav zaradi tega prepričanja drugih vztrajni, pravzaprav trmasti. Težko je povedati, kakšne psihične pritise lahko doživi 19-letno dekle, ki je na ladji s skoraj samimi moškimi. Nekateri so nama začeli dvoriti in ko sva jima dali vedeti, da na palubi ne iščeva avanture, ampak želiva nabrati čimveč izkušenj v svojem poklicu, so naju zasovražili. Tako smo hodili dneve in dneve, mesece in mesece drug poleg drugega

kakor duhovi. Med tistimi, ki so naju na ladji spoštovali, so bili le oficirji, poveljnik Ivan Žibert iz Maribora in nekaj posameznikov med ostalo posadko. Imeli sva srečo, da sva imeli tako dobrega poveljnika, ki je bil sicer zelo strog in njegova je vedno obveljala, a tudi zelo pravičen do podrejenih. Seveda pa sva morali najprej dokazati, da sva upravičeni do zaupanja teh ljudi. Prav to, da sva se morali neprestano dokazovati in potrjevati — kar nama gotovo ne bi bilo potrebno v tolikšni meri, če bi bili fanta — naju je v začetku zelo motilo. Toda če živiš med ljudmi, ki te gledajo zviška, ker pričakujejo in ti privoščijo, da ne bi uspel, moraš zbrati dovolj moči in vztrajnosti, da dokažeš nasprotno. In to sva hoteli. Posrečilo se nama je. Poveljnik naju je že po prvem potovanju poslal domov na enotedenski nagradni dopust, ob koncu enoletnega potovanja pa skupaj z oficirji priznal, da sva bili med prvimi dekleti, ki sva se na ladji dobro odrezali,« pripoveduje zgovorna Marija.

Če sta si Daša in Marija tako želeli enakopravnosti z moškimi, sta jo zagotovo imeli, ko so morali delati. Nikoli si nista upali potarnati, da česa ne zmoreta, tega pa od njiju tudi nihče ni pričakoval. Delali sta s sodelavci z ramo ob ramo. In mislili na dom. Neštetokrat. »Strašno je bilo, ko sem morala na ladji, na tistem omenjenem, 150 metrov dolgem in 50 metrov širokem kosu kopnega sredi širnega morja, neprestano dan za dnem gledati vedno iste obraze. Ko se ni nič dogajalo, razen da so te nadirali. Človek bi zarjul, da bi sprostil vso psihično napetost, ki se nabira v njem. Pa mora ostati miren, ponižen in vdan. Vsaj navidez. V resnici pa postane otopel. Zgodilo se je, da celo z Marijo, s katero se nikoli nisva sprli, štiri dni nisem spregovorila niti besedice. Dovolj mi je bilo vsega, zdelo se mi je, da ne potrebujem nikogar več na tisti ladji. Oko pa je zaman iskalo kopno in na kopnem morda celo svoj dom,« se spominja Daša.

SLEPI POTNIK V SKLADIŠČU SIDRA

A dekleti, ki, če odštejemo tisti teden nagradnega dopusta, nista bili doma celo leto, nista mislili na svoje domače le takrat, ko sta bili — vsaj psihično — pretrujeni. »Dolgočasje in domotožje je bilo neizmerno. Nikoli pa si nisem upala staršem povedati, kako zelo sem si želela biti v sončni Beli krajini, na svojih Dobravcih takrat, ko nas je na Atlantskem oceanu zajel vihar. Zelo močan veter je ladjo premetaval kot orehovo lupino, mi pa smo se pobirali zdaj v tem, zdaj v drugem kotu. Ves dan so nas prali do 6 metrov visoki valovi. Dokler sem slišala stroj, sem bila še nekoliko potolažena. Ko pa je za nekaj časa utihnil in je zmanjkalo elektrike, sem mislila, da je po nas. Strah, da se bomo potopili, je bil v meni neprestano, kajti vedno sem imela pred očmi to, da je ladja stara že 23 let, čeprav je bila dobro vzdrževana. Ko smo letos poleti pripluli v Koper, je bila kot nova, potem pa jo je Splošna plovba prodala Filipincem. Kar žal mi je zanjo,« pripoveduje Marija.

Očitno pa ni vsem toliko mar za njihova življenja. Ali jih morda prav strah pred prihodnostjo žene v tveganju? Kako bi si sicer razlagali dejanje slepega potnika, ki se je odločil, da za vsako ceno, tudi za ceno lastnega življenja, pride iz Gane v Evropo. Čeprav so pred vsakim odhodom iz luke pregledali ladjo, očitno nihče izmed 32-članske posadke ni imel toliko domišljije, da bi pogledal tudi v skladišče sidra. In prav iz tega skladišča je ob štirih zjutraj, ko

so bili na odprtem morju, prilezel črnec. Imel je srečo, da niso uporabili sidra, kajti to bi bilo zanj smrtno. »Manj sreče pa smo imeli mi, ko smo se ga hoteli znebiti. S seboj ni imel nikakršnih dokumentov, tako da smo ga na ladji fotografirali in si izmišljevali podatke o njem, da smo mu napisali osebni dokument. Ko pa smo ga hoteli pustiti v prvem pristanišču, v katerem smo pristali, ga niso hoteli. Tudi v drugem ne. Če bi jim ga pustili, bi ga zagotovo ubili. Šele v tretji luki so ga sprejeli. Ta slepi potnik nas je veliko naučil. Postali smo še bolj pazljivi in natančni, ko smo pregledovali ladjo,« se z grenkobo spominja Marija.

Vsa potovanja »Ljutomera« so bila zadnje leto, kar je plul pod jugoslovansko zastavo, usmerjena predvsem na zahodno obalo Afrike. Tako sta lahko Daša in Marija doživelja spoznali ne le obmorsko afriška mesta, temveč tudi košček notranjosti črnega kontinenta, če bi se temu sploh že lahko reklo notranjost. Šli so po baker v pristanišče Matadi, ki je na zemljevidu Afrike videti kot obmorsko mesto, a so po reki Kongo pluli do njega kar 9 ur. »Ta afriški veletok ima namreč zelo močan tok. Čeprav je bila takrat izredna vročina, je bila pokrajina okrog Matadija izredno lepa, idilčna, kot da ji suša sploh ne škoduje. Afrika je nasploh lepa, čeprav moram po drugi strani priznati, da je to celina velikih nasprotij,« pravi Belokranjska mornarka.

KOŽE IN SLONOVI OKLI

»Najbolj mi je ostal v spominu Abdijan, glavno mesto Obale slonove kosti, ki ima zagotovo najlepšo luko v Afriki. Pravi jo mu tudi afriški Pariz. Radovednost nas je gnala v razkošni hotel Ivo Ire, kjer za veliko denarja lahko marsikaj dobiš. Ogledali smo si četr, kjer živijo tuji državljani, ki bi se lahko z bogatimi vilami in bliščem kosala z marsikate-

Marija in Daša

večnem mestu — Rimu. S prihranki si je potem v Novem mestu kupila skromen lokalček, kjer je dobro in slabo delila z novomeškimi dijaki in meščani, ki so jo cenili in imeli radi.

OTROCI PRED SODIŠČEM

Na Bregu je živila tudi Ahačičeva družina, kjer so doma govorili samo nemško, čeprav je bila žena rojena Tržačanka. Imeli so veliko in lepo enonadstropno hišo, zraven pa lep in negovan sadni vrt. Otroci, ki so navadno »rabutali« sadje na kapiteljskem vrtu, so se navdušili tudi nad zgodnjimi Ahačičevimi jabolki, ki so tako izzivalno visela prek visokega zidu na cesto. Zato so se otroci pod vodstvom Pucovega Gustla dogovorili, da se bodo malce posladkali z vabljevimi sadeži. Fantje in dekleta so se zato lepo postavili v vrsto. Vsakdo je imel v rokah kak predmet, navadno lesen krepolec, dober je bil tudi držaj metle. Potem so v teku zmetali predmete v jabolka, ki so padala na tla, zadnji pa jih je pobiral. Veseli, ker jim je poseg uspel, so se potem zbrali na »kapiteljskih štengah«, kjer so hrustali sladke sadeže.

Ni šlo vse tako gladko, kot so mislili otroci. Ahačič je zvedel za nepridiprave, zato se je pritožil novomeškemu županu Rozmanu, ta pa je sprožil pravi sodni postopek. Policaji so otrokom prinesli pozive, da se morajo s starši zglasti na županstvu. Najprej je zbranim napravil pridigo župan. Ko je končal, je dejal: »Zdaj pa vsi skupaj na sodišče! Poiščite gospoda Ahačiča in se mu lepo opravičite.« V spremstvu staršev in policaja so odšli in poiskali nadelega nemčurja.

Otroci, nekaterim so po licih drsele debele solze, so stali v vrsti in poslušali levite, mož se je potrudil in je govoril slovensko, da so ga bolj razumeli. Med drugim jim je očital razbojništvo, dejal je, da bodo nekoč zanesljivo postali razbojniki in tatovi. Ko se je naveličal »prepevati«, je vse nagnal. Ahačič je imel dve hčerki, Konči in Fani, z njima potem breški otroci zaradi takšnega poniževalnega ravnanja niso nikoli več govorili.

BREG JE DAL POMEMBNE MOŽE

Na novomeškem Bregu se je rodila ali živila vrsta pomembnih slovenskih mož, ki so z velikimi črkami zapisani v naši zgodovini. Pojdimo lepo po mestu: Pavel Golia, Božidar Jakac-Dore, Leon Štukelj, Ivan Cesar, Ignacij Hladnik in Julij Betetto.

Kdo je Pavel Golia, Božidar Jakac in Leon Štukelj, ni potrebno razlagati, povemo pa lahko, da je bil Ivan Cesar znan dramski igralec, Julij Betetto pa operni pevec, ki je v svojih lepim glasom skupaj s pevko Ido Andrejič včasih navduševal tudi obiskovalce kapiteljske cerkve. Otroci so zlasti imeli radi Ignaca Hladnika, ki je skladal pesmi in vodil cerkveni pevski zbor, poleg tega pa je poučeval violino in klavir. Ljudje so ga izjemno cenili zaradi njegove dobrosrčnosti in skromnosti.

MESTNE TRAGEDIJE

Dolgo se je v Novem mestu govorilo in tudi razpredalo o ljudeh, ki so sami segli po življenju. Tako je na novomeškem pokopališču sredi mesta tragično končala 80-letna gospodična Nelly, ki se je polila s petrolejem in zažgala. Starejša ženska, ki se je očito naveličala živeti, si je sama izbrala smrt. Ženička se je navadno družila z mlajšimi dekleti, ki jim je rada posojala knjige, zlasti kriminalke.

Mlad je umrl Milan Barborič, ki si je zaradi neuslišane ljubezni, ob zvokih gramofona, ki ga je navil na ves glas, s strelom iz samokresa pognal kroglo skozi usta, in si tako vzel življenje.

Tragično je odmevala tudi smrt Eme Splichalove, ki je izven zakona zanosila, potem pa je, verjetno zaradi obrekovanja in obsojanja, izgubila živce in šla pod vlak. Mlada ženska je bila med prijatelji zelo priljubljena in spoštovana, zato bi se lahko rešila hude zagate. Znanci so ji bili pripravljeno pomagati, vendar ni prenesla sramote in je šla prostovoljno v smrt.

SLAVKO DOKL

HRASTU DAJEJO NOVO ŽIVLJENJE

Odkar živi kostanjeviška Forma viva, je na njej gostovalo več kot sto priznanih umetnikov z vseh koncev sveta. Predvsem iz krakovskega hrasta pa tudi iz drugih materialov so izdelali več kot dvesto umetnin, ki, zbrane na samostanskem vrtu ali v okolici, pričajo o njihovi ustvarjalni moči in navdihu, ki so ga prinesli s seboj ali pa jim ga je dala čudovita deželica med Krko in Gorjanci ter mestece na rečnem otoku, imenovano tudi dolenske Benetke.

Forma viva je dala kraju neizbrisni pečat, Kostanjevica pa je z njo postala znana daleč po svetu. Tja so njen sloves ponesli številni obiskovalci, zlasti pa umetniki, ki jih, potem ko so tukaj nekaj časa živeli in delali, brez sramu lahko imenujemo naše kulturne ambasadorje. Z vsako Formo vivo jih je nekaj več. S svojimi vtisi in doživetji se ob koncu poletja razkropijo po svetu, tukaj pa ostajajo njihova dela. Naša naloga je, da jih dostojno čuvamo, zanje skrbimo in jih pokazemo obiskovalcem, zlasti pa, da jih obvarujemo pred propadanjem, saj je les, zlasti kadar je izpostavljen atmosferskim vplivom, hudo minljiva stvar. Prav zato se je v dolgi človeški zgodovini ohranilo tako malo lesenih umetnin, čeprav je bil les verjetno eden prvih materialov, v katere je človek skušal preliti svoj umetniški navdih.

Tudi letošnja ekipa petih kiparjev, ki prav te dni zaključuje svoje delo na letošnji Formi vivi, je zelo zanimiva. 3. septembra se bodo na zaključni slovesnosti, skupaj s svojimi skulpturami predstavili Ulrike Birkhoff, Tadakazu Maeda, Frederik Bushe, Dinu Câmpeanu in Peruško Bogdanović. Z njimi sem preživel nekaj prijetnih uric, jih opazoval pri delu, se pogovarjal z njimi in jih poskušal razumeti, ko so v skoraj neznanem julijem v ročnici nekateri še delali prve osnutke, drugi pa že kar krepko zasekali v trdi krakovski les. Zanimalo me je predvsem, kaj bodo letos tukaj ustvarili, kako se med nami počutijo in kakšne vtise bodo ponesli s sabo v svet.

ULRIKE BIRKHOFF iz Zahodnega Berlina, drobna kiparka srednjih let, se je že lotila svojega dela. Njena navidezno krhka zunanost na prvi pogled zbudi celo dvom, da se bo lahko spopadla s

trdim hrastovim lesom, vendar je njen optimizem neizmerno. Prav rada se pogovarja in ker dobro obvlada poleg svoje materinščine še angleščino in francoščino, je v veliko pomoč pri pogovorih kiparski skupini. Ulrike je večstranska umetnica. Včasih se je precej resno ukvarjala tudi z glasbo. Nastopala je s svojevrstnim indijskim instrumentom tablo, nekakšnim bobnom. Sedaj se z glasbo ne ukvarja več toliko, skoraj povsem se je posvetila kiparjenju. Ustvarja predvsem v lesu in železu, udeležila pa se je že številnih mednarodnih simpozijev in razstav po Evropi in na drugih kontinentih. Glasba pa jo vedno spremlja v mislih in je tudi del njenega kiparskega ustvarjanja. Prav zato se je odločila, da bo v Kostanjevici izdelana figura predstavljala nekakšno glasbene vilice. Skulptura bo sestavljena iz petnajstih delov, kiparka pa pravi, da želi z njim prebuditi glasbo. Ta naj bi zazvenela v domišljiji obiskovalcev, ki bodo obiskali kostanjeviško Formo vivo. »Želim, da bi s tem delom cela Kostanjevica zazvenela v glasbi,« pravi živahna umetnica.

Ulrike je letos prvič obiskala Slovenijo že spomladi. Seznanila se je z nekaj umetniki v Ljubljani in pravi, da je prijetno presenečena nad umetniškim življenjem tukaj, njegovo spontanostjo, obilico idej in novih prijemov. Navdušena je tudi nad pokrajino in ljudmi, zlasti pa jo je prevzela ljudska arhitektura s kozolcem na čelu. Tega zelo občuduje in bi ga, ko bi ga bila prej spoznala in bolje preučila, rada uporabila kot osnovno zamisel za svojo skulpturo tukaj v Kostanjevici. Vendar za to ni bilo dovolj časa. Zelo je zadovoljna tudi z organizacijo, s pomočjo, ki je umetnikom na voljo in tudi nad hrano se ne pritožuje. Kiparski team dobro sodeluje med seboj in z organizatorji, kar se ji zdi zelo pomembno.

FEEDERIK BUSHE iz Skotske se sedaj, proti koncu avgusta, ko je padlo nekaj dežja in se je malo ohladilo, verjetno veliko bolje počuti. Dež ga bolj spominja na rodno Skotsko, pa tudi krepki kiparjevi postavi je bolj po godu. Frederik je prišel v Kostanjevico skupaj z ženo in hčerko, ki tukaj uživata svoj oddih, medtem ko družinski oče v potu svojega obraza ustvarja. Pod njegovimi rokami bo hrast vzcvetel. Skulptura, ki si jo je Frederik zamislil, nosi v angleščini naziv moonflowers, kar bi po naše pomenilo mesečno cvetje. Sestavljena je iz štirih elementov, visokih približno štiri metre.

Doma na Skotskem Frederik vodi kiparsko delavnico, kamor prihajajo tudi umetniki iz vsega sveta. Za delavnico dobiva podporo od države, lokalnih oblasti in tudi od posameznikov. V Kostanjevici je prvič, že prej pa je kot turist obiskal Formo vivo v Portorožu. Tukaj mu je zelo všeč. Pokrajina ga s svojim zelenjem, gozdovi in razgibanostjo spominja na Skotsko. Uživa pa tudi v delu, v pogovorih z ostalimi umetniki, v hrani in pljači, od katere se mu je zlasti priljubila dolenski cviček.

TADAKAZU MAEDA iz Tokia na Japonskem se je tukaj prvič v življenju поблиže srečal z Evropo. Njegovi vtisi so zelo pozitivni. Je najmlajši med udeleženci letošnje Forme vive, živahen, ustvarjalno

Tadakazu Maeda

nemiren. Čeprav mu angleščina dela proglavice, se pogosto vključuje v pogovor. Pri tem so mu v veliko pomoč kretnje rok; naučil pa se je že tudi nekaj slovenskih besed. Tadakazu je sila vpluden in prijazen, prav kot se za Japonca spodobi, zato ga imajo vsi radi. Zelo je vesel, da je bil letos sprejet na Formo vivo, saj je sicer konkurenca na Japonskem zelo velika, veliko umetnikov se prijavlja za razne simpozije, le malo pa jih je izbranih.

Tadakazu Maeda dela kot asistent na Tama Art University v Tokiu, sicer pa v lesu oblikuje že od gimnazije naprej, v glavnem figuralne stvari, sodobne alegorije. Tudi figura dečka, štiri in pol metra visoka, bo v njegovem značilnem, izrazito osebnem slogu. Poimenoval jo je Minani, kar po naše pomeni Jug.

Se eno zanimivost lahko omenimo v zvezi s Tadakazo. Tisti, ki poznajo Formo vivo, vedo, da Japonci tukaj niso ravno redki gostje. Tadakazu pa je povedal, da je bilo med njegovimi predhodniki tukaj tudi več njegovih učiteljev. To pomeni, da je na Japonskem postala Kostanjevica kar nekakšna tradicija.

DINU CÂMPEANU, prihaja iz Bukarešte — Rumunije. Na Formo vivo je nekoliko zamudil, saj je imel veliko dela z dokončanjem skulptur, ki jih je pri njem naročila država. Zato je prišel tudi precej utrujen. Utrujenost pa ga ni mogla odvrniti od tega, da ne bi takoj pričel snovati in izbirati material za skulpturo, ki jo bo izdelal v Kostanjevici. Dinu, ki je leta 1973 diplomiral na likovni šoli v Bukarešti, kjer je tudi rojen, ustvarja največ v kombinaciji lesa in kovine. Navdih išče v starodavni umetnosti, v srednjem veku in renesansi, veliko te umetnosti je v bogatih samostanih v pokrajini Bukovina.

Dinu je veliko razstavljaval doma, v vzhodni Evropi pa tudi na Zahodu. V Jugoslaviji je sedaj drugič. Pravi, da je v Romuniji veliko kiparskih simpozijev,

vendar bolj malo internacionalnih, zato je bil zelo vesel, da je lahko prišel v Kostanjevico. Zelo se veseli tudi sodelovanja, pogovorov in sožitja z drugimi umetniki. »S srcem čutim Kostanjevico,« pravi, »in slutim, da bo letošnja ekipa dala lep prispevek.«

Tudi sicer se dobro počuti tukaj, dobil je neposreden stik z naravo in ljudmi. Pravi, da ga pokrajina močno spominja na Transilvanijo. Prav tako gozdna, hribovita in zelena je.

PERUŠKO BOGDANOVIČ je bil sicer rojen v Starem Gradu na Hvaru, vendar živi že celih 33 let v Zagrebu, kjer je tudi diplomiral na akademiji za likovno umetnost in kjer ima sedaj svoj atelje. Je svobodni umetnik in kot tak živi našemu času in razmeram primerno. Torej bolj slabo, saj, kot pravi, naša družba umetnosti ni naklonjena, zlasti pa ne kiparjem, ki dobivajo čedalje manj naročil. Zanimanje, kar ga je, je zadnje čase usmerjeno v slikarstvo, zlasti v grafiko.

Peruško ustvarja največ v lesu, železu in terakoti, sodeloval pa je že na več simpozijih v domovini, v Lokvah, Kikindi, Sisku, pionirskem mestu v Zagrebu, gostoval pa je tudi že v tujini. Kostanjevico je prej poznal le iz literature in s televizije, tukaj pa je prijetno presenečen. Zlasti je zadovoljen z organizatorji, ki kiparjem nudijo vse potrebno za nemoteno ustvarjanje, ceni pa tudi družbo drugih ustvarjalcev, s katerimi se pogovarja v angleščini. Živeti z njimi, se pogovarjati, izmenjavati strokovne in osebne izkušnje, kovati prijateljstvo, vse to je izrednega pomena.

Zanj pa je pomemben tudi stik z obiskovalci, z domačini, s pokrajino. Dolensko je sedaj prvič поблиže spoznal in mu je zelo všeč. Pravi, da ga spominja na hrvaško Zagorje. Skulptura, ki jo dela, nosi ime Benetke. Šele potem, ko je imel osnutek že narajen, je povsem naključno zvedel, da tukaj pravimo Kostanjevici tudi dolenske Benetke. Ta slučajnost se mu zdi zelo zanimiva.

Peruško pa ima, v nasprotju z drugimi umetniki, ki naših razmer toliko ne poznajo, še nekaj mnenj o Formi vivi. Zdi se mu, da bi bilo bolj prav, če bi bile umetnine združene na enem kraju, ne pa razkropljene po okolici. Prostor bi moral dobiti blizu samostana, kar bi omogočalo boljše preglednost razstavljenih umetnin, pa tudi njihovo varovanje in vzdrževanje. Meni tudi, da glede na draginjo, ki vlada v Sloveniji, umetniki živijo sila skromno s svojo študentsko penzijo. Če jih organizator ne bi popeljal na razne izlete, obiske in sprejeme, kjer se srečujejo z ljudmi in se z njimi sprostiti ob pogovoru, dobri hrani in pljači, bi jim kaj trda predla. Oblikovati hrast, iz močnega debla napraviti krhko umetnino, ni lahka stvar. To je garanje, zlasti v takšni vročini, kot je ves čas pritiskala letos. Tedadaj tudi senca na samostanskem vrtu ne pomaga dosti. Peruško pravi, da bi rad čimprej postavil svojo skulpturo, saj ga čaka še mednarodni seminar v Dublinu. Iz Dublina pa se bo spet vrnil v Kostanjevico na zaključno prireditev. Zato Peruško sekira in dleto tudi v vročini pojeta brez prestanka.

TONE JAKŠE

Ulrike Birkhoff

Feederik Bushe

Dinu Câmpeanu

Peruško Bogdanović

Kultura

PESEM JE NARODOVA DUŠA

Pesem že več kot šest desetletij povezuje generacije domačinov v Krški vasi. Pripoved očetov in dedov je tako živa, da si današnjemu rodu ni težko predstavljati večerov, ko so fantje prepevali na lesenem mostu čez Krko in ko so se okrog njih zgrinjali ljubitelji petja, predvsem pa dekleta. Ivan Prah iz ustnega izročila ve tudi za drugo priljubljeno shajališče, kjer so se v dvajsetih letih dobivali pevci, za vaško gmajno, z vrbami poraslo romantično dolinico za Krko. Tam so se fantje od nekdanj radi sestajali v poletnih nočeh. Moški pevski zbor, ki so ga uradno ustanovili 1927. leta, so zato poimenovali Vrbenica. Pevce je takrat strnil v organizirano skupino Ivan Kobal in pod njegovim vodstvom so redno vadili vse do druge svetovne vihte. Dobivali so se na domačijah, največkrat pa so peli pri Ajstrovih in Ogrinovi. Nastopali so doma in hodili na gostovanja. Kamor so prišli, so doživeli navdušeno sprejem in to jim je vlivalo novo voljo.

Prvi oder za nastope so v Krški vasi dobili 1932., ko so tam zgradili gasilski dom. Gasilsko društvo je podprlo kulturno življenje kraja in s postavitvijo gledališkega odra, da je v vasi vzniknila dramska sekcija. Za delo v njej je naraščalo zanimanje iz dneva v dan in tako se je zbralo skupaj veliko dobrih, nadarjenih igralcev, ki jih je vodil režiser Jože Lovko in z njimi naštudiral več komedij, dram in spevoiger. Za vaško dramsko družino je bil program za tiste čase zelo zahteven. Uprizorili so Miklovo Zalo, Hlapca Jerneja, Vdovo Rošinko, Divjega lovca in celo komedijo Matiček se ženi. Na krškovaškem odru so se predstavili celo z opereto Planinska roža. Krstno predstavo je obiskal njen komponist Radovan Gobec. Uprizoritev ga je navdušila in nastopajočim vtila še več samozavesti. Takrat so igralci in pevci počeli tudi veliko hvale pri občinstvu, ki jih je za ta uspeh nagradilo z dolgotrajnimi simpatijami.

Vaško kulturno idilo je prekinila druga svetovna vojna, v času, ko se je njihov pevski zbor že zelo visoko povzpeli,

ko je snoval nove načrte za nastope v domači vasi in v krajih, kamor so jih vabili na gostovanja. Prebivalstvo so Nemci odpeljali v izgnanstvo, po vrnitvi čez štiri leta pa je pesem znova oživela, vendar brez priljubljenega in požrtvovalnega pevovodje Ivana Kobala, ki je padel v boju za svobodo.

Ivan Prah se spominja, da so že 1946. postavili vaščani na noge nov pevski zbor, katerega vodstvo so zaupali Francu Baškoviču, danes starosti zborovodij v občini. Ivana Kobala niso pozabili. Spomin nanj ohranja novi naziv društva, ki se imenuje poslej Kulturno prosvetno društvo Ivan Kobal Krška vas. Z Baškovičem na čelu se je moški pevski zbor znova povzpeli, znova je nastopal na številnih prireditvah doma in po Sloveniji. Pel je celo na radiu Ljubljana. V prvih povojnih letih je oživela tudi dramska sekcija in pod vodstvom režiserja Prosenca je uprizorila veliko dramskih del.

Potem je prišlo leto 1951, leto, ko je v zboru začel peti Ivan Prah. Tako zagret je bil zanj, da je postal glavni organizator petja in ni še dolgo tega, ko je za jubilej hodil po hišah in zbiral nove glasove, da se pevski most med rodovi ne bi porušil.

V petdesetih letih so vaščani ustanovili tudi mešani mladinski pevski zbor in folklorno skupino, vendar se nista dolgo obdržala, čeprav sta s svojimi nastopi požela veliko navdušenja. Vrste pevcev in pisateljev so se razredčile z odhodom večje skupine fantov k vojakom.

Prah ne bo nikoli pozabil, kako prisrčni, sproščeni odnosi so jih včasih družili, s kakim zanosom so pevci prihajali na nastope in kako vestni so bili na vajah. Ta živahnost v kulturnem življenju vasi je začela ponehavati po letu 1962, ko je nastopila televizija in privabljala pred ekrane vedno več ljudi ne samo v mestu, ampak tudi na vasi. Veliko jih je sčasoma odnehalo, najbolj privrženi živi kulturi, živi pesmi, pa so vztrajali vse do jubileja in še dlje. Ostalo jih je toliko, da se je društvo obdržalo, čeprav so se vrste pevcev osipale tudi zaradi smrti nekaterih najbolj delavnih članov, med katerimi Prah omenja Franca Vogrina, znanega po tem, da je s svojim humorjem prinašal vedrino in sproščenost v njihove vrste.

»Polem se je na hitro izmenjalo nekaj zborovodij in leta 1978 je krškovaški zbor pod vodstvom Franca Potokarja prvič zapel pred televizijskimi kamerami v Sentvidu pri Stični,« se spominja Ivan Prah. »Nastopal smo še na posavski reviji, na samostojnih koncertih in proslavah, med katerimi je za nas Krškovaščane pomemben mejnik zgraditev novega mostu čez Krko. Stari most se je že leta podiral, promet je naraščal in časi romantičnega večernega petja se niso več povrnili. Novi most nas je z asfaltno vred povezal s svetom, pospešil je vsakdanji življenjski utrip. Pesem pa prav zaradi tradicionalne ljubezni do izpovedovanja narodove duše ni utihnila. 1983. smo spet privabili pevovodjo Baškoviča, ki smo se mu na svečanosti ob 60-letnici zboru javno zahvalili za njegov trud.«

Prah je še vedno optimist. Pevci imajo na strani vso vas, vso krajevno skupnost in tudi novo tovarno, ki so jo zgradili tam, zato ima ljubiteljska kultura še možnosti za razcvet.

J. TEPPEY

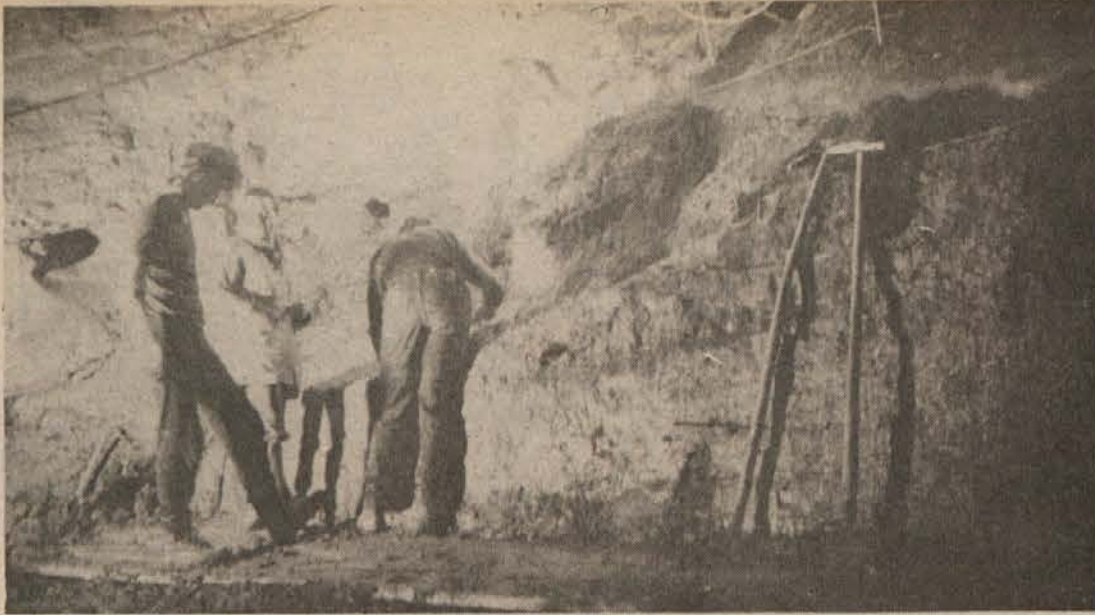
OKNO V ONSTRAN- STVO

Zareča kroglja se je nad griči spuščala vse nižje, skoraj se je že dotikala vrhov dreves, postajala je vse večja in vse bolj rdeča. Sence so v dolini postale vse daljše in hlad se je pričel dvigati iz vlažne doline. Pogledi se čedalje pogosteje obračajo navzdol, v najtemnejši kot doline, kjer se steza rahlo vzpenja, se razdeli in izgine v temi podzemlja. Pot k bogovom je odprta. Dvoje žrel podzemlja pričakuje svojega novega prebivalca in kliče po bogati daritvi.

Oglasila se je skrivnostna pesem svečenika, zavenele so piščali in zadonela je pesem tolkal. Napočil je čas. Sprevod se je odpravil v dolino. Tisti spredaj so nosili bakle, za svečenikom so stopali praznje oblečeni možje, noseč na ramenih truplo pokojnika, prav tako oblečenega v najboljše oblačila in okitenega z vsem, kar mu je bilo v življenju najdražje. Drugi so za truplom nosili posode z jedmi, ki jih bo užival v onstranstvu, na povodcu so vodili mlado ovco, na pladnju kos divjačine, kajti bil je velik lovec, v posebnih lončenih posodah pa so nosili najboljše žito, ki bo šlo mogočnim vladarjem teme v slast, da bodo z naklonjenostjo sprejeli pokojnikovo dušo, prebivalcem z bregov pa podelili svojo milost. Na posebnem pladnju so nosili dokaz pokojnikove posvetne moči: lično izdelano kamnito sekuro, ki jo je znal za življenja večje vihteti v boju in na lovu.

Ko so zadnji žarki še lizali vrhove dreves na vzhodni strani doline, je sprevod že dosegel ravnicu pred zevajočima vhodoma v podzemlje. Hlad je vel iz žrel podzemlja in iz vlažnih tal vsenaokoli in se preselil v duše spremljevalcev. Ustavili so se pred pragom v onstranstvo. Prestopiti ta prag je bilo dovoljeno le izbranim: mrtvim in le nekaterim živim spremljevalcem. Svečenik je dal znak in sprevod se je ustavil. Nekaj baklonoscev se je postavilo pred vhod v podzemlje, ob eni od bakel je svečenik prižgal oljno svetilko, ki bo pokojniku kazala pot v temne hodnike onstranstva. Sklonjenih glav so se odpravili skozi tesen vhod. Spredaj svečenik z dvignjeno oljno svetilko, za njimi nekaj baklonoscev, nosilci pokojnika, nato pa tisti, ki so nosili njegova jedila in odličja. Drugi so ostali pred vodom in v svečavi preostalih bakel se je na njihovih obrazih zrcalil strah, pomešan z napetim pričakovanjem. Skupina, ki je odšla v jamo, se je kmalu lahko zavnala, saj se je prostor razširil, tako da so svetlobni prameni obližili le bližnji del sten in stropa. Pošastne migetajoče sence so izginjale v neprodimo temo, od koder je bilo slišati le zamolklo udarjanje vodnih kapel na kamne in na nevidno vodno površino. Tam, onkraj te neprodime teme, je bivališče mogočnega gospodarja svetlobe in teme, vode in ognja, življenja in smrti. Od njegove volje je odvisno življenje vseh teh ljudi, njihovo dobro in slabo.

Svečenik je popeljal skupino do stene, kjer je bilo pod polico počivališče umrlih. Na njegov ukaz so ob steno položili pokojnika, tako da je sedel s hrbtom naslonjen ob steno, k nogam pa mu je svečenik položil najprej oljno svetilko, nato pa so mu podajali še posode z jedmi, ki jih bo užival na tej poti v večnost, njegovo najljubše orodje in orožje, nato pa so se vsi skupaj umaknili v bližino izhoda, kjer je bila že pripravljena suhljad za daritveni ogenj. Ob svečenikovi pesmi, ki je globoko odmevala v oddaljenih temnih koticah jame, je ogenj vzplapolal in ko so plameni predrli vrh nakopičenega vejevja, je velel prinesiti darila. Ovca je še enkrat pridružno zamekotala, preden ji je prerezal vrat in še tepetajočo žival položil na ogenj. Zraven je položil kos divjačine, potem pa iz posebne posode na vse skupaj vsul su-

V mogočnih nasutih in od vode nanesenih plasteh v skrajni notranjosti jame se skrivajo še marsikateri pomembni podatki o življenju pračloveka pri nas.

hega pšeničnega zrnja, da je glasno zaprasketalo v vroči žerjavici.

Iz obeh vhodov se je tedaj pojavil gost bel dim in se dvignil naravnost proti zvezdnatemu nebu. Iz ust prisotnih se je izvil pritajen vzklik. Bogovi so sprejeli daritev.

PET TISOČLETIJ POZNEJE

Stojimo pod ogromno kamnito kupolo, reflektorji mečejo pošastne sence na izlize kamnite stene, v nasipu ob robu jame pa spretne roke strokovnjakov iz prsti brskajo ostanke davne preteklosti. Jama, ki jih je ohranila skozi tisočletja, sedaj pripoveduje. Drobec za drobcem, na videz nepomemben za nepoznavalca, strokovnjaku že na prvi pogled marsikaj pove, celotno podobo pa dajo najdenine šele potem, ko jih obdelajo v arheološkem laboratoriju in povežejo z drugimi izkopanimi, ki so jih našli pred leti.

Nahajamo se v Ajdovski jami pod Nemško vasjo, nekaj kilometrov oddaljeni od Leskovca. Ob robu kraškega polja, obkrožena z grmičjem in nizkim drevjem, se skriva ta arheološka znamenitost, s katero bi se lahko postavljali marsikaj po svetu. V sebi nosi namreč dokaz, da je bila Slovenija poseljena že v mlajši kamni dobi, domnevajo pa tudi, da je bil človek tako ali drugače v stiku z njo tudi prek

S skrajno natančnostjo in previdnostjo se raziskovalci lotevajo ostanke ognjišč v bližini izhoda iz dvorane. Na dan prihajajo pet in več tisočletij stari ostanke zoglenelih žit, keramičnih posod in kosti daritvenih živali.

antike in srednjega veka. V življenju okoliških prebivalcev je odigrala različne vloge. Raziskave kažejo, da je bila najprej nekakšno okno v onstranstvo, stikališče med življenjem in smrtjo, prag do bogov, pozneje pa tudi pribežališče in skrivališče pred sovražno nevarnostjo.

Dr. Paola Korošec in arheologinja Milena Horvat, ki vodita sedanje raziskave v jami, pripovedujeta obiskovalcem o svojih odkritjih in o odkritih arheologov, ki so prišli v jamo pred njima. Počasi zori podoba pranaseljenecv te doline in medtem ko se besede strokovnjakin izgubljajo proti visokemu stropu mogočnega dvorane, domišljija splete obred, ki smo ga opisali v začetku tega sestavka.

PRASVETIŠČE IN PRAPOKOLIŠČE

Naselbin pravadnih prebivalcev, ki so po domnevah živeli na bregovih okoli jame, do sedaj še niso našli. Najbližja v jami pa veliko povedo o njih, predvsem o tem, da so verovali v posmrtno življenje, pa tudi, s čim so se ukvarjali in na kakšni stopnji razvoja so bili. Sedanje najdbe kažejo, kako je človek uporabljal jamo. Pričakovali bi namreč, da bi jo, prikladno, kot je, uporabljal za bivališče. Vendar temu ni tako. Bila je le nekakšno svetišče ter pokopališče. Vanjo so odlagali trupla svojih pokojnikov in

Eden od vhodov v mogočno Ajdovsko jamo. Za njim odkrivajo arheologi skrivnosti tisočletne civilizacije. V jami je bilo nekoč tudi jezero.

jim zraven za popotnico na oni svet dodajali hrano, posodo, osebne dragocenosti in orožje, kakor je bilo pač njihovemu stanu v življenju primerno. Hkrati je jama služila tudi kot prostor za daritvena obredja nam nepoznanim bogovom in verjetno tudi dušam umrlih. Daritve so opravljali na ognju, pepelišča pa so sledove teh darov ohranila do današnjih dni. Najstarejši doslej ugotovljeni sledovi civiliziranega življenja v jami segajo 5640 let nazaj.

Ostanki zoglenelih pšeničnih zrn pripovedujejo, da so bili prebivalci poljedelci, ki so poznali že več različnih vrst žita, zoglelele najdbe kosti pa pričajo, da so imeli že domače živali, govedo in drobnico, bili pa so tudi lovci, saj so mrtvim in božanstvom darovali tudi divjačino. Natančne analize so pokazale, da so polja ponekod opustili ter za svoja žita skrčili gozd na drugem kraju. Razvite pa so bile tudi nekatere vrste obrti.

Posebno zanimivo je bilo pokopavanje ljudi, če temu lahko tako rečemo, saj umrlih pravzaprav niso pokopali, ampak so jih samo položili v bolj umaknjene koticke, pod previsne stene, lega njihovih ostankev pa kaže, da so bili v večini odloženi v sedečem položaju, le nekaj jih je bilo v ležečem. Poleg trupel so mrtvim polagali njihovo popotnico za večnost. Vsi predmeti, ki so jih dobili mrtvi za zadnjo pot, so bili skrbno izbrani in okrašeni, umrli so bili svečano opravljeni, s sabo pa so imeli tudi predmete, s katerimi je bil dokazan njihov položaj v družbi. Kraj odlaganja umrlih je bil zagonovan ali nekako ograjen s položnimi kamni, poleg trupel pa so bile najdene tudi nekakšne oljne svetilke. Obredne ognje so kurili bližje vhodu.

Najdbe kažejo, da je ajdovska jama v Sloveniji eno najbogatejših najdbišč iz mlajše kamene dobe ter trenutno najstarejše najdeno grobišče. Nadaljnje raziskave v nižjih plasteh pa bodo pokazale, ali je človek uporabljal jamo že tudi v starejši kamni dobi, torej ob sami zori človeške zgodovine.

POL STOLETJA POTI V PRAZGODOVINO

Že prej so domnevali, da je prazgodovinski človek obiskoval jamo, saj njena lega, v rahli vzpetinici nad močvirnim poljem, z dvema vhodoma, skozi katera človek brez težav vstopi v glavno dvorano, kar vabi k temu. Akademik profesor dr. Srečko Brodar je že leta 1938 poskušal domnevo o prisotnosti pračloveka v jami tudi znanstveno utemeljiti. Napravi je nekaj sondiranj, njihova analiza pa je te domneve potrdila. Gradivo je leta 1953 obdelal prof. dr. Josip Korošec in na podlagi ostankev najdene keramike ugotovil, da gre za pomembno najdišče, s čimer se je Slovenija pridružila deželam, za katere je bilo znano, da so bile naseljene že v mlajši kamni dobi.

Zaradi pomanjkanja denarja se resnih raziskav Ajdovske jame vse do leta 1967 niso lotili, pa tudi takrat ni bilo možno jame docela raziskati. Bilo pa je dovolj, da je prof. Paola Korošec, ki pri raziskavah sodeluje še danes, ugotovila, da je bila jama ob svojem času pomemben sakralni objekt. Nadaljnje raziskave, ki jih od leta 1982 naprej sistematično vsako poletje opravljajo znanstveni sodelavci, arheologi, umetnostni zgodovinarji in študentje, so to potrdile.

Raziskave so vsekakor pomembne za vso Slovenijo in za znanost o življenju pračloveka nasploh. Ne gre pa prezreti pomena Ajdovske jame s kulturnozgodovinskega in turističnega vidika tudi za ožjo okolico najdišča, za krško občino. Poleg Posavskega muzeja, raziskovalne skupnosti in kulturne skupnosti so se v raziskovanje vključile tudi delovne organizacije, ki so z materialno pomočjo olajšale in pospešile raziskovalno delo. Ko bodo raziskave čez nekaj let zaključene, pa jih čaka še pomembno delo. Dragoceno jamo bo treba primerno opremiti in zaščititi, napraviti primeren dostop in jo ponuditi široki domači in tuji javnosti na ogled, tako kot s tako častljivimi kraji počno drugod po svetu. Sele tako bo okno v prazgodovino in edinstveno okno v onstranstvo, ki je sedaj поблиže poznano le v znanstvenih in ljubiteljskih krogih, postalo obča kulturna dobrina.

TONE JAKŠE

VIO TOZD Center za izobraževanje in kulturo TREBNJE, Kidričeva 2 telefon: 44-183, 44-558

VPISUJE

od 25. avgusta do 15. septembra 1988 vsak dan od 8. do 16. ure, razen sobote

1. v OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE

(6., 7. in 8. razred)

2. v PROGRAME STROKOVNEGA in SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA

— tečaje: skladiščnega poslovanja za voznike vilicarjev za upravljalce avto dvigal za upravljalce mostnih dvigal za upravljalce težke gradbene mehanizacije strojepisja knjigovodstva krojenja in šivanja gospodinjstva in kuhanja

3. v JEZIKOVNE TEČAJE

(začetne in nadaljevalne za otroke in odrasle)

- nemščine
- angleščine
- ruščine

4. v TEČAJE RAČUNALNIŠTVA

— osnovni tečaj (za vodilne delavce, vodje oddelkov, administrativne delavce)

— delo s preglednicami LOTUS 1-2-3

— začetni in nadaljevalni tečaj dBASE III +

5. za OZD organiziramo seminarje in tečaje

— varstva pri delu

— kontrola kakovosti

— druge oblike dopolnilnega izobraževanja, izpopolnjevanja ter prekvalifikacije po dogovoru z OZD

Podrobne informacije lahko dobite po telefonu ali osebno na gornjem naslovu.

RAZPISNA KOMISIJA OBČINSKEGA ŠKRETARIATA ZA NOTRANJE ZADEVE IN OBČO UPRAVO KRŠKO

RAZPISUJE

prosta dela in naloge

— OSKRBNIK PREMOŽENJA

POGOJI:

1. končana triletna srednja šola — tehniške smeri
2. tri leta delovnih izkušenj
3. zaželen izpit za kurjača

Kandidati naj vlože z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh kadrovski službi skupščine občine Krško. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

IMV Novo mesto TOZD Tovarna opreme Mirna

vabi k sodelovanju delavce
za opravljanje del in nalog

šivanja prevlek in zaves v oddelku šivalnice

Pogoji: končana šola za konfekarje, IV. stopnja zahtevnosti oz. skrajšani program, delovne izkušnje na področju šivanja.

Obenem vabimo k sodelovanju delavce naslednjih profilov:

1. dipl. inž. ali inž. konfeksijske tehnologije,
2. dipl. inž. ali inž. strojništva za področje tehnologije in brizgane plastike,
3. dipl. ekonomist ali ekonomist za področje planiranja in izdelave analiz.

Pisne ponudbe naj pošljejo kandidati v 8 dneh po objavi na zgornji naslov. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO

objavlja razpis za šolsko leto 1988/89 za vpis v oddelke za izobraževanje ob delu:

1. v 1., 2. in 4. letnik programa za poslovno-financijsko in trgovinsko dejavnost, smer ekonomski tehnik in v 1. letnik smeri prodajalec in trgovinski poslovodja
2. v 1. in 2. letnik programa za administrativno dejavnost, smer administrator
3. v 4. letnik programa za administrativno dejavnost, smer upravni tehnik (za absolventke administrativne šole).

Prijave za vpis, kolkovane s kolekom za 200 din, naj vložijo kandidati v tajništvo šole najpozneje do 23/9-1988 skupaj s prilogi:

- spričevalo o končanem 8. razredu osnovne šole,
- izpisek iz rojstne oziroma poročne matične knjige,
- potrdilo o zaposlitvi.

Sestanek z vpisanimi slušatelji bo v prostorih Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto, Ulica talcev 3/a, dne 26/9-1988:

ob 16. uri za slušatelje, vpisane v 1. letnik

ob 17. uri za slušatelje, vpisane v višje letnike.

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO ULICA TALCEV 3/A

objavlja prosta dela in naloge

snajilke za nedoločen čas — poizkusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo prijavo v 15 dneh po objavi na svet delovne skupnosti Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto.

Obzorja

LJUBEZENSKÉ PO STARI ŠEGI

Zbirka Ko so nageljni dišali je deseta pesniška knjiga slovenskega pesnika Marka Kravosa iz Trta in tretja, v kateri ima likovni ustvarjalec ravnotežen del. Motive pesmi v tej knjigi, ki je izšla nedavno v zbirki Vrba pri Prešernovi družbi, je upodobil akademski slikar Klavdij Palčič, tudi s Tržaškega. Knjiga je bila natisnjena v 3000 izvodih, torej v izjemno visoki nakladi za pesniško zbirko. Za tako naklado pa se je založnica Prešernova družba bržkone odločila zavestno in v prepričanju, da to skupno Kravosovo in Palčičovo delo ne bo obležalo na polcah. Vzrok za to ni nekakšna založniška špekulacija ali protežiranje avtorjev, ker sta pač zamejska Slovenca, temveč je glavni razlog že sama knjiga, pesmi in ilustracije, ki so v njej.

V pojasnilu pod naslovom piše, da prinaša zbirka ljubezenske pesmi, ki jih je »po stari šegi uglasil Marko Kravos, upodobil pa Klavdij Palčič«. Pojasnilo torej nedvoumno pove, da bo bralec v knjigi resda prebiral ljubezensko liriko, a ne takšne, kakršna se piše na Slovenskem danes (ki je pri nekaterih avtorjih vsa nabita z erotičnostjo in mesenostjo), pač pa v slogu ljudskih ali ponarodnih, ko so ljubezen še simbolizirali nageljni in so bile ljubezenske izjave še vse polne ptickov, zvezd, soncev in podobnega okrasja. Ker pa bi takšno pojasnjevanje hitro zavedlo in pripeljalo do zmotne ugotovitve, da Kravos potemtakem samo »plonka« ljudske pesmi, moramo povedati in se zavedati, da je Marko Kravos vendarle sodoben, moderen pesnik, zato za kaj takega v njegovi zbirki vendarle ne gre. Res je samo to, da so pesmi, zbrane v zbirki Ko so nageljni dišali, starske samo navidezno, po načinu izpovedi, sicer pa so nabite z občutjem in čustvi sodobnega človeka in temu primerno tudi prikrite s tančico humorja.

Takole pravi pesnik v Dekliški, eni najboljših v celi zbirki, iz katere je tudi kaj lahko prepoznati njeno uglašenost po »stari šegi«, citiramo pa jo v celoti: »Dal mi je Bog oči, da te vidijo, / dal mi je usta, da te ljubijo, / dve zvezdi na nedra / in mesec med bedra. / Kar Bog da, / naj še ljubi ima!« O marsičem pojo te pesmi, o pušel-

cu, ki ga dekle spleta za fanta, ki mora k vojakom, pa o fantu na bellem konju, dekletu, ki ni roža postala, ampak je samo trava dišala, kjer je ležala, in tudi baladni motivi so v njih. Pesnik je te pesmi pisal dvajset let, vendar v zbirko ni uvrstil vseh, ki jih veže ljubezenska snov, temveč le tiste, ki so

bolj nadosebne. Po zvočnosti, obliki in besedišču se zgledujejo pri staroljudski liriki in pri starejšem poetičnem izročilu. Ravnal je povsem zavestno, saj je tako preizkušal svojo spretnost, pa tudi to, koliko in kako je mogoče nekdanje pesniške vrednosti obnoviti za današnji čas. Palčičeve upodobitve motivov posameznih pesmi (ne vseh) niso zgolj razlaga prebranega v likovnem jeziku, marveč so to popolnoma samostojne likovne interpretacije doživeti ob teh pesmih.

PESEM KOT DOZOREL SAD

Jože Šmit se z nobeno svojo pesniško knjigo, pa jih ni narodil tako malo, ni zanetil revolucije v poeziji, še dovolj vidnega znamenja za kaj takega ni nikoli dal, še zlasti pa mu ni šlo za to, da bi pesmi prevratniško naravnava, jih modernistično mesil do nerazumljivosti. Tega pri njem tudi ne bi mogli pričakovati, saj bi bilo kaj takega v nasprotju z njegovo človeško, predvsem pa pesniško naravo in tudi sprto z njegovim pojmovanjem poezije.

Za Šmita poezija ni postavljanje besede k besedi ali pod besedo, kar se da zvonečo in nenavadno, ni torej pisanje samo, pač pa je poezija del pesnikovega vsakdanjega življenja. Pesnik poezije živi in, kar zapiše, je sa-

mo bolj ali manj popolna ubeseditve tega življenja, seveda spisana po pesniškem obrazcu. Ubese-ditev pride takrat, ko v tem življenju kaj tako dozori, da mora na papir. Tako kot dozori jeseni sadje na drevesu in zrelo samo odpade. Pesnik natančno ve, kdaj lahko »utrga« pesem s svojega pesniškega drevesa — ne takrat, ko so sadovi še zeleni, kisli, zagatni, ampak ko so zreli. V tem pa je tudi modrost, ki se je vsak pravi pesnik še kako zaveda.

In Jože Šmit je tak pesnik. Še več, njegova zadnja zbirka, ki je nedavno izšla pri mariborskih Obzorjih, dokazuje, da pesnik ne zna samo modro čakati na dozorelost, ampak imenitno ume dozorelo sadje tudi izbirati, ga sortirati, kot temu pravimo. Tokrat je že z naslovom Vzeti kamen iz ust povedal, kakšno poezijo bomo brali. Nekaj, česar do zdaj ni znal ali ni mogel povedati, ker ga je oviral kamen, ki se mu je zagostil v usta. Zdaj, ko ni več ovire, lahko izpove, kar se je leta dolgo nabiralo v njem kot usedlina — spoznanja, izkustvo, trpka resnica.

Pove, kaj misli o svojem pesniškem poklicu in drugih (tudi sodobnih) pesnikih, potem, da je bila v njem vseskozi neka dvojnost in zakaj so ga ljudje sodili samo po eni, zgolj zunanji človeški plati, ko pa je bil ves čas tako neskončno sam, celo brez sanj. Niso ga razumeli, zato se je zatekel k drevesu, ptici, roži in pri njih iskal odgovore na vprašanja, s katerimi je pri ljudeh naletel na nerazumevanje ali celo na molk. Nekako resigniran se je umaknil na obrobje, v človeško in pesniško osamo. Ne zato, da bi tam umolknil, dotrajal in preminil, temveč da bi v miru in tišini premislil vsa velika in drobna vprašanja

PEVCEV DOVOLJ, PEVOVODIJ PREMALO

»Življenje pevskega zbora je kot človeško življenje. Najprej ga je treba postaviti na noge, ga usposobiti, mu dati pravišen repertoar in ga izpiliti. Tako zbor zaživi polno življenje, s časom pa se prične staranje, stagnacija, ljudje postanejo utrjeni, naveščani, okupirani z drugimi obveznostmi in če zbora v tem zadnjem stadiju pravočasno ne obnoviš, mu ne daš novih moči in poleta, zbor počasi odmre.«

Tako pravi o pevskih zborih Tone Fink in lahko mu verjamemo, saj si je v svojem dolgoletnem vodenju pevskih zborov nabral že kar precej izkušenj. Čeprav je še sorazmerno mlad, je videl vzpon in padec mnogih pevskih zborov v novomeški okolici, dokler ni prišlo do sedanjega, lahko bi rekli mrtvila, saj živi ali životari le še nekaj zborov.

»Zavedati se moramo, da od amaterskih zborov ne moremo zahtevati vrhunske kvalitete, soliden nivo pa le lahko dosežemo, ampak z vztrajnim delom. Pogoj za to je seveda dober pevski material, dober pevo-vodja in mnogo trdega dela. Vse te tri pogoje pa je zelo težko izpolniti, zato se moramo često zadovoljiti pač s tem, kar je. Morda je bilo v preteklosti napak, da smo prirejali tekmovalne revije. Tako smo tistim, ki so ostajali zadaj, jemali voljo in pogum za nadaljnje delo. Prav množičnost in mnogoterost pa je tudi pogoj za kvaliteto.«

Tone Fink nima formalne glasbene izobrazbe, saj je diplomiral na ljubljanski Filozofski fakulteti iz slavistike in latinščine, potem ko je prevzel vodenje moškega pev-skega zbora v Dolenjskih Toplicah, pa se je začel izobraževati na seminarjih za zborovodje, ki jih je v Novem mestu prirejela novomeška ZKO v sodelovanju z republiško ZKS. Glasba pa je bila v njegovi družini, rodil se je v Podhosti pri Dolenjskih Toplicah, vedno živa. Oče, gozdni delavec, je rad raztegnil harmoniko, čeprav si je ni nikoli mogel kupiti, mati pa je lepo pebela. Tone je najprej igral kitaro, učil se je igrati harmonijo, sedaj igra orgle in poje tudi v ansamblu Jerko, z orgalmi in petjem pa nastopa tudi sam — kot en človek in ansambel. To mu vzame seveda veliko prostega časa.

»Vse to je seveda težko uskladiti, saj imam redno zaposlitev, ki tudi zahteva več kot člega človeka. Poučujem slovenščino na pedagoški gimnaziji, latinščino na medicinski srednji šoli ter neobvezno latinščino za tiste gimnazijce, ki jih to zanima. Prav za latinščino je v zadnjem času nekoliko večje zanimanje in je res škoda, da v No-

vem mestu, ki je včasih slovelo s svojo klasično gimnazijo, danes ni moč dobiti poglobljenega pouka v tem, za katere višje študije tako potrebnem jeziku. Kar učenci, pa še to prostovoljno, dobivajo sedaj, so le osnove,« pravi Tone in pogovor zopet zasučje nazaj k pevskim zborom.

»Živeti s pevskim zborom je življenje s pesmijo in svojevrsna družabnost, ki se ji je težko odreči. Ko je zbor v Dolenjskih Toplicah po petnajstih letih zamrl, sem prevzel moški pevski zbor gasilskega društva iz Šmihela. Z njim sem sedaj že sedmo leto, zraven pa vadam še mešani pevski zbor na Slatniku. Zlasti s Šmihelčani sem dosegel raven, ki je ob taki zasedbi in takem načinu dela še možna. Za kakovostni preskok bi bilo potrebno veliko več dela, kar pa je objektivno skoraj nemogoče. In ker je ta zbor eden redkih v okolici, smo z nastopi polno zasedeni. Pojemo na različnih prireditvah v krajevnih skupnostih, na prireditvah v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, v domu starejših občanov, kjer nam brezplačno nudijo prostor za vadbo, zelo veliko pa tudi na pogrebih. Pomanjkanje zborovodij v Novem mestu je očitno, saj stalno dobivam ponudbe iz različnih krajev, zanimanje za ustanavljanje pevskih zborov torej je, žal pa ponudb zaradi zasedenosti res ne morem prevzeti. Še te obveznosti, ki jih imam, bom moral skriti. Verjetno bom moral z leti opustiti ansambel, ki požira ne samo dneve, ampak tudi noči.«

Ob taki zasedenosti trpi seveda zasebno življenje, predvsem družina? »K sreči nimam drugih hobijev. Glasba mi je življenje in hobi hkrati, za glasbo pa je vneta vsa družina, zato kaže za moje delo veliko razumevanje. Žena poje v zboru na Slatniku, hčerka igra klavir, tudi sin po marlem igri, čeprav je zelo zavzet s kolesarstvom, saj je med najboljšimi mlajšimi mladinci v Jugoslaviji. Tako smo precej zavzeti vsi in ni časa za negodovanje.«

iz izložbe

84 MOŠKRIČEVIH

Jožeta Moškriča šteje literarna zgodovina za proletarskega pisca, podobno kot Toneta Cufarja in še nekatere, ki so izšli iz delavcev. Rodil se je 1902. v Dobrunjah pri Ljubljani v družini, ki ni poznala udobnega življenja, saj je živela le od plače, ki jo je domov nosil v večki papirnici zaposleni oče. Tudi mladi Jože je po končani osnovni šoli iskal priložnostne zaposlitve, ker pa ni dobil primerne-ga dela, je brez vednosti domačih odšel v Makedonijo v podoficirsko topničarsko šolo. To je bilo takrat, ko je po razsulu Avstro-Ogrske že nastala Jugoslavija. V vojski pa ni dolgo vzdržal in ko se je vrnil, se je zaposlil v Jugoslovanski tiskarni (danes Tiskarna Ljud-ske pravice) v Ljubljani. Ustvaril si je družino, postal član KP, deloval v kulturnih društvih, kjer je širil revolucionarne ideje, ter pisal drame in drugo. Pred vojno je bil zaradi revolucionarnega delovanja zaprt, po okupaciji Jugoslavije pa je bil najprej aktivist. 1942. je odšel v partizane, kjer pa ni dočkal osvoboditve. Že naslednje leto, 1943., so ga ujeli domobranci in ustrelili. Po vojni je bil proglašen za narodnega heroja.

Moškrič je največ pesmi napisal v zaporu, vseh, kolikor se jih je ohranilo oziroma je znanih, pa je nekaj nad 80. Medtem ko se je z dramami uveljavil že takrat, ko jih je napisal, pa je bil kot pesnik dolgo neznan, saj je večina pesmi ostala v njegovi literarni zapuščini. Veliko rokopisov je hranil v Kočevju živeči France Cankar, tiskarski delavec, s katerim se je Moškrič spoprijateljil v Jugoslovanski tiskarni, kjer sta skupaj delala, Cankar pa je bil tudi prvi, ki mu je Moškrič dal v branje svoje spise. France Cankar je tudi prvi izdal Moškričeve pesmi v knjižni obliki. V knjižici, ki je izšla v njegovem uredništvu 1963. pri Kočevskem tisku — ob 20-letnici tragične, a herojske smrti Jožeta Moškriča in ob 20-letnici zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju —, je bilo 35 izbranih pesmi. Knjižica, kjer je Cankar v spremni besedi tudi poudaril, da je Moškrič bival na Kočevskem leta 1942 pred rško ofenzivo, je medtem že zdavnaj pošla. Čedalje bolj pa se je kazala potreba, da izide v knjižni obliki celotno Moškričevo delo.

Te naloge se je lotil literarni zgodovinar in kritik Milan Dolgan. Leta 1984 je izdal Moškričeva dramatska besedila, obenem pa začel raziskovati tudi Moškričevo pesniško zapuščino. V ta namen je leta 1982 v Kočevju obiskal takrat še živečega Franceta Cankar-ja, dobil od njega še zadnje rokopise, obenem pa njegov navdušeni pristanek, da se loti tudi Moškričevih pesmi in jih izda v knji-gi. Knjiga je nedavno tudi res izšla in sicer s preprostim naslovom Jože Moškrič: Pesmi. Posebej velja omeniti, da so njen izid ob

gmotni pomoči Kulturne skupnosti Sloveni-je omogočili nekateri lokalni dejavniki iz Ljubljane in okolice, zlasti še Papirnica Ve-vice in Tiskarna »Jože Moškrič«, kjer so knji-go tudi natisnili (v 1500 izvodih).

Urednik Milan Dolgan je v knjigo vključil 84 Moškričevih besedil in jih smiselno oziroma vsebinsko razvrstil v šest ciklov: Svobodnjaške, Ljubezenske, Delavske, Jetniške, Dru-žinske in Domovinske. Pesmi izpričujejo enkratno, izvirno pesniško doživljanje objektivne resničnosti, projicirane tudi skoz pesniko-vo politično zavest. Pesnik je zaživel s trenutki veličine časa in boja, pa se izpovedal tudi v človeški skromnosti, celo kar majhnosti ob grozi spoznanja fašistične apokalipse, ki je takrat gazila tudi Slovence. Moškrič je skoz pesniška dela prikazan kot neposreden izpovedovalec doživetij v času in prostoru, kot takega pa ga je urednik — s spremno besedo — poskušal uvrstiti tudi v splošni ustvarjalni tok slovenske poezije v letih pred zadnjo vojno in opozoriti tudi na Moškričev prispevek k priložnostni in parti-zanski pesmi v prvih letih vojne.

»Izpovedna moč slovenskega izročila,« beremo na ovitku, »se je z Moškričevo pes-mijo venkratila v delavsko borbeno pa tudi lirično izpoved tiste kulturne zlahtnosti, ki vre iz moralnih narodovih korenin, se jih v odličnih zgodovinskih trenutkih kar naj-globlje zave in izkriči v neponovljivo, tudi disharmonično sozvočje.« Ta misel pa za-jema in obenem izpričuje temeljno vrednost nove knjige iz Moškričeve literarne za-puščine.

I. ZORAN

Delovna skupnost skupnih služb pri VIO Osnovna šola Novo mesto

razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

- 1 dipl. psihologa — svetovalno delo**
— za nedoločen čas s sedežem na TOZD OŠ XII. SNOUB Bršljin, Novo mesto, Kurirska pot 19
- 1 socialnega delavca — svetovalno delo**
— za določen čas s sedežem na TOZD Milka Šobar-Nataša, Šmihel št. 4, Novo mesto (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na delovno skupnost skupnih služb pri VIO Osnovna šola Novo mesto, Valantičeva 2. O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izbiri.
410/34

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto

RAZPISUJE

na podlagi srednjeročnega plana skupnosti za obdobje 1986—1990 izvajanje raziskav za leto 1989 na naslednjih področjih:

- usmerjanje družbenega razvoja:
 1. prenova mestnega jedra Novega mesta
 2. usmerjanje razvoja naselij v okviru obstoječih stavbnih zemljišč v občini Novo mesto
- energije:
 1. komunalna energetika v občini Novo mesto
 - varstva okolja:
 1. ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti zraka in vode v občini Novo mesto
 - surovin
 - družboslovnih raziskav
 - tehnološko-tehničnih raziskav

Prijave raziskovalnih nalog, pripravljene v skladu s smernica skupnosti, pošljite najkasneje do **15. oktobra 1988** na naslov: **Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Kidričev 13**, kjer dobite tudi dodatna pojasnila (tel. 21-820); program pojasnila v zvezi z nalogami, kjer so navedeni naslovi, pa dobite na Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto, Ljubljanska 2, tel. št. 21-040. Prednost pri uvrstitvi v program oz. sofinanciranje bodo imele naloge, ki bodo služile raziskovalcu kot osnova za pridobitev magistrskega ali doktorata.

405/

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povečini že pošte-
no odslužili svojo kazen, izmišljeni.

GRABLJE POMAGALE USODI

Takole je v svojo beležko 7. decembra pred enaindvajsetimi leti zapisal preiskovalni sodnik novomeškega okrožnega sodišča:

»Namestnik javnega tožilca mi je danes ob 19.45 sporočil, da so našli v Gornjem Grebenu 3 v gnojni jami ležečega mrtvega posestnika Jožeta Troho. Oba s tožilcem sva se nemudoma odpravila na kraj dogodka in tam v hiši na deski našla popolnoma golega moškega, za katerega je ženska ob njem pojasnila, da je to njen mož Jože, sicer izučen čevljar. Povedala je, da je moža našla okoli 15. ure mrtvega v gnojni jami blizu hleva in da so ga slekli zato, ker je imel oblačila prepojena z gnojnico.

V hišo je takrat vstopil tudi uslužbenec UJV, ki je že opravil prve poizvedbe. Pojasnil nama je, da obstaja sum, kako je Jožeta nekdo pahnil v gnojnično jamo, in da obstaja celo možnost, da je to storila njegova žena Marica, s katero sta že nekaj let živela v nenehnih preprih in prerekanjih. Ko smo si podrobneje ogledali golo truplo, je bilo na prsih pod bradavicami opaziti dve za otroško dlan veliki in precej globoki kožni odrgnini. Po tem je bilo moč sklepati, da je Jože močno padel na prsi, saj sta bili rani očitni navzlic temu, da je imel na sebi oblečeni dve spodnji majici, srnjco, pulover, suknjič in predpasnik. Odredil sem obdukcijo trupla, domačim pa dovolil, da oblačila operejo, osušijo in zlikajo.

Dvomi o sumljivi smrti Jožeta Trohe niso trajali dolgo, zgodba je bila v celoti pojasnjena že naslednjega dne.

»Oddahnila sem si, ko sem videla moder avto pred hišo in miličnika, ki sta me povabila, da sem v vozilo in se z njima odpeljem v mesto. Vest me je preveč grizla,« je kasneje preiskovalcem pripovedovala Jožetova žena Marica, ko so ponjo naslednjega dne prišli novomeški milič-

niki. »Stokrat raje bi videla, da bi še živel in me tepel, kot pa to, da sem sama pripomogla k njegovi smrti,« je v solzah nadaljevala. In kaj se je tistega dne sploh dogajalo na kmetiji, ki sta jo že po 10 let sama obdelovala zakonca Troha?

Alkohol je vrsto let majal odnose med zakoncema, Jože ga je rad popil, zadnje mesece se je nacejal le s šmarnico in žganjem. Pijan je vpil in kričal na ženo, očital ji je nezvestobo, tudi tepel jo je. Marica je vse to molče prenašala, v njej pa se je nabiral gnev. Tudi tistega usodnega 7. decembra je Jože preveč pogledal v kozarec. Sredi dopoldneva je bilo, ko je ženo pričel zmerjati in ji groziti. Ta se mu je hotela umakniti, odšla je iz hiše, to pa ga je verjetno še bolj razkačilo. Pograbil je gnojne vile in stopil za Marico. Zbežala je mimo gnojne jame, Jožetu pa je ob njej spodrsnilo, da je padel v gnojnico. Kdove, kaj se je takrat dogajalo v Marici, da se je odločila pograbiti grablje. Sama je povedala, da je hotela vsaj za hip videti, kako mož trpi, hotela mu je vrniti vsaj malo tistega, kar je on dan za dnem prizadejal njej. Z grabljami mu je zato glavo potiskala v gnojnico, hotela je, da se je napije. A je njeno

mascevanje trajalo predolgo. Ko je grablje umaknila in možu ponudila roko, da bi ga izvlekla iz jame, je spoznala, kaj je storila. Vsa prestrašena je odvrгла grablje in pričela teči. Ustavila se je šele pri sosedih. Rdeča v obraz in objokana jim je povedala, da je doma spet nekaj narobe, da ji mož grozi. Ni zbrala dovolj poguma, da bi priznala resnico. Vse do 15. ure je bila pri sosedih, pri njih tudi kosila, vmes pa razmišljala, kaj storiti. Naposled se je domislila in s seboj na dom povabila tudi 15-letnega sosedovega fanta, češ, naj njenemu možu odnese čevlje, da mu jih bo popravil. Doma nista našla nikogar, Marica se je delala, kot da tudi ona išče moža, odšla je pogledat celo na podstrešje. Nato je fanta zvalila, naj pogleda še proti hlevu, kamor je pot vodila prav mimo gnojnične jame. Jožeta je seveda našel v njej, na videz presenečeno in prizadeto Marico pa je fant poslal k njegovim domov. Marica je tistega dne tudi miličnikom ter preiskovalnemu sodniku in tožilcu trdila, da z možem smrtjo nima nič opraviti. Da jo je zasledoval z vilami in da je pred njim zbežala k sosedom, je trdila. Vest in občutek krivice pa sta čez noč naredila svoje,

resnica je prišla na dan že čez dvanajst ur. Naslednjega dne je preiskovalni sodnik zoper Marico odredil pripor, po treh dneh pa je bila izpuščena domov.

Sojenje je bilo 4. junija prihodnje leto. Senat ni imel težkega dela, tehtal je le, koliko naj vse olajševalne okoliščine znižajo kazen; naposled se je odločil in Marico obsodil na 4 leta strogega zapora. Začuda je bilo tokrat vrhovno sodišče, predvsem pa trpljenja, ki ga je morala Marica prestajati ob pijanem možu, kar sta navsezadnje potrdila tudi sinova. Kazen ji je znižalo na 2 leti in 6 mesecev zapora, 20. februarja prihodnje leto pa vnovič ustreglo prošnji za izredno omilitev kazni. Dogodek je Marico namreč hudo prizadel, 64-letni ženi se je zdravstveno stanje slabšalo iz dneva v dan, zato so ji kazen vnovič znižali na 2 leti zapora. Se isto leto, 30. decembra, pa so jo iz kazensko-poboljševalnega doma IG pustili na pogojno svobodo.

B. BUDJA

prejšnjega stoletja začela školjka z biserom počasi zapirati, tako je z leti upadal njen gospodarski in kulturni pomen, ki je segal daleč prek meja naše ožje domovine. Šele zadnja leta se gospodarstvo in z njim življenje počasi vrača v dolino, nekdanjega pomena in slovesa pa verjetno nikoli več ne bo doseglo. Vse premalo znamo poudariti bogato gospodarsko in kulturno zgodovino teh krajev, skoraj nemočni opazujemo, kako propadajo njegovi pomniki, oba gradova, soteški in žužemberški, pa ostanki mlinarstva, žagarstva, gozdarstva in železarstva, dejavnosti, ki so bile včasih hrbtenica življenja te doline. Počasi izginjajo tudi ljudje, ki so bili še žive priče gospodarske moči in zatona te doline.

»Moj oče je bil obratovodja na žagi v Soteski, ki jo je imel od graščaka Auersperga v najemu Javornik. Le-ta je bil lastnik tudi žage na Dvoru,« pripoveduje upokojenka Ana Može, ki je bila rojena ob začetku prve svetovne vojne v Soteski, sedaj pa živi v stanovanju nad Merkatorjevo trgovino na Dvoru. Od tukaj je lep pogled na sotesko Krke tam spodaj, na ribogojnico in na zelene gozdove na drugi strani. »Očeta so poklicali v vojsko in kmalu se je za njim v Galiciji zabrisala vsaka sled. Šele leta 1924 je mati preko oglasa v Dolenskih novicah od nekoga očitvidca izvedela, da je oče zbolel, bil prepeljan v bolnišnico in ob ruskem napadu v njej zgorel. Tako ga je lahko oklicala za mrtvega, kot vojna vdova pa je dobila malo trafiko na Dvoru, s katero se je za silo preživljala. Prej je morala na žagi zlagati deske, da

je lahko z najnujnejšim oskrbela dva majhna otroka, mene in še mlajšega brata.«

Na Dvoru, kamor se je družina preselila, je bilo v tistem času bogato kulturno življenje. Ana se spominja številnih kvalitetnih gledaliških predstav, ki jih je prirejala tamkajšnja igralska skupina, spominja se pevcev in aktivnega dela društva kmečkih fantov in deklet. Duša vsega kulturnega življenja je bil učitelj Ciril Dekval, ki je šel močno na živce vodji klerikalnega gibanja v dolini, žužemberškemu župniku Gnidovcu. Kadar je zmagala klerikalna stranka, je moral učitelj zapustiti Dvor in oditi na službovanje v Ambrus, ko pa so zmagali naprednjaki, se je lahko zopet vrnil, dokler ni končno zapustil doline in se preselil v Mozelj, od koder je odšel k partizanom.

Tudi Ana je začasno zapustila dolino in se zaposlila kot mlada trgovka v Ljubljani. Vrnila se je šele leta 1945, tik pred koncem vojne. Tu se je kmalu poročila s trgovcem Dušanom Možetom, s katerim se je poznala že petnajst let. Dušan je bil najmlajši sin iz premožne družine kmetov in trgovcev. Njegov oče je prišel kot dacar s Primorskega ter kupil od Auersperga večjo stavbo, v kateri so včasih stanovali železarski delavci, žagarji in gozdarji, v njej pa so bile tudi druge dejavnosti. Odprl je trgovino, ki jo je pozneje prevzel Anin mož. Ana se je ukvarjala predvsem s kmetijstvom in gospodinjstvom. Mož je skozi vso vojno sodeloval s partizani, zato je po vojni lahko obdržal trgovino, ko pa je prišlo do splošne nacionalizacije, je ostal v njej kot poslovođa vse do upokojitve.

»Vedno je bil dobre volje in poln hudomušnih domislic,« se spominja Ana. Ko so se po vojni prebivalci množično odseljevali v mesto, jih je dražil, češ, kaj se selite v mesto, kjer boste postali navadni meščani, ostanite tukaj, kjer ste dvorjani. Kot krajevni aktivist je vedno delal za napredek kraja in v veliko veselje mu je bilo, ko se je izseljevanje zausstavilo in se je začel Dvor z novimi gradnjami zopet širiti.

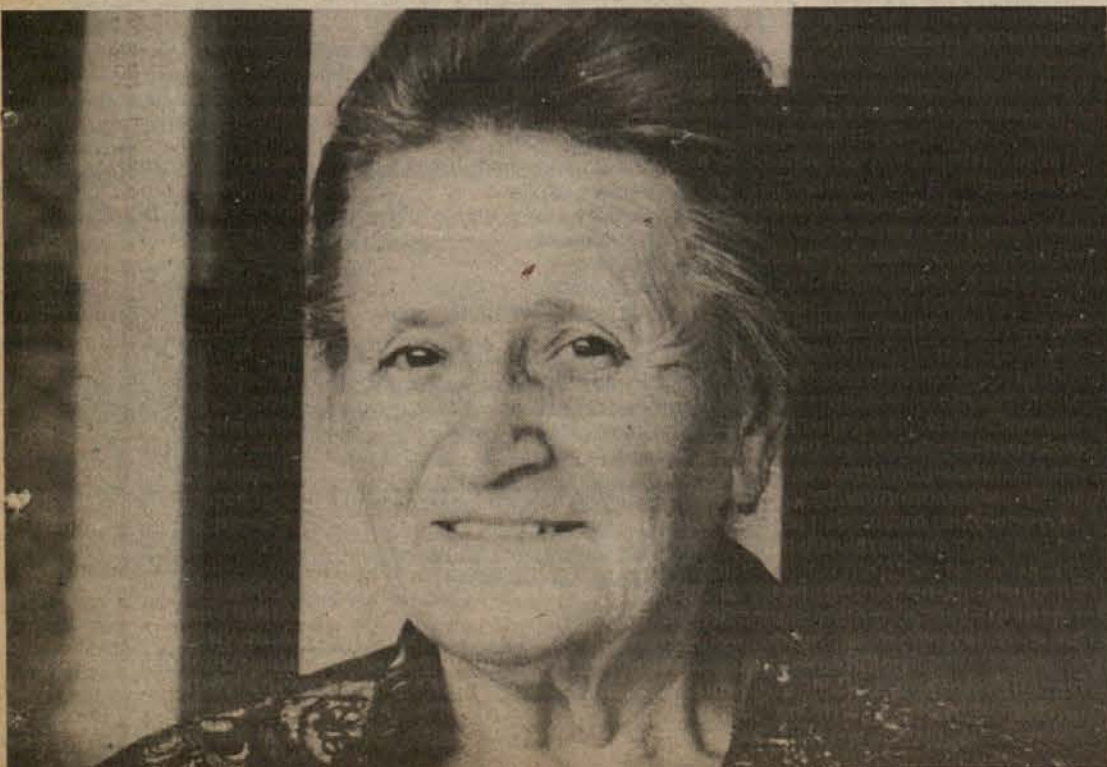
Ana je sedaj že nekaj let vdova in ima pokojnino po možu. Veliko bere, pa tudi dela ji sicer nikoli ne zmanjka. Če ne drugo, so ji v veliko zadovoljstvo vnučki. Štiri ima, tri po sinu, ki je profesor glasbe v Novem mestu, in eno vnukinjo po hčerki, ki živi v Ljubljani. Ko se pogovarja ob prijetno dišeči dopoldanski kavici, pride k babici najstarejši vnuk Iz-tok. Pravi, da se gre kopat v »taljansko krnico«. »Ja, vidite,« pripoveduje Ana, »tukaj na Dvoru in v vsej dolini je bilo včasih prebivalstvo zelo pisano. Bilo je veliko Nemcev pa Čehov in Italijanov, ki so delali na žagah, v železarni, v gozdu. Eden od Italijanov je v globoki krnici nad jezom pri kopanju utonil. Od takrat ji pravimo taljanska krnica. Menda je zelo globoka, nekateri menijo da celih 24 metrov, v njej je obilo navlake še iz vojnih časov pa tudi novejših odpadkov. V dolini je čedalje več mladih družin, ki že dobivajo zaslužek doma ali pa se vozijo na delo v mesto. Oživlja tudi kulturno delo. Čas bi že bil, da bi našo dolino, nekdanje življenje v njej in kulturne spomenike, kolikor se jih je še ohranilo, bolj predstavili turistom in drugim, ki jih to zanima.«

TONE JAKŠE

OSTANITE DVORJANI, NE MEŠČANI

Dolina ob zeleni Krki med Sotesko, Dvorom in Žužemberkom je biser dolenske pokrajine, za mnoge žal premalo poznan. Kot da bi se ob koncu

Med poslanimi pravilnimi rešitvami 31. nagradne križanke (tokrat je bilo poslanih nekaj manj rešitev, kar kaže, da ste še vedno na dopustu, nepravilnih rešitev pa je bilo nekaj več) je žreb izbral rešitev, ki jo je poslal VIKTOR SUNCIC iz Brežic. Za nagrado bo prejel roman Nikole Cvetiča »Čemerne«, ki ga je leta 1986 izdala Prešernova družba v Ljubljani. Događanje romana sega v čase NOB.

Rešitve današnje križanke pošljite najkasneje do 8. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto s pripisom KRIŽANKA 33.

NAGRADNA KRIŽANKA

TONA	UGLAJENOST	PRIRODA	NEKDANJI RODOVI V ITALIJI	KAMOR ČEBELE NABIRAJO MED	SESTAVL. J. UDIR	OSLUŽENJE	POTOPITEV	OČKA	JEZERO V ETIOPSI
					PREDSTOJNIK SAMOSTANA				
PREČNI DROG					NEVETSTVO PRENEHANE/NIHAIJCE TELO				
ST. DR. ZEMLJEPISEK					KLJUNAC/TATINSKA PTICA				
MERSKA ENOTA ZA POSPEŠEK/FILOZOF. NAUK								MOČNATA JED	PREDVOJNI PREDSENIK ZDA
DL	MODA DOLGIH KRIL	HRIB PIN BEOGRADU	1/TRINOJ	VRESTA ZITA/PSIKOVEC				AVT. OZNAKA OHRIDA/ZLATNI PLIN	
DOMAČE IME				MESTO NA SICILII					
NAZVANJE				LOVSKA NAPRAVA ZA ŽREB/TRENUTEK				ZAČETNIK SLOV. POSVETITVE GA PESNIŠTVA/KEM. SIMBOL ZA BARLU	
ČETVERKOTNIK				ZEV/AVT. OZNAKA NOVEGA SADA					
SLAMNAT KLOBUK								KONGOŠKI POLITIK	
ANGL. IME								RANOCELNIK	

REŠITEV KRIŽANKE ST. 31

SENNA, KOMA, KEAN, IVER, ODJAVNICA, NOE, AKTER, FORMULA ENA, A, EMA, BEVK, LYON, SCOTT, PN, ARS, PLEŠA, STO, ŠTEKLOST, OKIS, SOBA, SAVŠČICA, ONAN, TROJA, AN.

MISLI

Trpljenje odpira pot k človeku. Edina nagrada, ki jo človek prejme za resnično življenje — za trpljenje — je smrt; a je največja mogoča nagrada, kajti smrt so edina vrata v življenje.

T. KERMAUNER

Spomin je zakladnica, ki jo življenje nanaša kot velika voda.

D. LOKAR

Ferrari sanjal, da bo Ferrari

Rdeči avtomobili s črnim žrebcom na zadnjih nogah so življenjska filozofija in vera milijonov Italijanov — Avtomobile je izdeloval zato, da je lahko dirkal

Pred dnevi je v starosti več kot 90 let umrl Enzo Ferrari, znani avtomobilski konstruktor, vodja Scuderie Ferrari, popularno in iz spoštovanja imenovan tudi Commendatore. Voziti v formuli 1 za črnega na zadnje noge postavljenega žrebca je bilo vedno nekaj posebnega. »To je kot papeževo vabilo,« je pred kratkim v Budimpešti komentiral voznik Nigel Mansell, ko je priznal, da bo prihodnjo sezono vozil za Scuderio Ferrari.

»Ferrari so sanje vsakega voznika formule 1,« je rekel Anglež, »kdor dobi tako vabilo, prekine pogodbo in gre voziti za starca. Žal mi je, da ga verjetno ne bom spoznal, ker je hudo bolan.« In res ga ni.

Enzo Ferrari je nekoč izjavil, da sta bila samo dva voznika boljša od njegovih avtomobilov: Tazio Nuvolari in Stirling Moss. Vse svoje dirkače je imel enako rad, očetovsko pa je bil navezan na Gillesa Villeneuveja. Stirling Moss je izjavil, da ni noben Ferrarjev voznik umrl zaradi okvare na bolidu, čeprav je Commendatore postal več pogrebnih vencev kot vsi drugi konstruktorji skupaj. V njegovih rdečih bolidih so umrli Luigi Musso, Eugenio Castellotti, Peter Collins, Wolfgang von Trips in Gilles Villeneuve. Ne zaradi tehnične napake na vozilu, ampak zaradi velike napetosti, ki vedno vlada v moštvu Ferraria. Kajti to moštvo je življenjska filozofija in vera milijonov Italijanov, ki navijajo samo za rdeče avtomobile. Ne glede na to, kdo jih vozi. Resnica je namreč ta, da je v drugih ekipah več italijanskih voznikov kot v Scuderii.

Jacki Stewart, letalec Škot, je eden od redkih, ki so odbili Ferrarjevo vabilo. »Bil sem impresioniran nad ponudbo, vendar nisem pristal. Ni mi bila všeč njihova politika. Ferrari je italijanska norost, vse delajo v zanosu in nekakšnem snu. Moštvo je v nenehoma živčno, Enzo namreč zahteva več, kot je mogoče stori.« Avstrijec Niki Lauda je Ferrariju prinesel dva naslova svetovnega prvaka. Kljub temu je izjavil, da je bila nervoza v moštvu komajda znosna. Vsi so vse vedeli in vsak mesec je bil sestanek pomiritve. Kljub temu se Lauda svoje italijanske avanture spominja kot ene najboljših v svojem življenju.

Zanimivo je, da se je vsa ta živčna napetost v Ferrarjevem moštvu polnila in praznila brez navzočnosti gospodarja. Enzo Ferrari ni bilo na dirke več kot 30 let, vse od smrti svojega sina Dina, ki je pri 24 letih umrl od levkemije. Ne glede na fizično (ne)navzočnost pa je popolnoma jasno, da je Commendatore vedel za vsako podrobnost in da je lahko le on vleklast strateške poteze.

»V igri, ki jo je vodil Enzo, nikoli ni bilo fair playa,« je rekel Carroll Shelby, ameriški avtomobilski konstruktor in nekdanji dirkač. »Bil je hladen gospodar, ki je zaradi svojih ciljev izkoristil vse in vsakogar. Vedno je naredil to, kar mu je narekovalo srce, to pa je bilo predvsem zanj.«

Ferrari je znani tudi po proizvodnji vrhunskih športnih avtomobilov. Te je delal zato, da je lahko dirkal v formuli 1. Doslej je bilo narejenih okoli 40.000 avtov z značilnim črnim žrebcom.

Seveda so zelo dragi, kdo hoče imeti ferrarija, mora na dolarski ček napisati 6 števil. Ferrarjevi avtomobili so bili in so še vzor za tovarne, kot so Lotus, Lamborghini, De Lorean, Pontiac. Ferrarjevi rdeči jekleni žrebci so bili vedno bolj eksotični kot nemško perfektni Porsche in bolj vznemirljivi kot angleška klasika v podobi Rols Roycea in Aston Martina. Predvsem pa so bili ferrariji vedno najhitrejši. Precej star model ferrari GTO ima recimo 400 KS, od nič do 100 km na uro pospeši v 4,8 sekunde, najvišja hitrost je 303 km na uro. V ZR Nemčiji tega skoraj veterana komaj dobite za 300.000 mark. Po Ferrarjevi smrti pričakujejo, da Fiat, ki drži v svojih rokah 50 odstotkov delnic, ne bo spreminjal imaga, ki ga je ustvaril prekanjeni starček. Se posebej ne zato, ker je tovarna »Ferrari« (prej bi rekli delavnica) še lani imela skoraj 12 milijonov dolarjev čistega dohodka. Bojazen, da bo vse nekoliko manj ekskluzivno, pa nedvomno obstaja. Najbolje je to izrazil Andrew Cohen, ameriški zbiratelj ferrarijev. »Odkar ima zraven prste Fiat, ferrariji niso več tako vznemirljivi. Upam, da Fiat ve, kaj dela.« Lepotec, ki gre ta hip po svetu najbolj v promet, je ferrari testarosa, predzadnji model tovarne iz Modene. Njegova tovarniška cena je 136.000 dolarjev.

Kot je rečeno, je Enzo Ferrari delal avtomobile zato, da je lahko dirkal. Osvojil je 93 zmag v formuli 1, devet voznikov in osem konstruktorskih naslovov prvaka sveta. To je več kot kdorkoli doslej.

Prečesen del življenja Enza Ferraria je bil povezan s Fiatom. Tam je po prvi svetovni vojni dobil tudi svoje prvo delo. Ferrari je bil tudi dirkač. Na slavni Targa Florio je bil nekoč celo deveti, nekoliko nadpovprečnega voznika pa je odlikovalo zelo nadpovprečno tehnično znanje. To je znal ceniti Alfa Romeo, kamor so ga vzeli za poskusnega voznika. Kmalu je napredoval do položaja glavnega inženirja. Takrat, leta 1929, se je odločil, da bo osnoval svojo tovarno. Scuderia Ferrari v Modeni. Fašisti so ga leta 1938 prisilili, da je prodal tovarno in se vrnil v Alfa Romeo, kjer je bil vodja dirkaškega moštva. Leta 1940 se je spet osamosvojil in napravil lastni dirkalni avto. Niso mu dovolili dati ime ferrari, zato ga je imenoval »815«. Med drugo svetovno vojno je Enzo Ferrari izdeloval letalske motorje, vse do 1944, ko so zavvezniki zbombardirali tovarno.

Prvi pravi uspeh je Ferrari dosegel leta 1951 v tedaj ustanovljeni formuli 1. Takrat je vozniku Froilanu Gonzalesu uspelo premagati Alfa Romeo na Grand prixu v britanskem Silverstoneu. Omenili smo že, da je Ferrari pokopal več dirkačev kot katerakoli druga ekipa. To je bil tudi eden izmed vzrokov, da dolga leta ni navačil italijanskih voznikov. Najhujši udarec pa je dobil, ko mu je umrl obetajoči sin Dino, po katerem so kasneje imenovali številne modele in motorje. Ferrari je bil bolan že več let, junija letos je bil že tako slab, da ni mogel vstati s postelje in pozdraviti papeža Janeza Pavla II, ki je ob 90-letnici slavnega konstruktorja obiskal tovarno Ferraria.

Commendatoreja so pokopali dan po njegovi smrti v krogu najožje družine. Novico, da ga ni več, so sporočili po pogrebu.

Ko se Enza Ferraria nekoč vprašali, ali je zadovoljen s svojim življenjem, je odgovoril: »Jaz sem samo eden od tistih, ki so sanjali, da bodo Ferrari.«

(Vir: AMS)

Bolezen umazanih rok

Na dopustu kaj lahko zbolimo za seroznim meningitisom

V poletnih mesecih se življenje kar spremeni, posebno takrat, ko ljudje krenejo na dopuste. Ljudstvo se seli iz tovarn na plaže in iz pobeljenih stanovanj sredi zatolih mest pod pisane platnene strehe v prijetnih gozdičkih. Vendar lepe počitnice premorejo tudi kako temnejšo plat. Poleti, ko ljudje živijo v šotorih, prikolicah ali na kak drug nevskađnji način, lahko bolj kot sicer — zbolijo. V dopustniških začasnih bivaličih, kjer je običajno manj vode, se človeka kaj lahko poloti katera od boleznih umazanih rok.

Mednje gotovo sodi serozni meningitis. Ni si brez razloga prislujši oznake znanec umazanih rok, saj prihajajo virusi, ki ga povzročajo, v človekovo telo skozi prebavila. Bolnik virus izloči z blatom ter iz nosne sluznice in iz zgornjega požiralnika, sicer pa človek zlahka stane virus. Bolezen se prenaša tako z neposrednim stikom z bolnikom ali zdravim klicenoscem kot z dotikanjem okuženih predmetov.

Povzročitelji seroznega meningitisa po podatkih strokovnjakov radi domujejo v lužah in odpadnih vodah. Domnevajo, da jih lahko prenašajo tudi muhe, ščurki in drugi mišes, čeprav za to nimajo dokazov. Ko virus vdre v človekov organizem, se lahko pri bolniku različne reakcije. Serozni meningitis kar v dobri polovici primerov poteka v lažji obliki, ko pride samo do nekajdnevnega zvišanja temperature, driske in dihalnih motenj. Komplikacije, kot so dolgotrajnejši glavobol, razdražljivost in nespečnost, slabijo bolnika le redko. Trajni posledice serozni meningitis navadno ne povzročajo; od dvesto bolnikov umre eden. Najpogosteje zbolijo otroci med 4. in 9. letom starosti, in sicer zbolijo dvakrat manj deklice kot dečki. V puberteti je ženski spol bolj na udaru povzročiteljev seroznega meningitisa kot moški.

Akutno obolenje se vleče okrog deset dni. Pri nekaterih bolnikih lahko pride v tem času do delnih hromitev in vnetja možganov, vendar so posledice tega redke. Za pozornost kljub temu ni odveč, pove podatek, da je v letošnjih sedmih mesecih zbolelo za meningitisom 435 ljudi, kar je 133 odstotkov več kot lani v tem času. V novomeški regiji so zabeležili 132 obolelih, v ljubljanski pa kar 152.

Dirka puščavskih ladij

V Avstraliji 2.085 milj dolga dirka s kamelami — Osip tekmovalcev

Kdo ne pozna kolesarskih tekmovalj, cestnohitrostnih preizkušaj motoristov, dirk formule 1, konjeniških tekem! Take prireditve je moč videti tudi pri nas, če že ne v živo, pa vsaj prek malih zaslonov. Vendar pa širom po svetu pripravljajo vrsto nam manj znanih tekmovalj, ki jih vidimo redko in zanje celo slišimo le včasih. Nenačasnih rekordov željni uživajo ob dirkah polžev, ob ravanju razdraženih petelinov in še katerih manj množičnih »športih«. Ljubitelji poskočnosti večjih živali pa med drugim pripravljajo tudi dirke kamel.

O eni zadnjih takih dirk poročajo iz Avstralije. Da je šlo v tem primeru zelo zares, pove podatek, da so se puščavski jahači podali na 2.085 milj dolgo pot. Zdržljivost puščavskih ladij so preizkušali v puščavi med gorovjem Ayers Rock v osrčju Avstralije in v pacifiško obalo Queenslanda in če človek pozna radodarnost puščave, si zlahka dopove, da dirka ni bila med najlažjimi. To je hočeš nočeš priznalo drug za drugim tudi precej udeležencev kamelje dirke. V začetku junija se jih je premetavalo na kameljih hrbtih skozi avstralsko puščavo le še 51, medtem ko se jih je na pot 23. aprila letos podalo 69.

(Vir: Time)

Lojze Cestnik: MOČ USODE

Za- tekem sem se v zavetje gozda na Rožniku. Med padanjem bomb po mestu sem vrezoval v lubje drevesa srce in najini imeni. V mislih sem bil v tistih dneh, ko bo vojna končana in se bova z Baruško spet videla, objela in se rada imela. Tisti dan ji bom podaril prstan, ki sem ga bil kupil in dal vanj vrezati najini imeni. Hrepenenje je tako premagovalo kruti čas.

Vrtinec vojne me je potegnil v hudo preskušajo, moral sem v pekel Dachaua. Iz tega sveta ponižani, terorja, morije, grozote in smrti sem se vrnil v opustošeno domovino, ko so se razpršili pretebi temni oblaki svoboda. Vrnil sem se iz smrti v življenje.

Tudi v dneh groze in trpljenja me misel na Baruško ni zapustila. Pogosto sem bil v mislih z njo, begal sem v spomine na srečne mlade dni. In ko je prišla svoboda, sem začutil silno hrepenenje, da Baruško poiščem.

Nekoga dne sem trdno sklenil, da odidem na pot. Navsezadnje me je k temu vezala tudi davna obljuba, ne samo nepo- tešeno hrepenenje. Predno sem šel na pot, sem odšel v gozd, da bi še enkrat videl drevo, na katerega sem vrezal najini imeni. Čeprav nisem vraževeren, me je globoko potrl, ker drevesa nisem mogel najti. Slutnja mi je govorila, da tudi Baruške ne bom. A pregal sem zlo slutnjo. Raje sem se predajal mislim, kakšno bo najino srečanje, kako si bova po dolgih letih spet ljubeče zrla v oči, kako ji bom podaril prstan in kako ga bo vesela.

Prispel v Zagreb. Najprej sem se oglašil pri Baruškini prijateljici Magdi, da jo povprašam po novicah. Bila je prese- nečena, ko me je videla.

»Za boga, kaj si res ti?« je vzkliknila. Bila je zmedena in komaj se je zbrala od prese- nečenja. Ponudila mi je stol in nato skuhalo čaja. Sele potem je pogovor sproščeno stekel.

Seveda me je najbolj zanimala Baruškina usoda in nestrpnost sem pričakoval, kaj mi bo Magda povedala.

»Vse boš zvedel,« je začela nekako v zadregi. Popila je požirek čaja, se odsotno zadržala skozi okno, nato pa me pogledala žalostno, kot bi ji bil v težko breme.

Potem je nadaljevala: »Nikar je ne obsojaj! ... Saj veš, kako krhkega in mehkega srca je bila. Vse mogoče so ji tvezli in ji pregovarjali, češ da te ne bo nikoli več videla, da si pozabil nanjo, da te celo ni več med živimi. Klonila je in naredila tisti usodni, nesrečni korak. Poročila se je, na neko kmetijo v Donjem Miholjcu...«

Magda je obmolnila, popila nekaj kapelj čaja in nato nadaljevala: »Sreča ji ni bila naklonjena. Njen mož je kmalu padel v boju. Ostala je sama s hčerki- co... Tebe pa se je vedno rada spominjala. Oprosti ji, če moreš.«

Starajoča se stara celina

Nerazviti svet se otepa z veliko rodnostjo, razviti pa jo nujno potrebuje — Neuspešen boj

Lani je doseglo število prebivalstva na zemeljski obli pet milijard. Do konca stoletja predvidevajo, da bo ta številka že šest milijard. Hitro naraščanje prebivalstva je posledica povečane rodnosti in podaljšanja povprečnega trajanja življenja. V razvitih deželah je povprečna življenjska doba tudi že 71 let in več. Dejstvo je, da so družine z zelo velikim številom otrok praviloma sinonim za zelo revna okolja in da je za razvitejši svet značilna majhna rodnost. V manj razvitem delu sveta se nabira t. i. populacijska eksplozija, za katero nihče ne ve, ali jo bo glede na družbene in ekološke posledice mogoče obvladati, v bolj industrializiranem delu sveta, pa je govor o imploziji prebivalstva. Prebivalstvo razvitega sveta je doseglo prvo milijardo leta 1965, nato pa je tudi ostalo na tej ravni. Prebivalstvo tretjega sveta je doseglo tri milijarde leta 1975 in štiri do danes.

Evropa postaja iz dneva v dan starejši kontinent, število rojstev vidno pada. Za primer — v Italiji se je pred 50 leti rodilo 29,4 otrok na 1000 prebivalcev, danes se jih rodi le še 10,2. Britanska stopnja rodnosti je v šestdesetih letih dosegla vrhunec, ko se je na 1000 prebivalcev rodilo 18,8 otrok, danes pa prijoka na dan le še 13,6 otrok. Edina dežela v Evropi, ki še nima tovrstnih demografskih problemov, je Irska. Toda reprodukcijski problem ni nič manjši tudi v vzhodnem delu Evrope. Celo Demokratična republika Nemčija beleži vse večji padec rojstev, leta 1980 se jim je rodilo še približno 15 otrok na 1000 prebivalcev, po šestih letih le 13. V Romuniji pojenja število dojenčkov tako naglo, da je vlada uvedla program populacijske rasti, ki sloni predvsem na občutku patriotske dolžnosti do domovine. Prav tako skokovito pada rodnost tudi na Madžarskem. Na ničelni stopnji rasti so sedaj Italija, Danska, Velika Britanija, medtem ko so ZRN, Avstrija, Madžarska in Nemška demokratična republika že pod ničlo.

Letimo v obdobje masivnih demografskih sprememb. Družinska politika je spremenljiva, demografski pojavi so dolgoročni, tako dolgoročni, kot je npr. proces uničevanja narave. Posegi države, ki nadzorujejo reprodukcijo in usmerjajo populacijsko politiko, so od države do države različni. Evropa mora nujno ustaviti hitro upadanje rojstev, če hoče znižati vse višjo starostno strukturo prebivalcev. Zahodna Nemčija trenutno šteje približno 49 upokojencev na 100 delavcev, strokovnjaki pa napovedujejo, da bo to število do leta 2010 naraslo na 74 upokojencev na 100 delavcev. Če ne bodo dovolj hitro ukrepali, bo njihov pokojninski sistem v slabih petnajstih letih odpovedal. Nekateri predlagajo, da bi leta, ki so godna za upokojeitev in se po Evropi gibljejo približno povsod enako, od 55 let za ženske, do 60 let za moške, dvignili za pet let. Kot problem, ki ga povleče za sabo manjša rodnost, so tudi vse višji stroški za zdravstveno oskrbo starejših ljudi. Danes je že 12,4 odstotka zahodnoevropske populacije starejše od 65 let, čez 30 let pa bo takšnih že 18,4 odstotka. Le-ti bodo porabili 55 odstotkov vseh zdravstvenih sredstev. Na manjše število vojaških škornjev pa bodo morale računati tudi armade. Zahodnonemško vojaško ministrtvo načrtuje, da bi v prihodnje sprejelo 15000 tujcev na lažja vojaška mesta.

Zakaj takšno padanje rojstev? Z izboljšanjem higienskih razmer se je smrtnost dojenčkov zmanjšala in z uvedbo socialnega zavarovanja so otroci izgubili pomen kot sredstvo zavarovanja za starost, postali so strošek. Med ostalimi dejavniki, ki jih še navajajo, so: emancipacija žensk, zanesljiva kontracepcijska sredstva, ki preprečujejo nezaželeno nosečnost, legalizacija abortusa. V petih letih po letu 1965, ko so začele ženske jemati tabletko proti zanositvi, je v ZRN število rojstev upadlo za polovico, v SZ, v Ruski socialistični republiki, pa ima povprečna ženska najmanj dva splava v življenju, nekatere pa tudi do deset. Skorajda povsod po Evropi se zakonci odločajo za enega ali dva otroka. Mnogi namigujejo, da je za to kriva materialistična kultura. Starši hočejo svojemu otroku ponuditi vse, od avtomobila do potovanja po svetu.

Trenutno se po Evropi trudijo, da bi z višjimi otroškimi dodatki in daljšimi porodniškimi dopusti pri ženskah zopet spodbudili večjo željo po materinstvu. V SZ, Češkoslovaški in na Madžarskem imajo že nekaj časa posebne populacijske programe, v katerih je posušena pomoč mladim družinam, ki so ponavadi v slabem ekonomskem stanju, prav tako dobivajo posebno pomoč neporočene, ločene ali ovdovele matere. Tudi v zahodni Evropi so začeli podobne ukrepati, dejstvo je le, da do sedaj ti programi niso pokazali še nobenega pozitivnega rezultata.

J. Ž

(Vir: Time)

S špageti v boj proti depresiji

Presenetljivo odkritje raziskav v Ameriki

Zdaj je tudi uradno: ni je boljše stvari na svetu proti depresiji, kot je dober krožnik špagetov. Italijani so to morda že dolgo vedeli, znanstveno potrđitev in razlago pa je šele v teh dneh dal ugledni ameriški znanstvenik Richard Wurtman, docent nevroendokrinologije na slavnem Massachusetts Institute of Technology.

Profesor Wurtman je na letnem kongresu ameriškega psihološkega združenja povedal, da so njegove raziskave pokazale, da velike količine ogljikovih hidratov takoj dvignejo raven serotoninu v možganih. Za serotonin se je vedelo že prej, da vpliva na psihično počutje ljudi, voljo, apetit, sen in podobno. Poskusi profesorja Wurtmana na miših pa so pokazali na neposredno zvezo med nivojem serotoninu v možganih in nekaterimi depresijami, debelostjo in predmenstrualnimi težavami. Ugotovitve na miših so potrdili še pokusi na študentih.

Novo ugotovitve so prava obsodba prehrabnih navad anglosaksonskega sveta in pohvala mediteranski hrani. Profesor Wurtman je več kot tisoč zbranim ameriškim psihologom povedal natano tako: »Če bi hotel bit povsem preprost, bi iz povedanega povzel, da je krožnik špagetov najboljši. Če hočete dobro začeti dan, je najboljši zajtrkovati pecivo, opečene kruhke in sladkano kavo. Proteinski zajtrk z jajcem, s šunko in salamo ima povsem nasprotno učinke.« (Primorski dnevnik)

POTA IN STRAN POTI

dežurni poročajo

DEVIZE IN BONI — Neznani storilec 20. avgusta zvečer vlomil v osebni avto ajka Mežnarica iz Gorenjega Polja. Odnesel je 200 mark, 100 šilingov, bone za orivo v vrednosti 250.000 din in zavojek cigaret. Mežnarica je avto pustil na parkirišču pri kulturnem domu v Prečni. Za orilec poizvedujejo.

Izgubljeno kolo ubilo zdomca

malomarnega voznika to-ornjaka še iščejo — M. lukič ni mogel ničesar storiti

BREŽICE — Mirko Jukić iz Bosan-tega Broda, ki je na začasnem delu v R Nemčiji, je 18. avgusta ob 20.45 eljal z osebnim avtom iz Ljubljane roti Zagrebu. Pri Podgračnem je z le-m kolom zapeljal na izgubljeno re-zrno kolo doslej še neznanega tovrn-ika. Prednja leva guma se je v hipu praznila, avto pa je potegnilo na levo olivico ceste. Takrat je po nasprot- em pasu ceste s tovornjakom pripeljal edjo Aničič iz Sanskega Mosta. Isebni avto je trčil v zavorne rezervoar- in nato v zadnje levo kolo tovornjaka. ukčić je bil tako hudo ranjen, da je umrl a kraju nesreče. Promet na magistrali : več kot tri ure potekal enosmerno. leznana voznika tovornjaka, ki je iz- ubil rezervno kolo in s tem povzročil odo nesrečo, še iščejo.

GASILCI REŠILI HIŠO

SEMIČ — Na semiškem območju : bilo 16. avgusta dopoldne močno eurje, med katerim je strela udarila v ospodarsko poslopje Martina Pluta a Vinjem vrhu. Skedenj poln sena (v jem je bilo tudi 1500 kg pšenice), je ogorel do tal. Vnela se je tudi streha ekaj metrov oddaljenega hleva. Tu- i ta je zgorela. Živino, prašiče in robnico so pravočasno rešili. Kljub smu da so bili prvi gasilci na kraju esreče že čez 10 minut, je bil ogenj lko močan, da so komaj kaj rešili. ač pa je 60 gasilcev iz različnih be- kranjskih gasilskih društev z ne- ehnim polivanjem rešilo stanovanj- o hišo Martina Pluta. Gospodarsko oslopje je bilo zavarovano, po ne- skovni oceni je škoda za 20 milijov din.

MALOMARNOST POŠKODOVALA STROJ

KOČEVJE — Kočevski miličniki : bili 18. avgusta zjutraj obveščeni, a je v obratu Zaga pri kočevskem IK prišlo do poškodbe stroja. Ugo- vili so, da je že prejšnji dan okoli 6. ure gaterist M. G. pred menjavan- m žage čistil gater. Pri tem je padla a sito okoli 25 cm dolga kovinska gozda, ki je nato ob zagonu žage omila jermenico in poškodovala si-. Na stroju je okoli milijon din ode, nadaljnjih 8 milijonov din ode pa je, ker delavci žage dva dni so delali. Škoda zaradi izpada bodo adoknadili tako, da bodo delali na- ure in na prosti soboto. Gaterista so iličniki zaradi suma, da je malo- arno opravljalo delo, prijavieli te- eljnemu javnemu tožilstvu.

KRONIKA NESREČ

PRESPOLZKO — Andreas Berch- abreiter iz ZRN je 21. avgusta okoli 3. e vozil z osebnim avtom iz Ljubljane oti Zagrebu. Pri Zalokah je zapeljal v vo, ker je nameraval prehitovati. Takrat opazil, da iz nasprotne smeri prihaja vo- o, začel je zavirati, pri čemer pa ga je na olzckem cestniču začelo zanašati. Avto se postavil pravokotno na cesto, vanj je e ebnim avtom trčil Miroslav Stepanović, je pripeljal iz nasprotne smeri. Laže so i ranjeni nemški voznik in njegova so- tnica, Stepanović ter njegova dva so- tnika. Vse so odpeljali v novomeško

SPOLZKA CESTA — Strokovnjaki pravijo, da je prvi dež, ki pade po dolgotrajni suši, za avtomobiliste na cesti najbolj nevaren. Dež razmoči cesto, na kateri nastane tanek masten film, prava drsalnica za tiste, ki ne upoštevajo spremenjenega stanja na vozišču. Takole je ob rahlem naliivu prejšnji torek vrglo v skalno steno avto našega zdomca na gorjanski cesti. K sreči ni bil nihče poškodovan, materialna škoda na avtomobilu, ki je pristal na strehi, pa je bila velika. (Foto: T. Jakše)

Večje kazni in varnost

Bo dopolnjeni zakon o temeljih varnosti cestnega prometa odpravil anarhijo? — Kaj menijo ljudje

NOVO MESTO — Kmalu bo začel veljati dopolnjeni zakon o temeljih varnosti cestnega prometa, ki je bil sprejet konec julija letos. Novi zakon obeta vrsto sprememb, med drugim višje denarne kazni natančno določeno odgovornost staršev ali skrbnikov za storjene prekrške otrok ali varovancev, za več zaporednih prekrškov v dveh letih bo sledilo ponovno preverjanje znanja iz prometnih predpisov itd. Glavni namen ukrepov je, da bi zmanjšali število prometnih nesreč in število mrtvih na naših cestah, glede prometne varnosti smo namreč na zadnjem mestu evropske lestvice. Kaj menijo o novi zakonodaji občani?

TONI ČEGOVIK, prodajalec v Novotehnini poslovalnici Avto-deli v Novem mestu: »Kljub novemu zakonu bo še vedno veliko prekrškov. Do sedaj ni bilo pre- tiranega povpraševanja po varnostnih

čelah, če bodo res postale obvezne za vse motoriste, jih bomo pač več naročili, zmanjkalo nam jih ne bo. Bojim se le, da bo za marsikoga predraga, že sedaj stane okrog 170.000 din.«

BRANE UHAN, srednješolec, motorist iz Novega mesta: »Nisem si še nabavil čelade, če pa bodo denarne kazni res tako visoke, jo bom pač moral kupiti, čeprav je štipendija majhna. Kultura voznikov je res nizka, toda konec koncev te ne more nihče prisiliti, kako boš vozil.«

FRANC NOVAK, delavec na novo- meški GG in šofer osebnega avtomobila: »Če ne bi bilo teh zakonov, bi bilo še več nesreč. Mnogi bodo še naprej vztrajali krši- telji. Upam, da jih bodo spametovale vsaj visoke kazni. Ne smemo pa pozabiti, da so vzrok številnih nesreč tudi naše slabe ceste.«

J. ŽAGAR

Toni Čegovnik Brane Uhan Franc Novak

PREHITEVANJE PO MOKREM

NOVO MESTO — Mustafa Čirkin iz ZRN je 21. avgusta dopoldne vozil z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubl- jani. Pri Benečiji je na ravnem delu ceste začel prehitovati osebni avto, ki ga je vozil Aslan Mehmet iz ZRN. Med pre- hitenjem se je Čirkinu iz nasprotne smeri približeval drug avto, zato je zavrl, pri čemer pa ga je na mokri cesti zaneslo v Mehmetov avto, nato pa je čelno trčil v avtomod Tima Suselebecka iz ZRN, ki je pripeljal nasproti. Čirkin je bil hudo ranjen, odpeljali so ga v no- vomeško bolnišnico, na treh vozilih pa je za 27 milijonov din škoda.

NOVIH 12 ŽRTEV TRAKTORJA

LJUBLJANA — Svet za preven- tivo in vzgojo v cestnem prometu sporoča, da je bilo na kmetijah v prvem polletju 14 nezgod pri delu s traktorjem, pri čemer so umrli 4 trak- toristi. V istem času so bili vozniki traktorjev udeleženi v 44 promet- nih nezgodah na cesti, v teh pa jih je bilo ob življenje še 8. Dvanajst živl- jenj znaša torej letošnji polletni kruti davek, ki ga je plačalo kmetijstvo za nestrokovno ravnanje, predvsem pa skrajno malomaren odnos do varnos- ti pri delu s tako nevarnim strojem, kot je lahko traktor.

bolnišnico. Škoda je za 10 milijonov din.

OBA PO SREDI — Stane Koligar iz Šentjerneja je 21. avgusta okoli 13. ure peljal z osebnim avtom iz Malega Bana proti Šmarju. Ko je vozil po klancu navz- dol, je v rahlem ovinku zapeljal na sredo ceste. Iz nasprotne strani je prav tako po sredi v tistem trenutku z osebnim avtom pripeljal Anton Santel iz Dol. Vrpolja. Avtomobila sta trčila, Koligar je bil zaradi lažjih poškodb odpeljan v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je za 1,5 milio- na din.

Kolo z motorjem v gokart

V čelnem trčenju je umrl Janez Novak iz Račjega sela — Moto- rist prehitro

TREBNJE — Damjan Povhe (roj. 1971) iz Trebnjega se je 20. avgusta ob 20.45 peljal na kolesu z motorjem iz Račjega sela proti Blatu. Skozi vas Blato je vozil z neprimerno hitrostjo in to po levi strani. Nasproti mu je na gokartu pripeljal Janez Novak (roj. 1970) iz Račjega sela. Vozili sta se čelno trčili. Voznik Novak je zaradi hu- dih telesnih poškodb umrl, Povhe in njegov sopotnik Jure Višček (roj. 1970) pa sta bila laže ranjena.

STRELA V KOZOLEC

ŠKOCJAN — V nedeljo koli 8. ure je strela udarila v kozolec Janeza Bregarja v Škocjanu. Zgorel je kozolec, 5 ton sena, puhalnik in stara preša. Škoda je za 10 milijonov din. Ogenj so ukrotili poklicni gasilci iz Novega mesta in ga- silci prostovoljci iz okoliških vasi.

ZA 20 MILIJONOV ŠKODE

NOVO MESTO — Stanislav Jurčević iz ZR Nemčije je 21. avgusta dopoldne vozil z osebnim avtom iz Zagreba proti Ljubljani. Po klancu navzdol pri Poljanah je pred njim vozeči osebni avto začel zavira- ti, zaviral je tudi Jurčević. Ker pa je gle- de na mokro cesto vozil z neprimerno hi- trostjo, ga je zaneslo v levo. Iz nasprotne smeri je tedaj pripeljal Zvonko Milovac iz Zagreba. Avtomobila sta se trčila. Ranjeni so bili Liljana Milovac, Ana Milovac, Hrvoje Milovac, v Jurčevićevem avtu pa Milka Jurčević. Vse so odpeljali v novo- meško bolnišnico. Gmotne škode je za 20 milijonov din.

Velika nagrada Šentjerneja

V nedeljo ob 15. uri tradicionalne konjske dirke v Šentjerneju

ŠENTJERNEJ — To nedeljo ob 15. uri bo organiziral konjeniški klub Šent- jernej na domačem hipodromu tradi- cionalne jesenske konjske dirke. Za gledalce bosta zanimivi zlasti osrednji točki, in sicer 2. dirka za pokal Alpe- Jadrin in dirka za veliko nagrado Šent- jerneja. V zvezi s prvo velja dodati, da bo letos prvi start od treh dirk v Šent- jerneju, drugi bo septembra v Trstu, tretji preizkus za to lovoriko pa bo me- seca oktobra v Wildonu pri Gradcu. V nastopu za pokal A-A bo na nedeljski dirki v Šentjerneju barve treh dežel, av- strijske Stajerske, Furlanije-Juljske kra- jine in Slovenije, zastopalo devet tek- movalcev. S Stajerske prihajajo Dieter Reif, gostilničar iz Gradca, Hans Wal- cher, hotelir iz Ramsaua in Adolf Hö-

ksače (1.600 m) tekmovali Briška II, Fru-fru, Lameto, Libero B, Nevo B, Perto in Vesja. Četrto tekmovanje bo šlo za točkovanje za pokal A-J. V skupini avtostart (1.700 m) bodo na progi Diksin, Don-Galveston, Modra, Nena II, Nepal B, Nora B, Pilatus, Re- bus in Santa B. Peta točka programa bo avtostart temelj 1.27,6 — 1.29,5 in šes- ta avtostart temelj 1.25,6 — 1.27,5. V prvem primeru so najavljeni kasači Kris-Union, Lear II, Lilijana, Lindfeld, Majk in Rina, v drugem pa Alba MS, Daf, Don-Galveston, Fidas, Figra, Lar- son, Leostina, Lord I, Mond in Panto.

Sedma in osma dirka bosta prinašali točke za veliko nagrado Šentjerneja. Zanje se bodo v prvi skupini merili Bri- liant Key, Fita, Adria, Ajs, Lady Lucy, Kaja B, Dudek in Duvan, v drugi pa Talbot, Kiton B, Ikar, Amur, Nepal B, Santa B in Rom. Naslednji nastop — avtostart temelj 1.23,5 — 1.25,5 (1.700 m) — bodo pripravili Abartka, Carlos, Dejbi, Diksin, Fantast, Fison, Liks, Modra, Nena II, in Rebus, medtem ko zadnji dve dirki pomenita že tolažilni in veliki finale velike nagrade Šentjerneja. L. M.

Čast žensk branila le dvojica

Neurje s točo motilo ne- deljski triatlon Lisca 88 — Malo domačih

SEVNICA — Na 3. triatlonu Lisca 88 se je v nedeljo zbrala v Sevnici »metana« slovenskih triatloncev, prišli pa so tudi tekmovalci iz Hrvaške. Med 45 udeleženci je bilo le 7 Sevnčanov in samo dve ženski. V hudem neurju so se tekmovalci po- merili v plavanju na 1.000 m v sevnškem bazenu, vmes pa so naskočili Lisca. Zara- di neurja, ki ga je spremljala toča, in zaradi varnosti tekmovalcev je vodstvo priredil- ve sklenilo, da za tekmovanje zadostuje že hoja do Cirja. Tekmovalci so kljub slabe- mu vremenu uspešno opravili naloge.

Po kategorijah so dosegli take rezultate: moški (nad 40 let): 1. Maks Stopar, 2. Drago Smodiš (ki je bil z 61 leti najstarejši tekmovalcev), 3. Lado Černivec (vsj Ljubl- jana); 26 do 40 let: 1. Igor Kogoj (Most na Soči; dosegel je absolutno najboljši čas), 2. Andrej Lanišček, 3. Bojan Puder (oba Ljubljana); 16 do 25 let: 1. Brane Krevs (Šmarjske Toplice), 2. Nedeljko Ravić (Novi Marof), 3. Janez Interl. (Log pri Boštanju). Pri ženskah je bila Milena Stropnik nekoliko hitrejša od Milene Peče.

Tekmovalce so prišle bodrit cele družine, vsi pa so pohvalili odlične organizator- je triatlona Lisca 88. Za prireditev gre zvs- luga sevnški ZTKO, sodelovalo je še turistično društvo Sevnica. Praktične na- grade so prispevali obrtniki in združenje delo sevnške občine.

P. P.

Postavili bi še eno vlečnico

TVD Partizan Sodražica podpira tradicijo

SODRAŽICA — Tukajšnjemu TVD Partizan je zmanjkalo ali ljudi ali moči ali obojega in društvo se je znašlo pred problemom, da ne pre- more več tekmovalne skupine, ki bi nastopala v ligaških tekmah. Zato je Partizan dobil za poživljanje svojega športnega utripa letos manj denarja, kot bi ga ob tekmovalni ekipi, kar v številnih pomeni dober milijon dota- čne občinske TKS. Temu bi se zdaj lahko reklo tavanje in krogu: ker ni tek- movalcev, je manj denarja in ker manjka cvenka, ne morejo v so- dražskem Partizanu plačevati vadbe in nastopov športnikov.

Vendar jih je kljub takim stiskam čutili; najbolj delavna je Partizanova sekcija za zimski šport. Razlog so različni dejstva pa je, da sodražski ljubitel- jeli bele opojnosti pripravljajo novo vlečnico na domačem smučišču. »Lan- sko zimo smo kupili od GG Kočevje teptalec snega, ki ga z veliko pomočjo ribniškega Rika s pridom uporabljamo. Imamo že 250-metrovo vlečnico, vendar bi radi postavili na Izveru še

Tone Matelič: »Naši igralci namiz- nega tenisa so včasih tekmovali do republiške lige. Zmanjkalo je kadra in denarja, pa je vse zamrlo.«

eno daljšo. Dolga bi bila 800 metrov in bi lahko prepeljala na uro 700 smučarjev. Pomagala bi ljubljanska Hidrogradnja, ki je na smučišču v So- dražici imela že večkrat doslej sin- dikalne igre. Imamo tudi podporo v občinskem vodstvu, pravi vodja Par- tizanove zimsko-sportne sekcije Tone Matelič, skoraj prepričan, da bo moč zbrati blizu 90 milijonov, kolikor so spomladu v predračunu predvideli za novi objekt.

Po Mateličevih besedah je smuč- šišče brez kamna, tako da je mogoče smučati že na manjšem snegu, pozna- no, saj privablja celo Ljubljancane, poleg tega pa je precej dobro opreml- jeno za manjša tekmovanja. Posebej ponosni so v Partizanu na merilno uro, ki so jo kupili s prispevki organi- zacij združenega dela. »Smučanje ima pri nas tradicijo, poleg alpskih disci- plin so priljubljeni tudi teki. Vsako leto konec marca ali v začetku aprila prirejamo memorialne teke Majde Sile,« pomaga Matelič izmeriti so- dražski smučarski utrip.

M. LUZAR

KONJENIŠKA PRIREDITEV NA BRDU

BRDO PRI KRANJU — 4. septembra se bo na Brdu pri Kranju pričela letošnja VIII. jugoslovanska konjeniška prireditev za memorial maršala Tita. Dirke bodo po- tekale v dveh predtekih in finalni tekm. Organizatorji pričakujejo udeležbo naj- boljših jugoslovanskih kasačev, prireditev pa bodo popestrili tudi z vmesnim nasto- pom naših najboljših kolesarjev. Vstopni- ne bo.

Kolesarstvo še ni shodilo

Čeprav črnomaljsko kolesarsko društvo deluje že tretje leto, ima še vedno začetne težave

ČRNOMELJ — V Črnomlju je več športnih klubov, ki imajo že dolgoletno tradicijo in zato znajo v svoje vrste privabi- ti mlade ljudi. To je najbrž eden od raz- logov, da se tukajšnje kolesarsko društvo, ki je bilo sicer ustanovljeno že pred pol- tretjim letom, še vedno ubada z začetnimi težavami, saj mu primanjkuje tako tek- movalcev kot strokovnega kadra.

»Pri ustanovitvi sta nam pomagala no- vomeški kolesarski klub in metliško društvo. V začetku smo sodelovali in trenirali z Metličani, potem pa je sodelovanje zamrlo, kar je škoda, saj bi se lahko od so- sedov, ki so veliko boljše od nas, marsikaj naučili,« pove tajnik črnomaljskega kole- sarskega društva Jože Gosenar. Tako so ostali sami s svojimi težavami, ki jih ni ma- lo. Primanjkuje jim denarja, njihov spon- zor Gok pa bo ostal z njimi le še do novega leta. Nimajo ustreznega prevoza na dirke, zato se udeležujejo le tekem, ki so blizu Črnomlju. Letos sta se zamenjali tudi ce- lotni ekipi pionirjev A in B. »Mislim, da bi se morali tudi starši nekoliko bolj zanimati za svoje kolesarje. Društvo je namreč pre- revno, da bi lahko nudilo vse, kar potrebu- jejo kolesarji. Opremo sicer priskrbimo, prav tako rezervne dele, kolesi pa imamo le dve. Mladi fantje se navdušijo za kole- sarstvo, ko vidijo kolesarje na cesti, toda če nimajo podpore doma, klub pa jim tudi ne more vsega nuditi, klonejo,« ve Gose- nar iz izkušenj.

Črnomaljsko društvo je organiziralo dve dirki za nagrado Goka. Udeležili so se ju kolesarji od pionirjev B do mladincev iz vse Slovenije, iz Črnomlja pa le tisti, ki trenirajo. »Če bi bil klub močnejši, bi za- gotovo imeli tudi več privrženцев, tako pa nas otaja le peščica in vrtime se v začara-

IZENAČENJE V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — V nedeljo popoldan je bila v Črnomlju tretja pokalna tekma NZS. Belokranjski nogometaši so v igri z močnejšo ekipo Ljubljane dosegli izenačenje 3 : 3. Poleg avtogola sta dala gole za Belokranjce Perčec in Malobabič.

J. Ž.

ŠPORT

KRKINI KOLESARJI V LANGENHAGEN

NOVO MESTO — Ekipa kolesar- jev KK Krka iz Novega mesta bo tek- movala 28. avgusta na dirki za veliko nagrado Langenhagna. Skupaj s šestimi športniki in njihovima spremlje- valcema bo v Nemčijo potoval še predstavnik novomeške občinske te- lesnokulturne skupnosti. Delegacija bo ob tej priložnosti povabila športne delavce v Langenhagnu, naj s tekmo- valno ekipo kolesarjev septembra obiščejo Novo mesto. Tovrstno špor- no sodelovanje kaže, da sta Novo mesto in Langenhagen že navezala precej vezi, odločilnih za podpis uradnega dokumenta o trajnejšem širšem sodelovanju med mestoma.

TRIJE V PRVI PETERICI

ZAGORJE — V počastitev praznika občine Zagorje je šahovski klub Zagorje organiziral v gostišču Vidgerger pri Izlah tradicionalni medklubski šahovski turnir posameznikov. Udeležilo se ga je 18 tek- movalcev iz Zasavja in Posavja. Po švica- rskem tekmovalnem sistemu je v 9 kolih vsak tekmovalcev odigral 8 srečanj. Prvi trije tekmovalci so prejeli lepe pokale, za uvrstitev do 15. mesta pa so organizatorji podelili praktične nagrade. Rezultati: 1. Tugo Godec (ŠK Trbovlje), 6 točk, 2. Franc Gračner (ŠK Zagorje), 5,5 točke, 3. Rudi Blas (ŠK Milan Majcen Sevnica), 5,5 točke, 4. Bojan Smerdel (ŠK Milan Majcen Sevnica), 5. točk, 5. Martin Povše (ŠK Milan Majcen Sevnica), 4,5 točke itd.

JANKO BLAS

ODOJEK ZA ZMAGOVALCE

GARBJE — Športno društvo Gabrje organizira v nedeljo, 28. avgusta, ob 8. uri turnir v malem nogometu na igrišču v Gabrju. Prijave za turnir prejema na tele- fonsko številko 85-924 (gostilna Hudok- lin) ali pol ure pred začetkom tekem, ko bodo tudi žrebali. Zmagovalni ekipi bodo vročili odojka.

Jože Gosenar: »Črnomaljski kolesarji imamo težave s strokovnim kadrom, saj imamo le trenerja in njegovega pomočnika. To bi sicer zadostovalo, če ne bi imela pomanjkljivega znanja.«

nem krogu, iz katerega ne moremo zaradi pomanjkanja denarja,« potarna tajnik Gosenar.

M. B.-J.

USPEH METLIŠKIH KOLESARJEV

OPAVA — Minuli konec tedna so se v tem češkem mestu mudili kolesar- ji iz Metlike. V soboto so vozili na kri- teriju. Borut Omerzel je pri mlajših mladincih zasedel peto mesto, Jani Težak pa je na cilj privozil dvanajsti. Pri starejših mladincih se je s četrim mestom izkazal tudi Gregor Puš. V nedeljo je bila cestna dirka. Mlajši mladinci so vozili 50 km. Borut Omerzel je stal na zmagovalnih stop- ničkah kot tretji, Jani Težak je zasedel 8. mesto, Mladen Vergot pa je bil 12. Tudi Božo Kopinič in Nenad Janjac so skozi cilj pripeljali v vodilni skupi- ni. Med starejšimi mladinci, ki so vo- zili na 80 km, je bil Gregor Puš 2.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 26. VIII.

15.55 — 00.00 TELETEKST
16.10 VIDEO STRANI
16.25 TEDNIK, ponovitev
17.25 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.35 OLIVER TWIST
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 CAGNEY IN LACEY, 10. del nanižanke
21.05 NA KRILIH VETRA: SREDOZEMSKO IN RDEČE MORJE, 8. del

21.55 DNEVNIK

22.10 POLETNA NOČ
MANHATTAN BO MOJ, 1. del ameriške nadaljevanke
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
0.00 ROSEMARIJIN OTROK, ameriški film
1.40 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

17.40 Rokomet Sloga:CSK — 18.55 Finale GP v atletiki — 22.00 Poročila — 22.05 Košarka (ž), finale — 22.35 Mrzlica (poljski film)

SOBOTA, 27. VIII.

16.50 — 00.00 TELETEKST
17.05 VIDEO STRANI
17.20 RADOVEDNI TAČEK, ponovitev
17.30 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET, ponovitev
17.35 PREDIGRA ŽIVLJENJA, ponovitev 2. dela
18.05 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
19.59 NAŠ UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 MEDNARODNO LETALIŠČE,

22.10 DNEVNIK

22.25 POLETNA NOČ
MANHATTAN BO MOJ, 2. del nadaljevanke
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
ROŽNATA NANIZANKA, 9. del
1.25 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

17.30 V taborišču (2. del nadaljevanke) — 18.40 Dallas — 19.30 Dnevnik — 20.00 Rokometni turnir — 21.20 Poročila — 21.25 Športna sobota — 21.40 Mladinsko EP v košarki — 22.40 Vremenska napoved (oddaja iz kulture)

NEDELJA, 28. VIII.

8.55 — 13.15 in 15.30 — 23.00 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 ŽIV ZAV
10.15 OLIVER TWIST, ponovitev 6. dela nadaljevanke
10.45 CAGNEY IN LACEY, ponovitev 5. dela nanižanke
11.30 DOMAČI ANSAMBLI: ŠTIRJE KOVAČI
12.00 KMETIJSKA ODDAJA

13.00 VIDEO STRANI

15.45 VIDEO STRANI
16.00 ŠEFI, 5. del nadaljevanke
16.50 PRISLUHNI MOIŠINI, oddaja za slušno prizadete
17.30 WICHITA, ameriški film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK
20.05 VEČERNI ZVONOVI, 4., zadnji del nadaljevanke
21.10 ZDRAVO
22.40 INFORMATIVNA ODDAJA

PONEDELJEK, 29. VIII.

16.20 — 1.40 TELETEKST
16.35 VIDEO STRANI
16.50 NAŠ UTRIP
17.05 ZRCALO TEDNA

17.20 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke

18.20 RADOVEDNI TAČEK
18.35 MALA NADA
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK

TV ZAGREB

8.30 Kocka, kockica — 8.55 Boj za obstanek — 9.20 Risanka — 9.35 Predigra — 10.00 Poletno dopoldne — 12.00 Poletno popoldne — 16.50 Program plus — 18.30 Risanka — 18.40 Številke in črke — 19.00 TV koledar — 19.30 Dnevnik — 20.00 Kriminalne zgodbe (serijski film) — 21.40 Varošarje (zabavna oddaja) — 22.40 Dnevnik — 23.00 Kulturni magazin — 0.00 Informativna oddaja za goste iz tujine — 0.05 Program plus — 1.15 Poročila

TV ZAGREB

8.05 Glasbena oddaja — 8.50 Skodrani plahi lev — 10.20 Program plus — 12.00 Izviri — 12.30 Zabavna glasba — 13.00 Risanka — 13.30 Kako biti skupaj — 14.15 Mladinski film — 15.45 Otroška predstava — 16.25 Risanke — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Poročila — 17.35 TV koledar — 17.45 Kritična točka — 18.30 Teleobjektiv — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koča strica Toma (ameriški film) — 21.55 Dnevnik — 22.15 Nočni program

ZA GOSTE IZ TUJINE

22.45 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

8.55 Poročila — 9.00 Danes za jutri in igрани film — 12.00 Anglunipe — 14.15 Formula 1 za VN Belgije — 16.30 SP v motociklizmu — 17.10 Športno-zabavno popoldne — 18.00 Mladinsko EP v košarki, finale — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po letu 2000 — 20.45 Poročila — 20.50 Mali koncert — 21.20 Glasbena oddaja — 22.00 Športni pregled

20.05 TRETJE NADSTROPJE, 3. del nadaljevanke

21.10 MOZAIK KRATKEGA FILMA: ZLATE MEDALJE LOS ANGELES
22.15 DNEVNIK
22.30 POLETNA NOČ

MANHATTAN BO MOJ, 3. del nadaljevanke
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
TUDI TAKŠNI SE RODIJO
1.30 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Svet danas — 20.45 Poročila — 20.55 Alternative 4 (6. del nadaljevanke) — 21.55 Spomeniki revolucije — 22.25 TV galerija — 22.55 Mali koncert

TOREK, 30. VIII.

16.40 — 0.55 TELETEKST
16.55 VIDEO STRANI
17.10 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.40 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
18.45 HURA, PEKLI BOMO KORUZO
19.05 RISANKA
19.15 VIDEO STRANI
19.30 DNEVNIK
20.05 ODKOS, 2. del drame
21.30 DNEVNIK
21.45 POLETNA NOČ

Spored Studia D

ČETREK,

12.00 začetek programa, pozdrav, napoved, pesem tedna, 12.30 novice, nekoč je bilo tako... 13.00 strokovnjak, 15.30 dogodki in odmevi, 17.00 turistična oddaja, 18.00 kronika, pesem tedna, biba leze-biba gre, studio—D jutri

mobora — Josipa, Branka Denžić s Cateža — Sandro, Zvonka Lovenjak z Malega Obreža — Matjaža, Ana Frankovič iz Krškega — Grega, Stanka Radanovič iz Brežic — Mihaela, Irena Štangelj iz Brežic — Luka, Gordana Gramc iz Nove vasi pri Jesenicah — deklico, Safija Šoštarčič iz Zaprešiča — deklico. Cestitamo!

V času od 5. do 12. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Vida Hudorovič iz Dobove — dečka, Marjeta Fifnja iz Brežic — Barbaro, Marijana Martinko iz Otrusevca — Mirelo, Cvetka Nakani iz Sel — Saro, Marija Klenovšek iz Podgorice — Bojana in Bojana, Margita Bosančić iz Zagreba — Danijelo, Cvetka Grm iz Žurkovega dola — Suzano, Olga Pavlič iz Vojska — Natašo, Jasna Krušlin iz Brezi-

MANHATTAN BO MOJ, 4. del
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
NENAVADNE ZGODBE
0.45 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

19.00 Druga godba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Resna glasba — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Zabavni terek — 22.20 Oddaja iz kulture

SREDA, 31. III.

16.30 — 1.05 TELETEKST
16.40 VIDEO STRANI
17.00 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.25 INFANTINJIN ROJSTNI DAN
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 FILM TEDNA: NANA AKOTO, ganski film
21.40 DNEVNIK
21.55 POLETNA NOČ
MANHATTAN BO MOJ, 5. del nadaljevanke
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
KNJIGA ŠAL, 8. del
0.55 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Umetniški večer

ČETRTEK, 1. IX.

16.25 — 1.25 TELETEKST
16.40 VIDEO STRANI
16.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevanke
18.20 PREDIGRA ŽIVLJENJA, 3. del
18.50 RISANKA
19.30 DNEVNIK
20.05 TEDNIK
21.10 PUSTA HIŠA, zadnji del nadaljevanke
22.00 DNEVNIK
22.15 POLETNA NOČ
MANHATTAN BO MOJ, 6. del nadaljevanke
INFORM. ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
SLEDGE HAMMER, 6. del nanižanke
1.15 VIDEO STRANI

DRUGA TV MREŽA

18.30 Beograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Gibljive slike — 22.30 Poročila — 22.35 Odrpta knjiga

PONEDELJEK

12.00 začetek programa — pesem tedna, 12.30 novice, nekoč je bilo tako... 13.00 modra kronika — ponovitev oddaje, 13.30 pogovarjamo se z vami, 14.30 šport, 15.30 dogodki in odmevi, 16.00 lestvica narodno zabavne glasbe, 17.00 aktualna tema, 18.00 kronika, pesem tedna, biba leze-biba gre, studio D—jutri

TOREK

12.00 začetek programa, pesem tedna, 12.30 novice, nekoč je bilo tako... iz organizacij združenega dela — mozaična oddaja, 15.30 dogodki in odmevi, 16.00 pomagamo vam, 16.30 minute za naročno glasbo, 17.00 odgovarjamo na vaša vprašanja, 18.00 kronika, pesem tedna, biba leze-biba gre, studio D—jutri

SREDA

12.00 začetek programa, pesem tedna, 12.30 novice, nekoč je bilo tako... 13.00 vaš in naš studio—D, 13.30 glasbena oddaja, 15.30 dogodki in odmevi, 16.00 želje in čestitke naših poslušalcev, 17.00 aktualna tema, 18.00 kronika, pesem tedna, biba leze-biba gre, studio—D jutri

Umrl je naš nekdanji sodelavec

JANEZ GRINTAL

upokojenec
Kamni potok pri Trebnjem

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Delavci Temeljnega sodišča v Novem mestu

ZAHVALA

Po dolgi in hudi bolezn nas je zapustil naš dragi mož in oče

NACE FAJDIGA

iz Sobrač

Zahvaljujemo se vsem prijateljem, znancem in sorodnikom za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti. Hvala tudi pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 66. letu zapustil naš dragi

RADOJICA NEGOVANOVIČ

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Zahvaljujemo se osebjem in zdravnikom, ki so mu ob težki bolezni lajšali bolečine.

Žaljujoči: žena Božana, sinova Čedo in Milan z družinama ter ostali sorodniki

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 19. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Martina Bizjak iz Sevnice — Boštjana in Sabino, Vesna Mišič iz Dubrave — Marka, Alenka Zmavc iz Krškega — Davida, Ljubica Zupančič iz Veniš — Fani, Ljubica Florjančič iz Leskovca — Teo, Željka Krušlin iz Senkovca — Marija, Ivančiča Kržič iz Samobora — Gorana, Marlenka Rakar iz Brestanice — Neja, Mirjana Ninič iz Kumrovc — Marka, Veronika Felician iz Brežic — Petra, Tatjana Grebenc iz Leskovca — Tilena, Jurkica Redenšek iz Sevnice — Jureta, Branka Runtas iz Sa-

ZAHVALA

Nenadoma nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in teta

MARIJA CESAR

roj. Ilnikar,

z Velikega Kala 14 pri Mirni peči

Ob nenadni izgubi naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sorodnikom, sosedom, vaščanom, Zoragovim in Cesarjevim iz Orkljevca, Krki-tozd Marketing Novo mesto, ŽG — tozd VV Novo mesto, DO Pionir — Marketing Novo mesto, DO Tesnila Trebnje, tov. Sonji in pevcem »Dušan Jerab« za zapete žalostinke, gospodu župniku za lepo opravljeni obred in Jožetu Barbu za poslovljene besede. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žaljujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek in stric

ILJA VRLINIČ

iz Bojancev št. 14

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli pisno ali ustno sožalje in ga zasuli s cvetjem, ter vsem sosedom za nesebično prijateljsko pomoč. Posebej se zahvaljujemo ZB Bojanci, govorniku Stevu RADOJČIČU za poslovljene besede pred domačo hišo, GD Tribučec in GD Bojanci, DO Iskra Črnomelj in Pionir Metlika ter župniku za opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

VSI NJEGOVI

POVABILO NA IZLET V SAVINJSKI GAJ

SEVNICA — Hortikultura sekcija pri Turističnem društvu Sevnica priraja 10. septembra izlet v Savinjski gaj, kjer bodo takrat odprli cvetlično razstavo na prostem. Prijave sprejema Silva Fric.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je tiho zapustila naša ljubljena mama, stara mama, tašča in teta

NEŽA PETAN

roj. KINK,
iz Dečnih sel 22

Pokopali smo jo dne 16. avgusta 1988 na domačem pokopališču v Artičah. Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo kolektivoma TCP Djuro Salaj Krško in Gosad Središče ob Dravi, zdravstvenemu osebju bolnišnice v Brežicah, gasilskemu društvu v Dečnem selu, pevcem iz Pišec, govornikom za poslovljene besede in gospodu župniku za lepo opravljeni cerkveni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaljujoči: sinova Janez in Jože ter hčerki Slavica in Anica z družinami

ZAHVALA

V 55. letu nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in dedek

CIRIL KOZOLC

Roje 8, Mirna

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo gasilcem GD Mirna, vsem govornikom, OOS IMV TOZD Mirna, DU Mirna, pevcem KUD SVOBODA Mirna ter gospodu župniku in pevcem za lepo opravljeni obred.

Žaljujoči: žena Marija, sin Ciril z družino, brata Marko in Pavel z družinama, sestra Vera z družino in ostalo sorodstvo

tedenski koledar

Četrtek, 25. avgusta — Ludvik Petek, 26. avgusta — Aleksander Sobota, 27. avgusta — Monika Nedelja, 28. avgusta — Avgustin Torek, 30. avgusta — Feliks Sreda, 31. avgusta — Rajko

kino

BREŽICE: 26. (ob 18. in 20. uri) in 27. 8. (ob 20. uri) angleški akcijski film James Bond 007. 28. (ob 18. in 20. uri) in 29. 8. (ob 20. uri) ameriški glasbeni film La bamba. 30. in 31. 8. (ob 20. uri) nemški erotični film Zaljubljeni melodija. ČRNOMELJ: 25. (ob 21. uri) in 28. 8. (ob 19. uri) ameriška celovečerna risanka Mišek — Veliki detektiv. 26. 8. (ob 21. uri) ameriški film Skavt. 28. 8. (ob 21. uri) ameriška komedija Prebujanje pomladi. 30. 8. (ob 21. uri) ameriški film Sedem gladiatorjev II. KRŠKO: 25. 8. (ob 20. uri) ameriška komedija Šefova žena. 26. 8. (ob 18.

uri) ameriška komedija Ogenj in led. 28. 8. (ob 18. uri) ameriški avant. film Roparji svetega templja. 30. 8. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Maščevalec. 31. 8. (ob 18. uri) ameriška komedija Gangsterji nežnega srca. 25. 8. (ob 10. uri) matineja Mihi in Pluto. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 25., 26. in 28. 8. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Maščevalec. 27. 8. (ob 18. uri) domača komedija Tesna koža — II. del 29. in 30. 8. (ob 18. uri) ameriški pust. film Dragulj z Nila. 30. 8. (ob 10. uri) matineja Veliki mišek detektiv. 31. 8. (ob 18. uri) ameriška kom. Spijoni kakor midva. 1. 9. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Smrtonosno orožje. Pulj po Pulju — vse predstave ob 21. uri: 25. 8. slovenski film Maja in Vesoljček. 26. 8. Pozabljeni. 27. 8. Hiša ob progi. 28. 8. P. S. — Post scriptum. 29. 8. Praznik kurb (Haloo). 30. 8. Skrivnost samostanskega žganja. 31. 8. Glembajevi. 1. 9. Odpadnik. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 26. do 28. 8. italijanski film Vrnitev Navaja Groma. Od 29. do 31. 8. ameriški film Izgubljeni v akciji. SEVNICA: 25. in 26. 8. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Zadnje dejanje. 27. in 28. 8. italijanski film Kidorok.

Z 750, letnik 1984/12, prodam. Tel. 74-877, popoldne, Martin Turk, Gubčeva 9, Krško. (P34-43MO) 126 P, letnik 1979, registriran do maja 1989, ter dobro ohranjeno poni kolo ugodno prodam. Tel. 24-368. (P34-22MO) ZASTAVO GTL 55, letnik 1986, 23000 km, prodam. Tel. 42-426, popoldne. (4252-MV-34) MOPED rog avtomatik prodam. Tel. 25-503. (P34-9MO) UGODNO prodam Z 101 GT 55, letnik 1984, registrirano do maja 1989. Tel. 42-552, od 15. ure dalje. (P34-25MO) JUGO 45, letnik 1986, prodam. Kristina Rifelj, Ločna 47, Novo mesto. (4253-MV-34) VW ugodno prodam ali menjam za fička. Slobodan Milenkovič, Dilančeva 1, Novo mesto. (P34-63MO) GOLF JL, letnik 1979, registriran do avgusta 1989, po ugodni ceni prodam. Cena po dogovoru. Tel. 25-550. (4254-MV-34) Z 128, letnik 1985, prodam. Vel. Mraševo 30, Podbojce, tel. (068) 75-740. (4255-MV-34) RENAULT 18, letnik 1983, prodam. Tel. (068) 75-801. (4257-MV-34) R 4, letnik 1984, prevoženih 40000 km, registriran do avgusta 1989, in motor JAVA 350, letnik 1987, prodam. Tel. 45-372. (P34-28MO) Z 750, letnik 1980, registrirano do aprila 1989, prodam. Tel. (068) 85-196. (P34-29MO) UGODNO prodam FIAT 132 — 2000, star 8 let, odlično ohranjen, in avtoradiokasetofon — digitalni super konrad. Informacije na telefon 42-025 vsak delavnik od 7. do 15. ure. Franc Grubar, Gor. Vrhpolje 9, Sentjernej. (P34-30MO) UGODNO prodam ali menjam FIAT 132, letnik 1978, in Z 750, letnik 1976. Zupančič, Tolsti vrh 17, Brusnice. (4296-MV-34) Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. Viktor Kastelic, Srebrnice 11, tel. 26-270. (4295-MV-34) ZASTAVO 126 P, registrirano do 1. marca 1989, dobro ohranjeno, prodam. Ogleđ vsak dan popoldne. Martina Komljan, Krmelj 64. (P34-32MO) AVTOMATIK, star eno leto, prodam. Groblje 8, Novo mesto. (4298-MV-34) GOLF diesel S paket, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam. Kalčič, tel. 24-765. (P34-33MO) GOLF diesel, letnik 1986, KOMBI IMV furgon, letnik 1980, prodam. Pavel Bobič, Skočjan, tel. 76-223. (4262-MV-34) DIANO, letnik 1979, prodam. Tel. 84-846, Gričar, Rumanja vas. (34-38MO) FICKA 850 ccm, letnik 1981, prodam po ugodni ceni. Janez Pavlin, Vel. Slatnik 18, Novo mesto. (4263-MV-34) Z 101, letnik 1977, ohranjena, in moško kolo prodam. Kovačič, Prečna 8. (č.č.-MV-34) Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Damjan Tomc, Ragovska 12, Novo mesto. (4266-MV-34) GOLF, letnik 1985, prodam. Tel. 62-647. (4266-MV-34) KOMBI 850 AK, letnik 1982, prodam. Tel. 65-576. (4267-MV-34) 126 P, oranžne barve, letnik december 1983, prodam. Telefon 27-449. (4269-MV-34) ZA 150 SM prodam Z 101, staro deset let in pol. Je registrirana in dobro ohranjena. Telefon popoldne 22-521 int. 21, popoldne 43-731, Janez Mavsar. (4270-MV-34) OPEL KADET 1.6 D, letnik 1984, prodam ali menjam za cenejši avto. Tel. 22-907. (4271-MV-34) JUGO 45 L prodam. Alojz Hočevar, Dule 3, Bučka, telefon 76-201, popoldne. (4273-MV-34) TAM 2001, letnik 1976, obnovljen, prodam. Miha Bratkovič, Gor. Vrhpolje 88, tel. 42-455. (4275-MV-34) PRODAM več delov za ŠKODO 110 L, leva blatnika in praga nova. Blažič, Ždinja vas 1, Otočec. (4276-MV-34) Z 750, letnik 1979, prodam. Martin Mohar, Krka 8, tel. 27-396. (4277-MV-34) MOTOR BT 50 in platišča (»feltne«) za juga ugodno prodam. Telefon 21-952, od 17. do 19. ure. (P34-41MO) Z 125 P, letnik oktober 1981, prodam. Tel. 82-281. (P34-19MO) 125 PZ prodam. Blažič, Žihovo selo 1, tel. 85-017. (4242-MV-34) R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Tel. 28-642. (4243-MV-34) MOPED APN 6, nov, pod garancijo, ali pa isti, samo rabljen dve leti, prodam. Drago Kump, Kot 44 b, Semič. (4244-MV-34) MOTORNO KOLO tomos BT 50 prodam. Tel. 22-283, dopoldne; Može Velike Brusnice 31. (4249-MV-34) SUZUKI GS 500, 78, prodam ali zamenjam za avto. Sašek, Pristava 6, Sentjernej. (4250-MV-34) JUGO 45, letnik 1984, prodam. Alojz Jarc, Ivanja vas 8, Mirna peč. (4234-MV-34) ZASTAVO 750 LE, letnik 1983, prodam. Terezija Avsec, Mali Slatnik 28, Novo mesto, tel. 22-496. (4238-MV-34) DIANO, letnik 1978, prodam. Tel. 65-725. (P34-42MO) TOMOS AVTOMATIK A3 ML prodam. Tel. 27-577. (4301-MV-34) Z 101, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 20-505. (4303-MV-34) R 4, letnik 1980, obnovljen, prodam. Cimermančič Jože, Koroška vas 23 a, Novo mesto. (4306-MV-34) JUGO 45, letnik 1986, in nov tomos avtomatik ter rezervne dele za R 4 prodam. Tel. 23-736. (4307-MV-34) FIAT 127, 126 P, IMV kombibus in R 16 prodam. Jeršin, Jelše. (4308-MV-34) Z 750, letnik 1985, prodam. Murn, Podgora 6, Straža. (4309-MV-34)

UGODNO prodam sedežno garnituro (raztegljiv kavč, dva fotelja, tabure) in mizo. Tel. 51-449. (P34-44MO) PRODAM komplet za plinsko varjenje (kisik-acetilen). Tel. 42-228, popoldne. (4252-PR-34) UGODNO prodam popolnoma novo navadno moško kolo. Tel. 40-134. (P34-24MO) HASTAVO PLOHE (5 m³) prodam. Tel. 47-390. (P34-27MO) KRAVO, brejo 8 mesecev, sive barve, tretja telitev, prodam. Alojz Majzelj, Dol. Stara vas 19, Sentjernej. (4246-PR-34) BELO in črno vino ter tropinovec poceni prodam. Janez Krašovec, Bereča vas 38, 68331 Suhor. (4248-PR-34) DOBTELE — odlično lego — prodam. Kenda, Groharjeva 2, Kamnik, tel. (061) 831-109. (P34-39MO) COLN maestral 18 in motor tomos 4, rabljen eno sezono, prodam. Raletič, Dobe 17, Kostonjica na Krki, tel. 60-050, int. 223. (4265-PR-34) PRODAM prikolico za traktor in zamrzovalno skrinjo (410 l). Tel. 75-591, po 19. uri. (4239-PR-34) SURF vindglajder, star dve leti, s tremi jadrji, prodam. Tel. 81-009. (P34-20MO) DVA JOGIJA (160 x 200), dva fotelja in dvosed, primerno za vikend, prodam. Tel. 22-022. (4240-PR-34) ITALIJANSKO plastično mrežo za zavarovanje trte pred točo ali grozjda pred pljuči, prodam. Ljubo Fabjan, Avber 14, 66210 Sežana, tel. (067) 68-906. (4245-PR-34) DVE KOZI in moped prodam. Lado Lavrič, Stare žage 15, Dol. Toplice. (4251-PR-34) PRODAM kombiniran otroški voziček. Informacije na telefon 24-265. (4237-PR-34) PRODAM nov bojler za peči standard special — S, volumen 95 litrov, za 15% ceneje. Krakov, tel. 65-014. (P34-50MO) SEDEŽNO GARNITURO radenci s foteljem, staro eno leto, zaradi selitve ugodno prodam. Cena 1,5 M. Tel. 27-749, popoldne. (P34-45MO) ZARADI NAKUPA avtomobila zelo poceni prodam nov moped BT 50, registriran, nov videorekorder gorjenje in harmoniko fioreti — 13 registrov. Martin Grubar, Vratno 16, 68310 Sentjernej, tel. 42-025 (France — vsak del. dan od 7. do 15. ure.) (4280-PR-34) PRODAM elektromotor 4 KW (trofazni), cirkularsko mizo za žaganje drv in stroj za rušenje koruze. Bojanc, Mačkovec 40, Novo mesto. (4284-PR-34) OMARO s pisalno mizo, klubsko mizo, za solarja, zakonsko posteljo (dva jogija), manjšo omaro, kolo rog junior — 5 brzin, ZASTAVO 128, letnik 1987, vse ugodno prodam. Tel. 21-398, Marjan Stokanovič, Jerebova 20, Novo mesto. (4285-PR-34) ATX, tori kros in TV teniš-barvni, 36 cm, ugodno prodam. Tel. 84-455, popoldne. (4289-PR-34) PRODAM črno-beli TV sprejemnik. Tel. 27-138. (4293-PR-34) BROTHER pletilni stroj KH 860 z električnim pletilem, avtomatskim krojlilem, nastavkom za intarzijo, prodam. Tel. 25-874. (4292-PR-34) PRODAM brejo kobilo, staro 4 leta, 2400 opeke, g. sive, po nižji ceni in škodo 129 L, letnik 1979. Lekše, Hudenje, Skočjan. (4311-PR-34) UGODNO prodam železni gumi voz 15 in 12, narejen za konjsko vprego, Silvio Strmole, Železno 10, 68211 Dobrič. (P34-62MO) PRODAM novo plastično kad iz poliestra. Tel. 84-054. (4297-PR-34) PRODAM mizo in štiri stole, otroško posteljo z jogijem in črno-beli televizor. Informacije na tel. 27-592. (4302-PR-34) ŠIVALNI STROJ nemške znamke, nov, prodam. Informacije na telefon 84-165. (4304-PR-34) SEDEŽNO GARNITURO za dnevno sobo »delfin« ugodno prodam. Telefon 20-457, Novo mesto. (č.č.-PR-34) PRODAM nov štedilnik (4 električna — 2 plin) z garancijo — za 20% ceneje. Tel. 62-439. (4232-PR-34) VINO belokranjsko belo z analizo Kmetijskega inštituta SRS prodam. Informacije pri Jelenčiču na Šuhorju, tel. 50-127. (4231-PR-34) ŠOTOR za štiri osebe, gumijast čoln in šivalni stroj prodam. Tel. 26-159. (4225-PR-34) JEDILNICO, kavč in električni štedilnik prodam. Mari Malenšek, Gubčeva 39, Novo mesto. (4230-PR-34) MLIN (iz lesa) za mletje grozjda prodam. Tel. 81-870. (4218-PR-24) KOSTANJEV MED prodam. Vili Gregorič, Dol. Brezovica, Sentjernej. (P34-16MO)

NJIVO (9 arov) ter parcelo za vikend v bližini Šmarjeških Toplic prodam. Tel. 84-906. (P34-53MO)

kmetijski stroji

KOSILNICO BCS — diesel prodam. Lesjak, Zbure 36, Šmarješke Toplice. (4256-KS-34) TRAKTOR FENDT 18 s koso prodam. Janževc, Zameško 5, Sentjernej, tel. 42-502. (4258-KS-34) TRAKTOR zetor 7011 (70 KM), originalna kabina, prodam. Marjan Štefanič, Pristava 13 ob Krki, Podbojce. (4259-KS-34) TRAKTOR štore 404, pogon na vsa štiri kolesa, star štiri leta, ali traktor zetor 3511 prodam. Anton Klemenčič, Trebelno 7. (4262-KS-34)

TRAKTOR zetor 5911, cisterno 220 l in traktor IMT 539 de lux, nov, prodam. Tel. 61-526. (P34-37MO) PRODAM traktor 335 s kabino, v odličnem stanju, in traktor kramer LD (33 konjev) s kosilnico. Rafael Mlakar, Zadovinec 2, 68273 Leskovec pri Krškem. (4272-KS-34) PRODAM traktor zetor 55-45, obrabljene herbidiz in koso mertel. Telefon 47-390. (4278-KS-34) PRODAM traktor »Tomo Vinkovič« tip 730, letnik 1982, dobro ohranjen. Informacije na tel. (068) 68-219, zvečer ali ZVone Škof, Drenovec 10, Bizeljško. (P34-18MO) BOČNO kosilnico za frezo 14 KM prodam. Medja, Šmarjeta 10. (4281-KS-34)

TRAKTOR univerzal 445, s kabino in koso, letnik 1976, prodam. Janez Gradšar, Dobrava 29, Skočjan. (P34-52MO) TRAKTORSKI enoredni izkopalniki krompirja na dve rešetki, rabljen eno sezono, prodam. Tel. (068) 76-130. (4283-KS-34)

MOTOKULTIVATOR s frezo, staro dve leti, prodam (cena 2,5 M) ali menjam za avto. Bogo Pavlin, Potov vrh 43, Novo mesto. (4227-KS-34) KOSILNICO BCS prodam. Tel. (061) 662-046. (P34-30MO)

razno

OTROKA vzamem v dopolnansko varstvo s 1. oktobrom. Tel. 85-318, Straža. (P34-31MO) V NOVEM MESTU ali bližnji okolici najemamo manjšo stanovanjsko hišo ali

del hiše — etažo oziroma enoinpol ali dvosobno stanovanje, lahko samo za doleten čas — do pet let. Možno plačilo v naprej za eno ali dve leti. Šifra: »UGODNO«. (4264-RA-34) V BUČNI VASI se je izgubila mlada črna muca z belim ovratnikom in tačkami. Pogreša jo družina Rečelj, Cesta brigad 31, tel. 27-252. (4298-RA-34) OD GRMA do Glavnega trga v Novem mestu se je izgubila ženska ročna ura znamke helvetia z napisom Dolenjka. Jakše, Novo mesto, Valantičevo 5/b. (4316-RA-34) STE na jesen življenja ostali sami? Imate hišo in nekaj zemlje ter potrebujete pomoč in družbo? Mlada družina vam nudi vso oskrbo in se je pripravljena preseliti k vam. Šifra: »POMOČ OSTARELIM«. (P34-11MO)

obvestila

PO UGODNI ceni posojamo poročne obleke. Zagreb, Vlačka 70, tel. (041) 418-014. (2741-OB-20) IZOLACIJE — servis zamrzovalnikov s preizkušeno garancijo in z več leti izkušnje (dve leti uspešnega dela na Dolenjskem). Obnovim vam zamrzovalnik, če toči, rosi, od zunaj ledeni. Telefon (062) 305-150 ali 413-606, Viktor Pajek. (4087-OB-32)

ZAVOD ZA VARSTVO NARAVE IN KULTURNE DEDIŠČINE NOVO MESTO, Kidričev trg 3/III tel. 21-019

išče garsonjero ali primeren samski komforten stanovanjski prostor za svojo strokovno delavko, diplomirano zgodovinarico, konservatorko za zgodovinske spomenike. Ponudbe pošljite na zavodov naslov čimprej. Zaželjena lokacija čim bližje centru mesta. 407/34

službo dobi

NATAKARICO zaposli gostilna Rakar, Gradac 15, tel. 57-153. (P32-15MO) GOSTIŠČE ŠTUPAR, Dvor 96, takoj zaposli dekle, ki ima veselje do dela v gostinstvu. Hrana in stanovanje v hiši, plačna po dogovoru. Pogoj: končana osnovna ali poklicna šola. (4223-SD-34) ZAPOSILIMO KV kuharico od 1. septembra 1988 (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom). Osnovna šola OTOČEC. (P34-13MO)

stanovanja

DVO ali večsobno stanovanje v Novem mestu do 20 km iz mesta v zame v nam mlada štiričlanska družina. Telefon 22-671, Jerebova 12, Novo mesto. (118-ST-34)

motorna vozila

MOTORNO KOLO honda CBX 550 r, letnik 1987, z dodatno opremo, prodam. Emil Znidaršič, Prvomajka 17, Sentjernej, telefon (068) 42-242. (P34-7MO)

ZA JUGO prodam spojler, obrobe za pragove in trodimenzionalne zavese. Tel. (061) 262-927 ali 444-415, popoldne. (P34-8MO)

JUGO 45 a, letnik 1987, prodam. Prevoženih 16.000 km. Cena 1. mil. Tel. 26-729. (4219-MV-34)

ETZ 250 prodam. Škulca, Petane 2, Novo mesto, tel. 86-203. (4221-MV-34) ZASTAVO 101, staro 8 let, prodam. Informacije na telefon 26-952. (4221-MV-34)

UGODNO prodam ohranjen OPEL REKORD, letnik 1972, FORD TAUNUS, letnik 1971, 126 P, letnik 1979, ter AUDI 100, letnik 1973, po delih. Tel. 67-432. (P33-17MO)

FIAT 128, letnik junij 1983, ugodno prodam ali zamenjam za manjše vozilo. Tel. 23-893. (4229-MV-34)

AVTOMATIK, skoraj nov, menjam za videorekorder. Telefon 24-834 — po dogovoru. (č.č.-MV-34)

TAM 2000, letnik 1970, vozen, neregistriran, prodam ali menjam za osebni avto. Gregorič, Mokronog, tel. 49-107. (P34-4MO)

Z 101, letnik 1978, neregistrirano, v voznem stanju, prodam. Fani Bevc, Šentrupret 67. (P34-5MO)

GOLF diesel, letnik 1986, in DIANO oplotovorni s cerado, primeren za gostince ali obrtnike z manjšimi izdelki, prodam. Meglič, Groblje 10, Novo mesto. (4217-MV-34)

DOLENJSKI LIST

Izdaja: DIC, toz Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar. CASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovano in uredniško politiko. Predsednik: Anton Stefančič. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey in Ivan Zoran. TEKOCI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-970-257300-128-4405/9 (LB — Temeljna dolenjska banka Novo mesto). IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 800 din, naročnina za 2. polletje 18.000 din; za delovne in družbene organizacije 56.000 din na leto; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (oziroma druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 13.000 din, na prvi ali zadnji strani 26.000 din; za razpise, licitacije ipd. 14.000 din. Mali oglasi do deset besed 8.000 din, vsaka nadaljnja beseda 800 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Germova 3, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200 in 23-610, naročniška služba in mali oglasi 24-006. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi menja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Casopisni stavek, prelom in filmi: DIC, toz Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

JUGO 45 a, star 2 leti, prodam. Košir Tone, Cegelnica 52, Novo mesto. (4218-MV-34)

LADO 1200, letnik 1986, 26000 km, prodam. Ivan Planinc, Ravne 52, Zdolet, tel. 71-025 int. 55. (4310-MV-34)

Z 750, letnik 1982, nujno prodam. Marko Zabukovec, Gabrijelje 29, Krmelj. (P34-57MO)

GOLF, letnik 1980, prodam. Tel. v službi 81-160 int. 15, doma 88-384, vsak dan od 19. ure dalje. (P34-56MO)

R 4, letnik 1983, registriran do aprila 1989, prodam. Miran Korasa, Lohetova 15, Novo mesto. (P34-55MO)

GOLF JX diesel, star dve leti, živo rdeče barve, ugodno prodam. Tel. 84-546. (P34-54MO)

PRODAM JUGO 45, letnik 1984, in črno-beli televizor gorjenje z daljinskim upravljanjem. Turk, Vel. Brusnice 58 a. (4313-MV-34)

ZASTAVO 750 LE, letnik november 185, prodam. Tel. 85-427. (4314-MV-34) 126 P, letnik 1982, prodam. Tel. 24-704. (4315-MV-35)

JETTA, letnik 1981, registrirana do avgusta 1989, prodam. V račun vzamem tudi cenejši avto. Ernest Kožar, Vel. Malence 49, Krška vas. (4290-MV-34)

Z 128, letnik 1984, prodam. Franc Zakšek, Stolovnik 15, Brestanica. (P34-49MO)

Z 750, letnik 1976, prodam. Tel. 22-415. (P34-48MO)

JUGO 45, letnik november 1983, prodam. Milkan Murn, Vihre 23, Leskovec pri Krškem. (P34-47MO)

R 18 TL in JUGO CORAL 45, nov, prodam. Tel. 27-107. (P34-46MO)

126 P, letnik 1977, registriran do maja 1989, ugodno prodam. Mali, Nad mlini 42, Novo mesto. (4288-MV-34)

ZASTAVO 101 in 126 P, letnik 1981, prodam. Jože Erpe, Drganja sela 46. (4287-MV-34)

Z 101, letnik 1978, prodam. Telefon 23-128, popoldne (4286-MV-34)

APN 6, skoraj nov, ugodno prodam. Anton Škoda, Gor. Prekopa 16, 68311 Kostonjica. (4279-MV-34)

GOLF A, starejša 20 mesecev, in jugo 45, nov, prodam. Tel. 25-242, od 17. do 18. ure. (4294-MV-34)

Z 126 P, oktober 1987, ugodno prodam. Tel. 51-449. (P34-44MO)

UGODNO prodam GOLF JL, letnik 1979/12, v odličnem stanju in motorno žago stihl 070. Tel. (068) 65-347. (P34-21MO)

Z 850, letnik 1982, zelo dobro ohranjeno, in R 4, karamboliran, po delih prodam. Marjan Blatnik, Drenovec 12, Leskovec, tel. (068) 33-771. (P34-23MO)

kupim

KUPIM starejšo hišo z do dva ha zemlje v okolici Novega mesta ali Brežic. Telefon (039) 21-636, 28-163. (4244-KU-34)

posest

2,40 ha kvalitetnega gozda pri Rimskih Toplicah prodam ali menjam za novejši avto (lada, jugo). Tel. (063) 730-623. (P34-12MO)

PRODAM posestvo: hiša (90 m²), travnik (89 arov), njive (126 arov), gozd (4 ha). Nahaja se v Sloveniji — okolica Sevnice. Tel. (041) 155-205. (P34-15MO)

NOVO, še ne vseljeno enostanovanjsko hišo v Novem mestu prodamo. Informacije: Biro Aba, tel. (061) 51-493, od 9. do 12. ure. (P34-6MO)

TRAVNIK, primeren za gradnjo, pri Semiču, prodam. J. Rene, Mencingerjeva 36, Maribor, tel. (062) 34-238. (P34-1MO)

V PIŠECAH pri Brežicah prodam vikend z vinogradom ali zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Ponudbe na telefon (061) 452-300, 322-385. (P34-26MO)

prodam

POHIŠTVO za dnevno sobo prodam. Tel. 23-891. (P34-36MO)

ZAHVALA

V 76. letu nas je za vedno zapustil naš dragi

ANTON ŠPORAR iz Jerebove ul. 20

Na zadnjo pot smo ga pospremili dne 20. avgusta 1988 na pokopališču v Ločni. Ob njegovi smrti se iskreno zahvaljujemo osebu kirurškega oddelka bolnišnice v Novem mestu, zlasti še dr. Janezu Kramarju. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in vso ostalo pomoč.

Žalujoči: žena Vida, sin Tone z družino in brat Jože

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, brata, svaka in strica

JOŽETA ŠNEBERGERJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sodelavcem in prijateljem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala posestvu Snežnik Kočevska Reka, godbi, govorniku za poslovilne besede ter g. duhovniku iz Fare za opravljeni pogrebni obred. Vsem iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

Štalcerji, 22. avgusta 1988

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in mame

IVANE SAVNIK

iz Krškega

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, oddelku kirurgije bolnišnice v Brežicah, vsem sosedom in prijateljem, dr. Sikošku za lajšanje bolečin, gospodu kaplanu za nagovor in opravljeni obred, pihalnemu orkestru Tovarne celuloze in papirja Djuro Salaj ter vsem, ki ste darovali cvetje in našo drago mamo spremljali na zadnji poti.

Žalujoci: mož Franci ter sinova Bojan in Frani

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra, teta in botra

NEŽA BRULC

roj. NOSE,

iz Hrušice 26

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in delovnim organizacijam GG TG in IMV, ki ste nam darovali vence in cvetje in našo mamo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo bolnišnici v Novem mestu — nevrološkemu oddelku za lajšanje bolečin in pevskemu zboru Gabrje za zapete žalostinke, Ivanki Boltez za poslovilne besede ob odprtem grobu in gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je po težki bolezni prezgodaj zapustila naša draga

JUDITA JUREJEVČIČ

roj. ZUPANIČ

iz Črnomlja,
Prešernova ul. 6

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter se od pokojnice v tako velikem številu poslovlili na njeni zadnji poti. Naša zahvala velja tudi Onkološkemu inštitutu v Ljubljani za nesebično pomoč pokojnici. Posebej se zahvaljujemo tov. Enici za organizacijo pogreba, sosedu Rezki Petric in Milanu Šimcu za tople besede slovesa, sodelavcem, organizaciji ZB in društvu upokojencev.

Žalujoci: mož Jože, sin Cveto z družino, sestre in brata z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

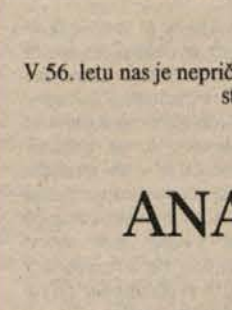
V 47. letu nas je nepričakovano zapustil naš dobri skrbni mož, ata, sin, brat, stric in stari oče

MATIJA IVANEŽ

Mestni log 16/2, Kočevje

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, pisno ali ustno izrazili sožalje, darovali cvetje in spremili pokojnega na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gospodu kaplanu za opravljeni obred, LD Kočevje, godbi iz Kočevja, DO Kovinar Kočevje ter sosedom in vsem ostalim, ki so nam ob najtežjih trenutkih stali ob strani.

Žalujoci: žena Vera, sinova Izток, Matija z družino, mama, brat Jože z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 56. letu nas je nepričakovano zapustila naša dobra in skrbna mama, stara mama, sestra in tašča

ANA KOLENAC

Polica 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno dobrim sosedom, za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvala tudi vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam pisno ali ustno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter našo mamo v tako velikem številu spremili do njenega zadnjega doma. Iskrena zahvala delovnim organizacijam GOK Črnomelj TOZD Begrad in Beti Metlika za darovane vence in spremstvo na njeni zadnji poti.

Žalujoci: sin Stjepan in hčerka Stanka z družinama

ZAHVALA

V 50. letu je po težki bolezni za vedno tiho odšel od nas ljubljani, skrbni in nepozabni mož, ata, ate Jože, sin, brat in stric

JOŽE KULOVEC

z Uršnih sel 106

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in darovali cvetje. Iskrena hvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Novem mestu, zdravniškemu osebju Zdravstvenega centra Novo mesto, posebej dr. Kresetovi, in vsem, ki ste nam stali ob strani v času njegove težke bolezni. Lepa hvala KS Uršna sela, sodelavcem IMV TOZD tovarna prikolic, IMV DSSS, šiviljstvu Šajatovič Metlika, ŽTO Tozd za UVP, PTT podjetju Novo mesto, gasilcem KS Uršna sela in ostalim gasilskim društvom, godbi Novo mesto in pevcem iz Ruperč vrha. Zahvaljujemo se tov. Francu Šobarju, Božu Hrovatu in Marjanu Klobučarju za poslovilne besede. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi

*Bil je fantov cvet, star le 21 let,
začel ni še živeti.
Bleščeča pločevina in cesta kriva
zapeljala njega je na drugi svet.
Vse rožce cveto, a tebe, Jože,
med nami več ne bo!*

ZAHVALA

V 21. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi sin, brat in stric

JOŽE ZELINGER

iz Dolža 34

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega Jožeta se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, mladincem, prijateljem, znancem in delovnim organizacijam za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Hvala govorniku Jožetu ter gospodu župniku dekanu za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste ga v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: ata, mama, Maja, sestre Marija in Anica z družino, Jožica z Marjanco in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 36. letu starosti zapustil dragi mož, ata, sin in brat

JOŽE CRNČIČ

Koštalova 27, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam ustno ali pisno izrazili sožalje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se njegovim sodelavcem iz Krke-TOZD Tehnoservis, Interni banki GIP Pionir, SSGT-Gostišče na trgu Novo mesto, folklorni skupini Kres, kulturno-umetniškemu društvu Dušan Jereb, kolednikom — posebno Lojzetu Jožetu za pomoč. Posebej se zahvaljujemo osebju UKC — hematološke klinike Ljubljana, osebju pljučnega oddelka v Novem mestu za vso skrb in nego v času njegove bolezni. Hvala tudi gospodu proštu Južetu Lapu za lepo opravljeni obred, pevcem Šentjernejskega okteta in Ivanu Berusu ter govornikom za poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob slovesu našega ljubljenega

LOJZETA GUNDEJA

veterinarja v pokoju

smo prejeli veliko pisnih in ustnih izrazov sožalja. Zahvaliti se moramo osebju urološkega oddelka, ki je pokojniku lajšalo trpljenje, vsem, ki so nam v težkih dneh njegove bolezni stali ob strani, vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu. Hvala, ker ste ga imeli radi in se ga spomnili s toplo mislijo.

Njegova Neli z Rokom in vsemi sorodniki

Novo mesto, dne 22. avgusta 1988

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je po kratki zahrbtni bolezni zapustil naš dragi oče, stari oče, praded, tast in stric

ROK KUKOVIČIČ

iz Dolnjega Leskovca 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter da ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala dr. Malovašiču in medicinski sestri Pavličevi s Senovega ter osebju internega oddelka bolnišnice v Brežicah za lajšanje bolečin. Hvala tudi kolektivom TCP »Djuro Salaj« Krško, Agrokombinat Krško, Elektrarna Brestanica in KO ZB Brestanica za podarjene vence, Daugolovi in Moškoni za izrečene poslovilne besede, pevskemu oktetu za zapete žalostinke in župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Kakor hitro spolzi solza mila,
tako naglo te smrti je od nas zvalila,
da ni bilo časa niti za slovo in zahvalo,
s katero bi se oddolžili za tvojo skrb in dobroto*

ZAHVALA

V 59. letu nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

JULIJANA ANDREJČIČ

roj. BRULC,

iz Telčic pri Škocjanu

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem, znancem in delovnim organizacijam za pomoč v težkih trenutkih, za podarjene vence in cvetje ter izrečeno sožalje. Hvala govorniku, pevkam, gospodu župniku in gospodu Hočevarju za lepo opravljeni obred ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZVONKO GALE

sedaj svoje delavnice celo v tujini. In znanje je bilo darilo kakršnega je dal mojster Gale svojim učencem ali vajencem, kakor se je včasih reklo fantom, ki so se prišli učiti k obrtniku. In mojster Gale ni bil tem vajencem samo učitelj, ampak tudi vzgojitelj, nudil jim je drugi dom. K temu je veliko prispevala tudi žena Pavla, ki ni samo kuhala in opravljala gospodinjstva dela za 10 in več ljudi, ampak je prišla v roke tudi čopič ter barvala kolarske izdelke. Zdaj je vse to minilo, Galetovim pa za tistimi časi niti ni preveč hudo. Kolarska obrt namreč ni bila nikoli kaj preveč donosna, zato so morali doma še kmetovati, tako da je bilo dela vedno preveč.

Ob vsem tem pa je imel Gale še vedno čas, da je deloval v obrtnih združenjih in društvi, v gospodarstvi zbornici. Prizadeven je bil tudi v Zvezi rezervnih vojaških starešin in krajevni skupnosti pa na različnih drugih dolžnostih, ki so mu jih dodelili in jih je brez ugovora sprejemal in opravjal. Za vse svoje delovanje je dobil tudi letošnji znak občine Krško. Pravi sicer, da to razume kot priznanje obrti in obrtnikom, bil pa je tudi prijeto presenečen.

Se vedno gre rad v delavnico, ki je sedaj sodobno opremljena in z ljubeznijo gleda na stara orodja, ki so jih uporabljale tri generacije Galetov. Četrta generacija, Galetov sin Igor in Tone, skoraj ne bi več znala narediti voza ali celo koleca, kar je bilo najbolj zahteven del. Mlajša generacija ne bodo vedele, kaj je to kolarsko, kaj so bili kmečki vozovi, če jih ne bodo videli v muzeju. Komaj kdo bo še vedel, da je bil tudi Zvonko Gale v izgnanstvu v Nemčiji in da je ob vrnitvi domov njegova družina našla le prazno hišo in delavnico in da so morali vse začeti znova.

J. SIMČIČ

Kolarski mojster Zvonko Gale iz Krškega je v svojem življenju dočkal tudi take reči, kakor je davek na vozove, zaradi česar kmetje nekaj časa niso naročali vozov pri njem. Pa davek kljub vsej svoji nesmiselnosti ni zadal smrtnega udarca njegovi obrti. To je opravil traktor, ki je kmetu zamenjal nekaj nepogrešljivi voz. Akoravno je čas popravil stare lesene kmečke vozove, mojstru Galetu ni vzel dobre volje in želje do dela.

»Ja, včasih smo pri nas naredili kar veliko vozov. Potem, ko vozovi niso šli več tako v promet, smo se lotili drugih stvari. Delali smo nasadila za orodje pa držala za čopiče, ki smo jih potem izvažali v Anglijo, zdaj pa se sin Igor, ki je prevzel obrt vse bolj preusmerja v mizarstvo, ker po kolarskem delu ni več povpraševanja,« pripoveduje Zvonko Gale.

Ko je bilo dela največ, je bila tudi hiša vedno polna. Vajencem in pomočnikom, nekateri med njimi so pri hiši ostajali tudi desetletje in več. Ker pa ni bilo dovolj dela, so odhajali v Nemčijo in drugam in mnogi so v življenju usneli tako do imajo

Pognal gostinski »lipov list«

Henčkov dom na Dobravi prenovljen — Zanimiv program nove Restavracije lipov list — Usmeritev k umirjenim in zahtevnejšim gostom

NOVO MESTO — Restavracija Henčkov dom je imela doslej vse naravne danosti za uspešen gostinski lokal: umirjena odmaknjenost od mestnega vrveža, vendar še vedno v dosegljivi razdalji tudi za izletnike, ki bi se hoteli tja nameniti peš, predvsem pa lep razgled s terase na dobršen del novomeške kotline tja do obronkov Gorjancev, Ljubenskega hriba, Roga in Brezove rebri. Da se lokal doslej ni dobro uveljavil, je verjetno odvisno le od prijemov, ki so jih imeli dosednji najemniki. O tem je prepričan sedanji najemnik Dušan Podkrižnik, ki je lokalu poleg novega imena Restavracija lipov list dal tudi novo notranjo podobo in, kot pravi, tudi povsem novo vsebino. Če človek pusti svojo stalno zaposlitev, do nedavnega je bil vodja turistične poslovalnice Globtour, in se z vsem srcem posveti gostinstvu, mora že imeti zelo resne namene.

»Da, z obnovljenim lokalom, novim imenom in novo vsebino mislim zelo

resno in prepričan sem, da se bo s časom, vsega naenkrat namreč ni moč doseči, ime lokala uveljavilo v zavesti pokrajine. Ime lipov list namreč ni izbrano naključno, ampak je v okviru akcije Iščemo dobrega gospodarja in novih prijemov v slovenski turistični ponudbi, s katerimi naj bi domačim in tujim gostom ponudili predvsem kvaliteto hrano in pijačo, kulturno postržbo in vse, kar je na jedilnem listu, pa naj pridejo kadarkoli. Poleg tradicionalnih jedi in pijač naj bi gostje dobili tudi do-

mače specialitete, ki so sezonskega značaja, ponujene v naravnem okolju.

Tako imamo v programu pečenje koruze in kosta, s potrebnimi dodatki, jedmi in pijačami, predvsem za skupine in za posameznike, ki bi se jim radi priključili, poslatale ob domačih kolih in druge zamisli. Že sedaj pa nudi lokal intimno vzdušje ob svečah in evergreenih, ki ga sodobni človek potrebuje, ter kulturne ambience prodajno razstavo umetniških del domačih slikarjev.

Načrti pa segajo seveda še precej dlje. Predvsem do okusno opremljene velike terase z razgledom, ki bo privabljala goste zlasti še v poletnih večerih in mlhah jesenskih ter pomladnih popoldnevih, do angažiranja estradnih umetnikov, glasbenikov in igralcev in tudi do debatnih večerov, za katere sedaj v novomeški okolici še ni primerne okolja.

Nekaj podobnega, kot se odvija sedaj na gradu Zemono, seveda prilagojeno našim razmeram. Vse to so seveda še načrti, vendar brez dobrih zamisli tudi uresničitve ni. Mislim, da mi bodo pri tem veliko pomagale dosežane izkušnje pri turističnem delu, pa tudi stiki, ki sem si jih z njim pridobil,« pravi Dušan Podkrižnik.

Dušan Podkrižnik

T. JAKŠE

Igra po navdihu, brez not

Izšla že druga kaseta Tonija Verderberja z uspešnicami, ki jih Studio D predvaja doma vsak dan

STARI TRG — Starotški pevec, glasbenik in skladatelj Toni Verderber si je pridobil popularnost največ po zaslugi Studia D, ki vrti njegove pesmi Vračam se domov, Beli kamen ljubezni, Pomladni večer in druge doma vsak dan. Te dni je izšla že druga Verderberjeva kaset z naslovom Vračam se domov. Na njej so že znane uspešnice, pet pesmi pa je povsem novih. Besedila za skoraj vse Tonijeve pesmi je napisala črnomaljska stihotvorka Fanika Požek, ki oskrbuje z besedili celo samega Lojzeta Slaka. Druga Verderberjeva kaset je bila posneta v novem novomeškem snemalnem studiu Pasadena, ki ga vodi Jože Dobovšek mlajši. Kaseto je založil studio D, izšla je v nakladi 5.000 izvodov in jo bo moč kupiti prek Regionalne radijske postaje za Dolenjsko in Belo krajino. Zapišimo še nekaj podatkov: producent je Tomaž Maras — Mot, vse skladbe, razen ene, so plod Tonija Verderberja. Semiško goro pa je uglasbil Silvester Mihelčič, na kaseti je dvanajst skladb, od tega pet povsem novih. Ansambel Tonija Verderberja sestavljajo:

Toni Verderber (harmonika, vokal), Jože Kastelic (kitara), Pavle Sterk (bas kitara), Tone Kralj (trobenta). S tamburico pa sodeluje na kaseti tudi Silvester Mihelčič najmlajši. Kaseta je bila posneta v štirinajstih dneh, z Gremo na prejo in s Semiško goro pa bo nastopil Verderber na ptujskem festivalu narodnozabavnih ansamblov. Zanimivo ob uspehu Tonija Verderberja je to, da fant iz Starega trga ne pozna not. Ob navdihu zaigra na harmoniko, to posnema na magnetofonski trak, note pa mu zapiše poznavalec glasbene teorije.

T. G.

MISS SEVNIŠKEGA BAZENA

SEVNICA — Na sevniškem kopalisku bodo v soboto, 27. avgusta, ob 20. uri izbirali miss bazena. Prva nagrada je 150.000 din, druga nagrada 100.000 in tretja 80.000 din. Vse tekmovalke bodo dobile najnovejši model kopalk Lisa. Za zabavo bo poskrbel Pop design iz Ljubljane.

TEDEN PIVA V KOČEVJU

KOČEVJE — Od 26. do 29. avgusta bo v Kočevju teden piva Union, s katerim bodo tudi zaključili letošnjo turistično sezono. Začel se bo 26. avgusta ob 18. uri s sprevedom skozi mesto, ko bodo s kongsjo vprego peljali tudi sode piva.

J. P.

S KOLPO NI BILO NIČ NAROBE

BELA KRAJINA — Po Beli krajini so letošnje poletje, posebno pa zadnje dni, ko je suša skoraj dosegla višek, krožile govorice, da je Kolpa zaradi nizke gladine vode zastrupljena in zato neprimerna za kopanje. Čeprav je malo možnosti, da se bo reka po zadnjem deževju še toliko ogreela, da se bo v njej moč kopati, pa se zdi potrebno povedati, da po zagotovljenih Zavoda za socialno medicino in higienico iz Novega mesta s Kolpo v letošnjem poletju ni bilo nič narobe. Pred mesecem je zavod na željo Beti analiziral vodo iz reke, vendar je kemična analiza pokazala, da v njej ni nevarnih snovi. Kakršnekoli druge pritožbe ali naročila za analizo Kolpe pa do zavoda niso prispeli in tudi sicer zavod nima nikakršnih dokazov, da bi bila belokranjska lepota oporečna.

Ribniški sejem pred vrati

Vabljeni tudi izdelovalci iz sosednjih občin

RIBNICA — V nedeljo, 4. septembra, bo v Ribnici spet živahno, čeprav bo sejem zaradi prenove glavne ribniške ulice na »rezervnem« prostoru. O pripravah na sejem je turistični delavec Andrej Klemenc, med drugim povedal: »Sejem se bo začel s parado godbe, narodnih noš, suhorobarjev, lončarjev, zdomarjev, krošnjarjev in drugih. Glavna zanimivost bodo tudi letos izdelovalci suhe robe in lončarskih izdelkov ter sploh izdelkov domače obrti. Žal je izdelovalcev vedno manj, saj med mladimi ni posebnega zanimanja, da bi nadaljevali obrt staršev. Predvsem se bojijo davkov. Zato smo imenovali posebno komisijo, ki na sejem ne bo vabila le izdelovalcev iz ribniške občine, ampak bo obiskala tudi tiste z območja Roga, Velikih Lašč, Dobropolja in drugod.«

Posebno veliko je tudi letos zanimanje obrtnikov in kramarjev, ki vsako leto prodajajo na našem sejmu. Rezervacije za štante smo prejeli tako rekoč iz vse Jugoslavije. Pokrovitelj sejma bo ribniški Inles. V okviru sejma bo spet gobarska razstava, Inles bo pripravil razstavo razvoja svoje delovne organizacije, na Marofu bo ponovno razstava malih živali itd. V okviru sejma bo tudi več kulturnih prireditev, med njimi razstava del akademskega slikarja Jožeta Cente.

J. P.

Tujci po očala v Brežice

Ugodnosti in novosti v optični delavnici Zinke Rimc

BREŽICE — Vračamo se v čase, ko je treba tudi za očala na zdravniški recept seči globoko v žep, zato ljudje komaj čakajo, da bo okulist prihajal k optiku. Prihranili bodo čas in denar. Trenutno je participacija za napitnico k specialistu 4 tisoč dinarjev, prispevek za pregled 8 tisoč in participacija za očala 10 tisoč dinarjev. Kdor prde k optiku in kupi srednje dober okvir, dobi očala že za 35 tisočakov.

V Brežicah ima optično delavnico Zinka Rimc. Dvanajst let že dela tam. Pravi, da ima srečo z lokacijo, saj je dobila prostor v središču mesta. V najem ga je dobila v župnišču. Zdaj napoveduje, da bo k njej za dve uri na teden prihajal zdravnik okulist.

Z očalnimi lečami in okviri je Rimčeva od nekada dobro oskrbljena. Na zalogi ima navadne dioptrijske leče, leče za sončna očala, foto občutljiva sferična stekla, iz uvoza pa naroča za stranke bifokalna, multifokalna, plastična in na svetlobo občutljiva stekla. Tudi okvirov ima precej na izbiro. Uvaža jih iz Italije, Nemčije in Avstrije. To si lahko privoščijo, ker mož Ivan sam izdeluje stroje za brušenje očalnih leč.

Očala izdaja Rimčeva na zdravniški recept, na željo stranke pa jih izdelata tudi po starih očalih. Dioptrije ne meri in če je to potrebno, pošlje stranko k možu v Krško. Če so stekla iz uvoza, dobi stranka očala v desetih dneh. Ima namreč pogodbo z Rodenstockom v Münchnu, zato se rok nikoli ne zavleče. Običajno očala dobi kupec že naslednji dan, če se mu zelo mudi, pa sproti, v pol ure.

Med kupci očal je zadnje čase veliko Izraelcev, ki so na zdravljenju v Čateških Toplicah. Tudi turisti iz drugih držav se radi ustavljajo pri Rimčevi, ker so pri nas očala cenejša kot v tujini.

Zinka Rimc je po osnovnem poklicu medicinska sestra. Šola za optičarko je naredila v Celju kot izredna slušateljica. V svojem delu uživa, jo pa žalosti, ker nič ne kaže, da bo imela naslednika. Hčerka Irena končuje germanistiko, starejši sin Robert je v vojski in se bo

vpisal na strojno fakulteto, ker bi rad postal pilot, najmlajši, Ivo, pa je še v osnovni šoli. Bolj kot njeno delo ga mika izdelovanje optičnih strojev v očetovi delavnici.

J. TEPPEY

KASETA DOLENJSKEGA ROCKA — V novomeškem tonskem studiu Sraka so te dni dokončali snemanja enajstih skladb petih ansamblov, ki bodo septembra učkale izid na kompilacijski kaseti. »Prva Sraka priletela« bo naslov prve in niza kaset, ki jih v sozaložništvu pripravljajo studio Sraka, posneta pa bo s pop in rock glasbo novomeških skupin Županova torta, Galea, General Lojze in Zdenka Bošnjaka ter metliške La grande Britanya. V prihajajočih tednih bodo sklenjena tudi snemanja za drugo kaseto, posneto prav tako z glasbo različnih izvajalcev iz Dolenjske in Bele krajine, vendar z narodnozabavno glasbo, do konca leta pa se obeta še nekaj izidov kaset — metliškega županskega kandidata Janeza Vrančičarja-Luigija, ansamblov Brodniki in Novi odmevi itd. Naj informacijo dopolnimo še z vestjo, da bo koncertna promocija kasete »Prva Sraka priletela« — rock 88« 30. septembra v novomeški športni dvorani Marof, poleg omenjenih ansamblov pa bodo nastopili še nekateri znani gostje, bojda celo še ne poznabljeni Rudolfovo. Na sliki: člani skupin Galea, General Lojze, Zdenko Bošnjak, Županova torta in La grande Britanya. (Foto: D. Vovk).

kozzerija PODRAŽIMO, KAJ BI SE MUČILI

Repičani bodo znoreli zaradi vsak dan novih cen. Seveda višjih. Sok, ki je stal še včeraj tri stotake, je danes prek tisočaka. Električne energije ne poražajo čez noč za odstotek ali dva, temveč za dvainšestdeset. V pokvarjenem kapitalizmu bi bile zaradi takšnih pojavov množične ulične demonstracije, morda bi letela celo vlada, v Repičevini pa pojasnijo to z inflacijo, z naraščajočimi proizvodnimi stroški, takoj zatem pa zagrozijo potrošnikom z novo podažitvijo, ki bo čez dober mesec, če ne celo že prej. V Repičevini imajo vsi izgubo: gospodarstvo, zdravstvo, šolstvo, kultura, telesna kultura, turistične agencije, prevozniki...

Izgubarji krivijo med drugim tudi vlado, da sprejema neumne sklepe, ki bodo spravili v stečaj še tako dobre, vestne in pridne gospodarje. Repiška vlada pa opozarja na nedelo, slabo organizacijo, na preveč rezijskih in administrativnih delavcev, ki so se nakotili od krajevnih skupnosti do republiških in zveznih teles. Krajanstvo pa je izžeto, kupna moč repiškega prebivalstva je na psu. Sindikat sestavljajo sezname delavcev, ki bodo prejeli socialno pomoč, čeprav garajo od šestih do dveh, po štirinajst uri pa kopljejo še svoje njivice, vrtove, molzejo v hlevih ali kleteh nastanjene ovce, koze, krave, pitajo purane, gosi, kokoši, race, polagajo pomile praščicem in

se skušajo še kako drugače znati, da le ne bi družine stradale in tolkle revščino.

Proti visokim cenam in nizkim osebnim dohodkom so vsi v Repičevini dragi. Zoper so direktorji, delavci, penjo sindikalne organizacije, Zveza, sezdelačeviči, osnovne mladinske organizacije, izvršni sveti, skupščine, predsedstva, predsedniki, tajniki, posebne komisije, humanitarne organizacije, združenja... Ostre besede proti takšni politiki, ki pelje le v propast, je slišati na sestankih, sejah, skupščinah in kongresih, ki jih je po Repičevini kot lista in trave. Navnež bi sklepal, da je vsem veliko do delovnega človeka, proletariat ima v Repičevini dragi

brez števila zagovornikov, skrbnikov, maček in očimov, da se bo vsak čas uresničil pregovor: »Veliko očetov, kilavo dete.«

Ko pa se razpravlja o novih, seveda višjih cenah, se nihče ne ukvarja s tem, da je v Repičevini vse preveč takšnih, ki si ne zaslužijo plače, da so osnovna sredstva iztrošena, da je organizacija dela strel v prazno, da je preveč čvekanja, da se dela z materialom kot svinja z mehoma, da nihče ne posluša ljudi, ki imajo sveže, nove zamisli, da je preveč službenih vozajekanj naokoli, da je tržišče neurejeno, da ni konkurence... Ne, največkrat je slišati: »Zakaj bi se mučili: povišajmo cene. To je najenostavneje in v Repičevi dragi najučinkoviteje.«

TONI GAŠPERIČ

Zinka Rimc

TOP LESTVICA DOL. LISTA

Žreb je med prispelimi predlogi za novo lestvico izbral predlog MARICE GRDIN z Mirne. Prejela bo kaseto z zabavno glasbo, ki jo podeljuje gostilna in diskoteka Kosov hram (Boris Kranjc) iz Vrhopolja pri Sentjerneju. Tudi tokrat je na prvem mestu ostala skladba Paradise, predlagatelj lestvice pa so jasno odgovorili tudi na vprašanje v skladbi Whos leaving who, in sicer tako, da so jo odslovili z lestvice. Na njeno mesto (10.) so postavili predlog Studia D One heartbeat.

Lestvica za ta teden je taka:

1. Paradise — SADE
2. Tomorrow people — ZIGGY MARLEY
3. Most of all — JODY WATLEY
4. I don't want to live without you — FOREIGNER
5. The valley road — BRUCE HORNSBY & THE RANGE
6. In nin alu — OFRA HAZA
7. Turn back the clock — JOHNNY HATES JAZZ
8. Chains of love — ERASURE
9. Circle in the sand — BELINDA CARLISLE
10. One heartbeat — SMOKEY ROBINSON (novost)

Predlog Studia D za prihodnjo novost: Never die young — JAMES TAYLOR.

Predloge za lestvico pošljite na naslov: Studio D, pp 103, 68000 Novo mesto.

Lestvico lahko poslušate na valovih Studia D, v diskoteki Kosov hram ali prebere vsak četrtek v Dolenjskem listu.

Gostilna in discoteka KOSOV HRAM